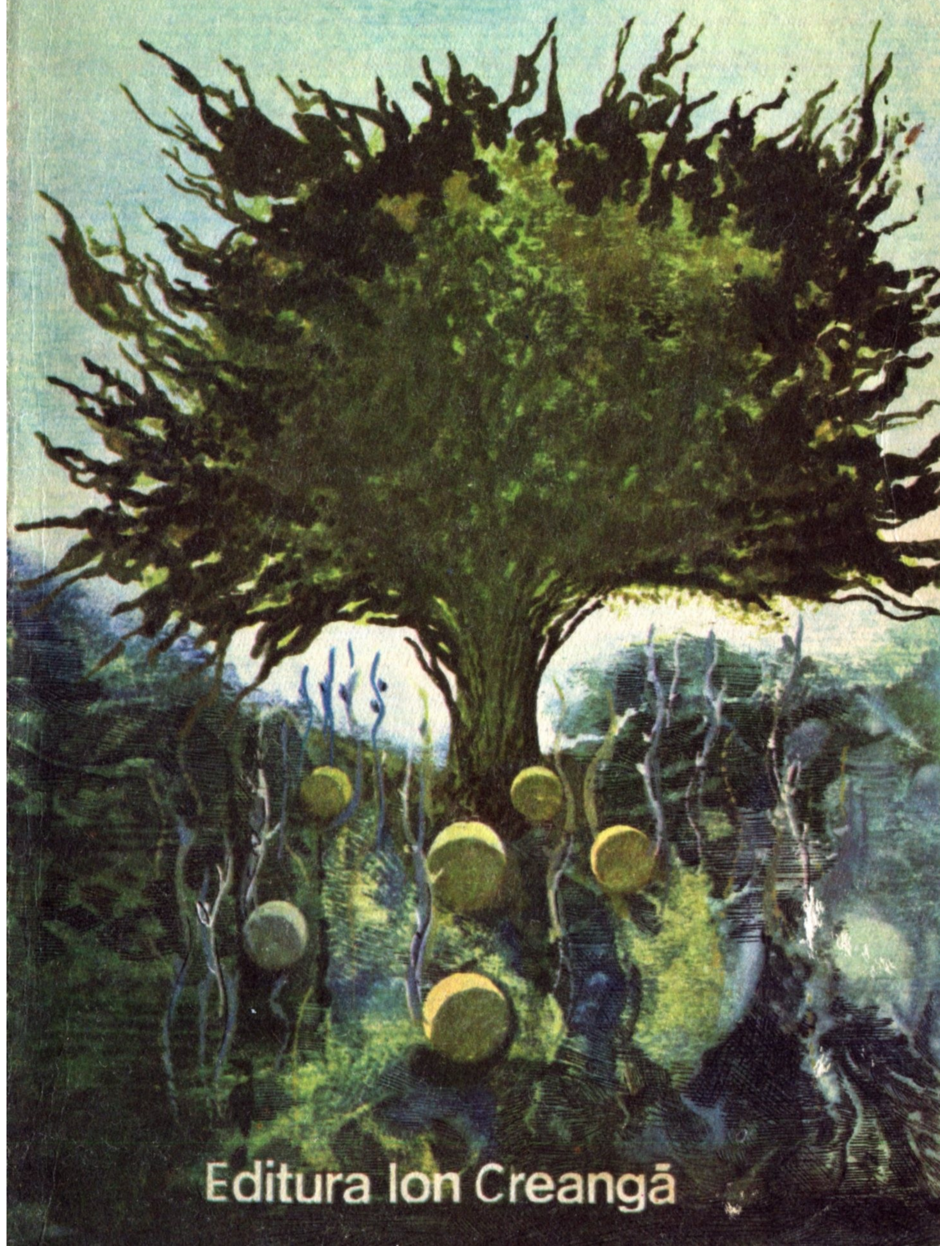
ŞTEFAN TITA

ALEXIDA SENSITIVA

POVESTIRI DIN VIITOR



Editura Ion Creangă

Ştefan Tita

Alexida sensitiva

POVESTIRI DIN VIITOR

EDITURA ION CREANGA - BUCUREŞTI, 1976

Coperta: DAMIAN PETRESCU

Alexida sensitiva

I

În clasa a VIII-a a Complexului şcolar nr. 62 se înstăpânise de câteva zile o deosebită frământare. Şi am putea spune că frământarea cuprinsese întregul complex şcolar. Cauza era instalarea într-o seră amenajată special, care aparţinea colţului viu al clasei a VIII-a, a unei plante necunoscute. Când o vedeai nici n-ai fi putut bănui că e plantă. Semăna mai degrabă cu o bucată de cablu răsucit, de culoare galben deschis. În loc de frunze avea nişte cruste mici, un fel de solzi cafenii presăraţi de-a lungul tulpinei. Aceste cruste secretau, sub forma unor bobiţe de mărgean, o substanţă dovedită extrem de utilă în agricultură şi legumicultură.

Planta putea creşte pe orice teren. Un rudiment de rădăcină pivotantă o fixa uneori chiar de rocile foarte dure. Pentru a trăi şi a se dezvolta avea însă absolută nevoie de o combinaţie chimică gazoasă, alcătuită din oxigen, hidrogen şi azot şi care se găsea în atmosfera planetei „Alexius".

Planeta Alexius fusese de curând descoperită de astronomul cosmonaut Pavel Alexescu. După normele în vigoare, Comisia Internaţională a Cercetărilor Cosmice a dat la început planetei numele descoperitorului ei. Dar profesorul, un om extrem de modest, a cerut modificarea numelui, în loc de Alexescu, Alexius.

Cum ajunsese însă această plantă din planeta Alexius tocmai la colţul viu al clasei a VIII-a?

Cândva şi nu tocmai demult, astrobotanistul Grigore Pandelescu fusese elev al Complexului şcolar nr. 62. Pe atunci nu era decât o şcoală medie. Puţin timp însă după ce Grigore Pandelescu a părăsit-o, intrând în universitate, a fost transformată în Complex şcolar cu numeroase secţii, laboratoare şi hale industriale.

Directorul complexului rămăsese tot minunatul profesor Radu Radu, Radu la pătrat, cum – luând-o înaintea altora – singur se poreclise. Omul acesta mărunt, cu priviri blânde, reuşea să aibă o mare autoritate asupra celor care îl cunoşteau. Elevii şi foştii elevi îl respectau, fără să se teamă de el şi-l iubeau, fără ca el să le facă vreo concesie. Ca mai toţi foştii elevi şi Grigore Pandelescu se simţea foarte atras de el.

La aceeaşi şcoală învăţa acum şi Marian Pandelescu, fiul botanistului, elev în clasa a VIII-a. Cunoscând aceste date, explicaţia se înfiripă oarecum de la sine. Vom da totuşi unele amănunte.

Când profesorul Alexescu descoperise nouă planetă, întâi pe calea unor calcule minuţioase, apoi prin lentilele uriaşului telescop electronic al staţiunii astronomice unde funcţiona ca director, toţi acei care îl cunoşteau erau încredinţaţi că în scurtă vreme el va porni în fruntea unei expediţii de cosmonauţi pentru a stabili o legătură directă.

Şi lucrurile chiar aşa s-au şi petrecut. Pavel Alexescu făcea parte din rândul oamenilor de ştiinţă care nu se mulţumesc doar cu o muncă teoretică de cabinet. Lui îi plăcea să verifice în practică tot ceea ce mintea omenească reuşise să dezvăluie prin studii şi imaginaţie. În acest spirit, el iniţiase o vastă mişcare printre astronomii, astrogeologii, astrofizicienii etc. de pretutindeni, ca ei să participe în număr cât mai mare la expediţiile în spaţiile siderale.

Apariţia noii planete se datora, după părerea lui, unui cataclism cosmic şi el ţinea neapărat să-şi verifice părerile prin cercetări directe. Aceasta cu atât mai mult cu cât alţi savanţi susţineau ipoteze contrarii.

De aceea, la puţin timp după descoperirea sa, Pavel Alexescu zbura în fruntea unei echipe de cercetători spre planeta care-i purta numele.

Zborul fusese organizat în cadrul unei colaborări ştiinţifice pe plan internaţional, iar Grigore Pandelescu

primise însărcinarea să participe la această importantă expediţie în calitate de astrobotanist, fiind cunoscut prin lucrările sale de specialitate concepute într-un spirit nou şi cutezător.

Printre altele, emisese o teorie a aclimatizării, prin care susţinea posibilitatea adaptării vegetalelor de pe alte planete la condiţiile specifice ale planetei noastre. În direcţia aceasta obţinuse chiar şi unele succese parţiale cu plante aduse din Venus şi Marte.

Din expediţia condusă de profesorul Alexescu, Grigore Pandelescu se întorsese cu o bogată recoltă. Condiţiile atmosferice din planeta Alexius, apropiate cu cele de pe pământ, îl îndreptăţeau pe tânărul cercetător să creadă că teoria aclimatizării plantelor cosmice va găsi de data aceasta o vastă posibilitate de aplicare practică.

Printre variatele specii vegetale aduse, se afla şi „Alexida sensitiva“, din care izbutise să culeagă numeroase exemplare.

Unul din aceste exemplare fusese dăruit Complexului şcolar nr. 62. Fireşte, Grigore Pandelescu se simţea foarte legat de şcoala în care învăţase. Ar fi totuşi o nesocotire a adevărului dacă n-am spune că în hotărârea de a dărui complexului şcolar un exemplu din Alexida sensitiva, Grigore Pandelescu fusese puternic influenţat de fiul său Marian. Însă cu toată stăruinţa lui Marian, Pandelescu nu cedase uşor.

— Bine, dar voi nu vă daţi seama? Pentru a putea vieţui o astfel de plantă are nevoie de condiţii speciale, obiectase la-nceput savantul.

— Tăticule, tu să ne arăţi ce trebuie să facem şi vei vedea că întregul nostru detaşament se va strădui să-ţi urmeze îndrumările.

— Oricum, să ştii că nu e o treabă uşoară.

— Păi, dacă ar fi uşoară, ce, aş stărui eu atâta?

— O să mă mai gândesc, spuse tatăl, încântat totuşi de argumentul fiului său.

Fără a pierde vremea, a doua zi dimineaţă, Grigore

Pandelescu se duse să-i ceară sfatul lui Radu la pătrat. Acesta era obişnuit cu vizitele fostului său elev. De aceea nu se miră când îl văzu în cancelarie. Auzind însă pentru ce venise, rămase vădit surprins. Ba, mai mult, luase aerul unui om profund jignit.

— Vedeţi, tovarăşe director – începuse Pandelescu – mă aflu într-o grea dilemă. Nu ştiu cum să procedez. Îmi cunosc fiul, îi cunosc colegii şi ştiu că-s foarte inimoşi. Dar de data aceasta am impresia că vor să-şi asume o sarcină care s-ar putea să-i depăşească.

— Cum adică să-i depăşească? vru să afle Radu la pătrat. Şi ca de obicei, când începea să se înfierbânte, îşi plimbă de nenumărate ori mâna stângă prin păr. Grigore Pandelescu îi cunoştea gestul şi zâmbi. Totuşi continuă:

— Planta de care vorbim e extrem de sensibilă. De aceea întregul colectiv ştiinţific al expediţiei a hotărât s-o numească Alexida sensitiva.

— Da, şi mai departe? nu-l slăbi Radu la pătrat.

— Îngrijirea ei necesită condiţii speciale, pe care numai oamenii de ştiinţă le pot cunoaşte. Trebuiesc asigurate condiţii speciale de lumină, o anumită temperatură, cantitatea necesară de substanţe nutritive precum şi multe altele, pe care numai oamenii de ştiinţă le ştiu.

— Desigur, asta se-nţelege de la sine. Numai că oamenii de ştiinţă nu lucrează nici ei singuri. Au ajutoare, nu?

— Fără îndoială, horticultori, laboranţi...

— Şi în cazul nostru cine-i instruieşte, cine le dă îndrumări?

— Eu!

— Ei, foarte bine. Atât am vrut să ştiu.

Urmă o clipă de tăcere. Părul încărunţit al directorului arăta ca o pădure răvăşită de furtună. Îşi aprinse o ţigară şi vorbi puţin enervat:

— Pe vremea când am urmat eu şcoala, s-au dat în îngrijirea detaşamentului nostru doi viţei. Sub

îndrumarea zootehnicianului şi a veterinarului, i-am crescut, iar întreprinderea agricolă de stat care ni-i dăduse în seamă a fost premiată pentru frumuseţea şi sănătatea lor. Când ai urmat tu şcoala – îţi aminteşti? – v-aţi ocupat de cultivarea unor plante acvatice aduse tocmai din Antarctica. Detaşamentul avea sarcina să le aclimatizeze în lacurile noastre de munte. Dacă nu mă-nşel, atunci te-ai pasionat tu de problema aclimatizărilor.

Pandelescu roşi uşor şi făcu semn afirmativ cu capul.

— Ei, acum, nimic mai firesc ca elevii noştri să se ocupe cu îngrijirea unor plante cosmice. Ai înţeles? Atunci de ce să n-avem încredere în ei? Cu ce ar fi ei mai prejos decât am fost noi la vârsta lor?

— Aşadar, sunteţi de părere că...

— Nu mai am nimic de adăugat! curmă Radu discuţia.

Peste câteva zile, în cadrul unei solemnităţi emoţionante, colectivul clasei a VIII-a a Complexului şcolar nr. 62, primea un exemplar din Alexida sensitiva.

Luând cuvântul, Grigore Pandelescu şi-a mărturisit profundele sentimente care-l leagă de şcoală şi profesori. După aceea a făcut o scurtă dar cuprinzătoare expunere despre expediţia ştiinţifică la care participase, iar în încheiere a vorbit despre „Alexida sensitiva“.

— Această plantă şi-a dovedit pe deplin utilitatea. După cum poate ştiţi, există numeroase substanţe, fie extrase din plante, fie preparate pe cale sintetică, ale căror proprietăţi stimulatoare sunt bine cunoscute. Cu ajutorul lor s-a obţinut o creştere considerabilă a anumitor cereale, legume etc. Ei bine, Alexida sensitiva secretă o substanţă ale cărei proprietăţi stimulatoare sunt de zeci de ori mai active. Experienţele ne îndreptăţesc să aşteptăm rezultate surprinzătoare. Decât că, aşa cum arată şi numele, Alexida sensitiva e o plantă foarte sensibilă care, în contact cu anumiţi factori îşi încetează cu desăvârşire secreţia şi aşa destul de redusă. Trebuie, deci, să vegheaţi, să feriţi planta de factori nocivi. Recoltarea preţioasei secreţii se va face o dată pe

lună şi numai după indicaţiile mele. La institutul de astrobotanică s-au întreprins lucrări pentru aclimatizarea Alexidei pe de-o parte, iar pe de altă parte pentru sporirea treptată a substanţei secretate, fără a i se modifica în vreun fel componenţa chimică. De îndată ce vom obţine primele rezultate, ne vom întâlni din nou. Şi acum, ţin să vă adresez o rugăminte.

Grigore Pandelescu sorbi din paharul cu apă pe care-l avea dinainte şi continuă:

— Iată despre ce este vorba. La vârsta voastră imaginaţia e în fierbere. Nu lipsesc nici iniţiativele îndrăzneţe. Şi e foarte bine că lucrurile stau aşa. Ceea ce vă rog este să nu întreprindeţi nimic fără ca în prealabil să vă sfătuiţi cu mine. Îmi făgăduiţi?

— Daaa! bubui răspunsul elevilor care umpleau până la refuz marea sală de festivităţi.

— Vă mulţumesc, spuse Pandelescu. Şi glasul acestui om, care zburase în stele, tremura puţin. Apoi se adresă din nou sălii: Asta-i tot ce am vrut să vă rog. Fireşte, dacă vreţi să-mi puneţi unele întrebări, dacă aveţi unele nelămuriri, vă stau la dispoziţie, sunt gata să vă răspund.

O tăcere profundă se aşternu în sală. Nimeni nu mişca.

— Ei, haide, cine începe? întrebă Pandelescu.

Directorul îşi privi amuzat elevii şi pe neaşteptate izbucni:

— Ce e cu voi, v-aţi pierdut graiul?

Atâta a fost de-ajuns ca apoi întrebările să curgă potop. Pandelescu şi le notă atent şi răspundea cu grijă fiecăruia. Toţi vroiau să ştie dacă Alexida sensitiva va putea fi repede aclimatizată la noi.

— Deocamdată nu putem şti, nu putem face afirmaţii hazardate. Munca ştiinţifică cere nu numai cunoştinţe şi curaj ci şi răbdare, foarte multă răbdare.

După terminarea acestei memorabile întâlniri, Marian a încercat să se apropie de tatăl său, dar n-a fost chip. O bună parte din elevi l-au însoţit până la ieşirea din

şcoală. Fiecare mai vroia să afle câte ceva.

Abia acasă Marian s-a putut apropia de tatăl lui. L-a îmbrăţişat şi i-a şoptit la ureche:

— Îţi mulţumesc, tăticule. Vei vedea, ai să fii mulţumit de noi!

II

Deşi Alexida sensitiva făcea parte din colţul viu al clasei a VIII-a, date fiind condiţiile deosebite reclamate de existenţa ei, ea a fost instalată într-o nişă încăpătoare aflată în imediata vecinătate a sălii de festivităţi. În câteva zile nişa îşi schimbase cu totul înfăţişarea. Când intrai aici aveai impresia că te afli într-o sală-laborator.

O mică instalaţie automată, construită chiar într-una din halele industriale ale complexului, furniza în permanenţă cantitatea de substanţe gazoase care alimentau planta. Aceeaşi instalaţie întreţinea temperatura şi umezeala necesare şi regla intensitatea luminii. Cea mai mică defecţiune de funcţionare era sesizată automat printr-un semnal luminos.

O fereastră mare, cu geamul incasabil, de culoare portocalie, izola planta de orice alt contact, dar, în acelaşi timp, permitea oricui s-o privească. Şi privitorii, fireşte, nu lipseau. La orice oră din zi, găseai în faţa nişei un ciorchine de elevi care se grămădeau să vadă planta. Din această cauză directorul a fost nevoit să ia unele măsuri. Printre altele, au fost fixate anumite ore când era îngăduit accesul în faţa nişei.

În acelaşi timp, colectivul de elevi, la sugestia tovarăşei Dumitrescu Elena, diriginta clasei, a hotărât să stabilească o gardă permanentă pe lângă nişă. Garda se schimba des, astfel că întreaga clasă participa la îndeplinirea acestei sarcini. De altfel, sarcinile elevilor în legătură cu Alexida sensitiva nu erau prea numeroase şi complicate. Instalaţia automată înlocuia contribuţia directă a elevilor la îngrijirea plantei.

În afară de gardă, un grup restrâns de elevi, selectaţi de dirigintă, la propunerea detaşamentului, mai avea şi o altă sarcină. Rând pe rând, elevii care alcătuiau acest grup intrau o dată la 24 de ore în seră şi observau cu multă, cu foarte multă atenţie planta cosmică. Îndeosebi trebuia urmărită secreţia ei. În scopul acesta existau, desigur, şi aparate speciale, dar Alexida sensitiva manifestase o sensibilitate exagerată în prezenţa acestor aparate... îşi închidea pur şi simplu crustele şi nici un strop din preţioasa secreţie nu se mai scurgea. De aceea, până la înlăturarea acestui neajuns, se luase hotărârea ca observaţia să fie făcută direct, cu ochiul liber. Secreţia apărea sub forma unor boabe care rămâneau un timp pe scoarţa gălbuie a plantei. La două, trei zile se ivea câte o bobiţă care strălucea ca roua în lumină pură a dimineţii. Bobiţele se desprindeau, cădeau într-un recipient, astfel că recoltarea era o operaţie relativ uşoară.

— Ia te uită, parcă-s boabe de mărgăritar, a exclamat fermecată Alina, cea mai bună prietenă a lui Marian, când le-a privit întâia oară.

— Da’ de unde! Alexida transpiră, ca mine când mă scoate „Pepin cel scurt“ la tablă cu lecţia neînvăţată, spuse dolofanul Dan, mucalitul clasei.

„Pepin cel scurt“ era porecla profesorului de istorie, Cristea Mihail, în adevăr mic de statură.

Aşadar garda şi urmărirea zilnică a secreţiei erau deocamdată sarcina clasei. Ele au fost la-nceput primite cu mult entuziasm şi chiar cu mândrie. Cu vremea însă, unora din elevi li s-au părut neîndestulătoare. E adevărat, câteodată chiar şi directorul nu-şi putea ascunde nedumerirea faţă de fostul său elev.

— Ascultă, Pandelescule, nu înţeleg de ce te-ai temut atâta de copiii mei, de ce n-ai avut încredere în ei, când aproape toată treaba e făcută de instalaţia automată?

Pandelescu zâmbea şi evita să-i dea vreun răspuns.

Într-o dimineaţă, înainte de începerea cursurilor, Tomiţă, unul din fruntaşii clasei, căruia îi venise rândul să

facă de gardă, exclamă plictisit:

— Măi copii, drept să vă spun, mi s-a făcut cam lehamite de atâta ciobănit.

— Despre ce fel de ciobănit vorbeşti? întrebă curioasă Alina, o fetiţă blondă cu ochelari.

— Păi, ciobănitul pe lângă Alexida noastră.

— Asta numeşti tu ciobănit? izbucni Marian. Mă mir că tocmai tu vorbeşti aşa.

— Cum să nu vorbesc? Îţi aminteşti ce spunea chiar tatăl tău? Suntem la vârsta când imaginaţia e-n fierbere, iar noi stăm cu braţele încrucişate şi căscăm gura în faţa Alexidei.

— Şi ce-ai vrea să facem?

— Să ne mişcăm şi noi. Dacă nu putem s-o aclimatizăm, să-ncercăm măcar să-i sporim secreţia.

— Tomiţă are dreptate! Şi eu m-am plictisit să fac pe dădaca teleghidată, îl susţinu Dan.

Atunci interveni Mihaela, preşedinta detaşamentului de pionieri, o fată brună, cu priviri pătrunzătoare. Copiii o iubeau şi aveau încredere în părerile ei.

— Nu-i aşa, Tomiţă. Te gândeşti, pesemne, la ceva precis. Ai studiat problema, nu?

— Oho, să fiţi voi sănătoşi! răspunse Tomiţă sigur pe sine.

La drept vorbind, era frământat de această problemă, fără să-şi dea seama că rezolvarea ei depăşea poate cunoştinţele unui elev, oricât de merituos.

— Şi ai găsit vreo soluţie? întrebă Marian.

— De găsit n-am găsit încă, recunoscu Tomiţă. Dar dacă am să mă ocup mai îndeaproape, trebuie s-o găsesc. Şi apoi, chiar dacă n-am să izbutesc eu, o să izbutească poate altcineva. Principalul este să ne mişcăm.

Argumentaţia lui Tomiţă convinse întreaga clasă. Alina ceru să se facă linişte pentru că avea de făcut o propunere.

— Uitaţi ce propun eu. Să vorbim chiar azi cu tovarăşa

dirigintă, ca la începutul săptămânii viitoare Tomiţă să ţină un referat în care să ne vorbească despre ceea ce crede c-ar trebui făcut ca să sporim secreţia. Ne-am gândit, poate, fiecare la câte ceva, dar el, desigur, s-a preocupat mai mult. Poate socoate că trebuie modificată intensitatea luminii. Ori că trebuie redusă temperatura... Nu ştim. Tomiţă ne va arăta care sunt sugestiile lui. În cazul când colectivul va socoti că referatul este bun, îl vom prezenta tovarăşului Pandelescu.

— V-am spus, doar, că m-am săturat să fac pe dădaca teleghidată! o întrerupse Dan cu vehemenţă

Inima lui Marian începu atunci să bată mai puternic. Fierbea de mânie. Se pregătea să-i răspundă lui Dan. Însă n-a mai apucat s-o facă. Întreaga clasă tăbărî cu gura pe el.

— Să-ţi fie ruşine, Dane!

— Ai uitat că ne-am dat cuvântul?

— Ai să răspunzi în faţa detaşamentului pentru purtarea ta!

Din toate părţile ţâşneau, mânioase, dojenile. În momentul acela intră diriginta clasei, tovarăşa Dumitrescu.

— Ce ce-ntîmplă aici? întrebă ea văzând frământările elevilor ei.

În puţine cuvinte, Mihaela îi povesti cele petrecute. Profesoara găsi propunerea Alinei foarte chibzuită.

— De altfel, continuă ea, trebuie să vă spun că atât tovarăşul director, cât şi eu ne-am gândit să vorbim cu tovarăşul Pandelescu. Am socotit că ar fi bine să vă pună la curent cu stadiul lucrărilor întreprinse la institut, chiar înainte de obţinerea rezultatelor aşteptate. Aceasta, spre a vă lărgi eventual sfera atribuţiilor în legătură cu Alexida sensitiva. Dar dacă iniţiativa a pornit din partea voastră, cu atât mai bine. Deci, Tomiţă urmează să ţină un referat. Ideea în sine e foarte bună. Mă tem, însă, că n-o va putea duce la capăt.

— De ce să nu pot? întrebă Tomiţă.

Pentru că un asemenea referat cere multe cunoştinţe. Şi apoi el trebuie să fie bazat nu numai pe consideraţiuni teoretice, ci şi pe anumite lucrări practice făcute de-a dreptul pe plantă. Or, pentru moment, astfel de lucrări nu se pot face. De aceea te-aş sfătui să renunţi.

Observaţia profesoarei produse oarecare rumoare în rândul elevilor. Se auzeau şoapte aprobative.

— Aşa e, de plantă nu ne putem atinge!

— Tovarăşa dirigintă are dreptate!

Atunci tot Alina propuse ca referatul să fie ţinut după ce vor obţine îngăduinţa să se lucreze direct pe plantă.

— Olio, asta poate să mai dureze până la Moş Aşteaptă! îşi spuse Dan părerea.

Diriginta ciocăni cu creionul în catedră, cerând să se discute disciplinat.

— Aşadar, Tomiţă, tu vrei neapărat să ţii referatul?

— Da, tovarăşă dirigintă, răspunse Tomiţă.

Nu ştia nici el prea bine de ce se încăpățâna să se menţină pe această poziţie. De felul lui nu era orgolios şi nici de data aceasta nu era vorba de-o ambiţie copilărească. Se lăsase însă antrenat de Dan, colegul lui de bancă şi totodată bun prieten, care-i şoptea într-una:

— Dă-i-nainte, Tomiţă! Dă-i-nainte!

Clasa aştepta cu nerăbdare hotărârea dirigintei. S-au scurs astfel câteva clipe, care în încordarea aşteptării păreau nesfârșite. În cele din urmă profesoara vorbi:

— Bine, Tomiţă, dacă vrei neapărat să ţii referatul, îl vei ţine. Deci, pregăteşte-te! Câte zile îţi trebuiesc?

— Două săptămâni!

— Nu. E puţin. Peste patru săptămâni te vei prezenta cu referatul în faţa clasei.

III

Zece zile încheiate Tomiţă s-a ocupat intens cu pregătirea referatului. De la şcoală venea acasă şi până a doua zi dimineaţa nu-l mai puteai urni din camera lui, cu

excepţia zilelor când era de gardă pe lângă Alexida sensitiva. Îşi dădea seama că toată clasa aştepta sugestiile lui. Alina pomenise de intensitatea luminii. Da, fără îndoială, şi-n direcţia aceasta trebuiesc făcute investigaţii spre a se obţine o eventuală sporire a secreţiei. Dar Tomiţă se gândise la cu totul altceva: la folosirea unei substanţe stimulatoare. Treaba, însă, nu era uşoară şi el se frămînta la ce anume substanţă să se oprească.

Şi părinţii şi sora lui, Vera, studentă la biologie, ştiau că pregăteşte un referat şi căutau să nu-l stânjeneasca. Tomiţă era slab şi, din cauza înălţimii, părea încă şi mai slab. Făcea haz că se nimerise cu Dan în bancă, el prăjină şi Dan butoiaş. Îi plăcea să viseze, să îmbine tot felul de jocuri ale închipuirii, iar când te privea, uneori aveai impresia că ochii lui cenuşii nici nu te văd. Era conştiincios şi avea o mare putere de muncă. La întocmirea referatului îi cerea câteodată Verei să-l ajute.

— Ehe, să fiu eu student n-aş mai sta să mă gândesc atâta, o luă Tomiţă în răspăr, când Vera nu se prea grăbea să răspundă la întrebările lui.

— Un referat ca lumea nu se face fără lucrări practice. Şi nu trebuie să fii student ca să-ţi dai seama de asta, îl punea la punct Vera.

Tomiţă îşi amintea atunci spusele dirigintei. Îi părea rău că nu-i urmase sfatul. Fără îndoială, el era sârguincios. Se pasionase încă dintr-a cincea de ştiinţele naturii, iar cunoştinţele lui în domeniul botanicii depăşeau cu mult chiar nivelul unui elev eminent. Pe lotul experimental făcuse izbutite şi interesante încrucişări de plante. Citea cu pasiune revistele şi cărţile de botanică. Totuşi, din prima zi când s-a apucat să alcătuiască referatul şi-a dat seama că-i va fi foarte greu să-l ducă la capăt. Una-i botanica, alta-i astrobotanica.

Sigur, avea cunoştinţe şi-n direcţia aceasta, însă mult mai puţine decât i-ar fi fost necesar.

Astrobotanica era o ştiinţă relativ tânără şi chiar oameni cu experienţă ca Pandelescu nu se încumetau să facă afirmaţii hazardate. Iar el...

Da, da, în munca ştiinţifică se cer nu numai cunoştinţe şi curaj, ci şi răbdare, foarte multă răbdare, aşa spusese tatăl lui Marian. Iar el...

Ideea de la care pornise era următoarea: de ce oare nu s-ar folosi şi în cazul Alexidei sensitiva giberelina? Această soluţie, realizată dintr-un filtrat din mediul în care a crescut ciuperca denumită „Ghiberella funicura“, avea proprietăţi stimulatoare excepţionale. Trebuia, deci, după părerea lui, folosită giberelina spre a obţine o sporire a substanţei secretată de Alexida sensitiva. Căută cât mai multe exemple culese de prin cărţile şi publicaţiile de specialitate, ca să dovedească negru pe alb cât de puternică se dovedise acţiunea giberelinei.

Însă când arătă Verei paginile umplute cu scrisul său mărunt fu răsplătit cu un... hohot de râs.

— Ce te-a apucat? De ce râzi? o întrebă Tomiţă surprins.

— Dar ce, s-a îndoit cineva de acţiunea stimulatoare a giberelinei? îi răspunse fata. Totul este să vedem în ce măsură Alexida sensitiva, care trăieşte în cu totul alte condiţii, ar putea fi şi ea influenţată de această acţiune. Fii sigur, Grigore Pandelescu şi toţi care se ocupă de această problemă au făcut cercetări şi în direcţia aceasta. Dacă până-n prezent nu au comunicat încă nimic, înseamnă că în cazul nostru giberelina n-a dat rezultatele aşteptate.

Sigur, Vera avea dreptate, îşi spuse Tomiţă descurajat, iar a doua zi, la şcoală, când Dan dolofanul îl întrebă cum merge lucrul la referat, Tomiţă răspunse:

— Mă las păgubaş!

— Ce-ai spus? făcu Dan ochii mari.

— Las’că vorbim în pauză.

În pauză îi povesti ce răspuns îi dăduse Vera, după ce-i citise prima parte a referatului.

— Ia să nu mai facă sora ta pe savanta! Ce, nu s-au mai văzut cazuri când oamenii de ştiinţă au ocolit tocmai căile cele mai simple? Adu-ţi aminte de oul lui Columb! Şi am să-ţi mai dau o mie de alte exemple, replică Dan indignat.

Însă, pentru că nu mai găsi nu o mie, dar nici măcar nu singur exemplu în plus, reveni la oul lui Columb.

— Când au văzut cum a rezolvat Columb chestia, adică turtise oul la un capăt ca să poată sta pe verticală, toţi deştepţii care l-au contrazis s-au scuzat: vezi, la asta nu ne-am gândit. Asta e, nu s-au gândit! Şi, mă rog, de unde poate să ştie Vera că tatăl lui Marian a încercat să folosească tocmai giberelina? Uite, dacă mă iei colaborator îţi procur eu giberelină.

— Şi ce să fac cu ea?

— Cum ce să faci? O folosim la Alexida sensitiva!

— Bine, dar asta ar însemna să…

— Da, să ne-atingem de plantă. Ei şi? Ce te sperii? Vom face lucrări practice. Tu te pricepi la botanică şi n-o să se-ntâmple nimic.

— Nu, asta nu se poate! Fără autorizaţia tovarăşului Pandelescu nu ne putem apropia de Alexida. Am făgăduit doar.

— Dar ce, o facem pentru noi? E progresul ştiinţei la mijloc.

— Nu-ncerca să mă convingi cu vorbe mari.

— Bine, bine. Eu trec după-amiază pe la tine şi-ţi aduc giberelina. Şi să te mai gândeşti. Dacă o vei folosi mă iei colaborator. Dacă nu, mi-o dai înapoi.

— Nu! Nu mi-o aduce!

— Ba, ţi-o aduc!

Şi-n adevăr, după-amiază Dan îi aduse giberelina. Tatăl lui Dan, inginerul Ioan Stamate, avea o interesantă colecţie de cactuşi şi folosea adesea giberelina pentru colecţia lui.

Când Dan îi ceru un flacon, întrebă mirat:

— Pentru ce ai nevoie?

— Trebuie să facem nişte experienţe cu Alexida sensitiva, răspunse Dan, ferindu-se să-l privească în faţă.

— Dacă e vorba de experienţe, de ce nu vi-o dă laboratorul şcolii?

Dan îi explică atunci că pentru moment lipsea din inventar. Şi aveau urgentă nevoie... Tatăl nu mai stărui. Îi dădu un flacon cu giberelină, cu care Dan se prezentă degrabă la prietenul său, Tomiţă.

— De ce mi-ai adus-o? se-nfurie acesta. Ţi-am spus doar că nu pot, că nu vreau s-o folosesc.

— Mă, da' fricos mai eşti. Ştii ce, dacă se-ntâmplă ceva, iau totul asupra mea.

— Nu-i vorba de frică! Eu nu fug de răspundere, mă mir însă de tine că uiţi atât de uşor făgăduiala făcută.

Dan, care de obicei nu-şi prea punea la inimă nici dojenile, nici criticile colegilor săi, de data aceasta se-mpurpură la faţă.

— Eh, nu-i chiar aşa! spuse el stânjenit. N-am uitat nici o făgăduială şi nu-mi vine deloc uşor s-o calc. Dar dacă n-avem încotro...

— Cum n-avem încotro? Ne sileşte cineva?

— Ţi-am spus doar: e pentru progresul ştiinţei.

— Las-o, nu te mai ascunde după vorbe mari, i-o reteză din nou Tomiţă. Spune mai bine că vrei să te-mpăunezi cu glorie de cercetător ştiinţific. Ţi-ar place, nu-i aşa, să se scrie, să se vorbească despre tine ca descoperitor în ştiinţă?

Dan nu răspunse. Însă ochii îi luciră mai viu şi pe chipul lui se putea lesne citi că, în adevăr, i-ar face mare plăcere să se scrie şi să se vorbească despre el ca descoperitor în ştiinţă.

— Şi asta – continuă Tomiţă – fără nici un merit, fără să fi adus vreo contribuţie.

— Cum n-am adus? Dar giberelina cine ţi-a procurat-o? Dacă vrei să ştii, am şi întocmit planul de acţiune.

Şi cu toate că Tomiţă îi făcu semn că nu-l interesează,

Dan îşi expuse liniştit planul.

— Sâmbătă după-amiază, de la şase la şapte eşti de gardă. S-a nimerit foarte bine, pentru că n-o să vie nimeni pe capul nostru.

Cu toate că Tomiţă manifesta un total dezinteres pentru spusele lui Dan, nu se putu abţine să nu-l întrebe:

— De unde ştii că n-o să vie?

— Pentru că toată lumea are să fie la teatru. Asta în primul rând. Iar în al doilea rând ai uitat dispoziţiile tovarăşului director? În timpul spectacolului nimeni n-are voie să circule nici măcar pe coridor. Eu sunt de serviciu ca „om de ordine". Voi avea deci grijă că dispoziţia să fie respectată, în ceea ce mă priveşte, am voie să circul, aşa că voi veni la tine.

Tot ce spunea Dan era perfect adevărat. În fiecare sâmbătă, formaţia de teatru a Complexului dădea reprezentaţii în marea sală de festivităţi. Sala era întotdeauna arhiplină.

Şi nu numai părinţii, rudele apropiate ori prietenii copiilor din formaţia de teatru ţineau să participe la spectacole. Venea lume chiar din alte cartiere.

Dar tocmai pentru că nimic să nu tulbure farmecul acestor manifestări artistice, directorul, care asista cu regularitate la ele, luase măsurile de ordine pomenite de Dan. În timpul reprezentaţiilor de sâmbătă după-amiază, nimeni n-avea voie să circule pe coridoare. Ar fi fost, deci, prilejul cel mai potrivit să facă experienţele cu giberelină.

„Al naibii e dolofanul ăsta, gândi Tomiţă în sinea lui. A chibzuit foarte bine planul de acţiune, cum spune el." Totuşi cu glas tare respinse oferta de colaborare a lui Dan.

— Ia-ţi-o-napoil N-avem nevoie de giberelină. Dacă tu nu vrei să respecţi făgăduiala, cu atât mai rău pentru tine. Eu, însă, nu pot trece peste ea.

— Mă rog, până sâmbătă ai tot timpul să te gândeşti. O să mai vorbim noi şi la şcoală. În orice caz, eu ţi-o las.

Şi spunând aceasta, puse flaconul pe masă, lângă foile referatului.

— Nu, te rog s-o iei! îl repezi Tomiţă.

— Bine, mă, n-am să mă rog de tine. Nu vrei, să fii sănătos.

Şi, pe dată, luă flaconul şi-l băgă în buzunar. Apoi schimbă vorba. Îi povesti lui Tomiţă subiectul filmului pe care-l văzuse cu o seară înainte. Mai zăbovi să-i arate noul magnetofon primit de ziua lui şi care nu depăşea mărimea unei cutii de chibrituri. Benzile erau cât firele de ibrişin.

— Stai să-ţi pun Concertul în re major pentru vioară şi orchestră de Beethoven, spuse Dan.

Şi din cutiuţă începură să se răspândească în odaie minunate sunete de vioară care-ţi vrăjeau sufletul.

Amândurora, lui Dan şi îndeosebi lui Tomiţă, le plăcea nespus de mult muzica. Ar fi stat fermecaţi ore întregi să asculte.

După terminarea concertului, Dan se arătă deodată foarte grăbit.

— Uite, s-a făcut cinci şi mai am o mulţime de treburi! Iar tu ai de lucru la referat şi eu te ţin de vorbă.

Tomiţă oftă.

— Ţi-am spus doar că mă las păgubaş.

— Să fiu în locul tău, n-aş da atât de repede înapoi. Eu am vrut să te ajut, dar dacă nu primeşti, treaba ta… Ei, la revedere, pe mâine.

Tomiţă îşi conduse prietenul până la poartă şi-l petrecu cu privirea până nu se mai văzu.

Dar când reintră în camera lui, rămase uimit: pe masă, lângă foile referatului, era flaconul cu giberelină.

Pesemne, în timp ce ascultau muzica, Dan îl pusese la loc…

IV

În zilele care au urmat, voinţa, puterea de stăpânire a

lui Tomiţă au fost supuse la o foarte grea încercare.

La început, când văzu pe masă flaconul de giberelină, pe care era încredinţat că Dan îl luase cu el, fu cuprins de mânie.

— Aha, umblă cu momeli din astea! Ei bine, am să-i arăt eu lui!

Şi cu flaconul în mână, dădu fuga să-l mai prindă la staţia de elicobuze. Ajunse însă prea târziu. Elicobuzul în care urcase Dan tocmai se-nălţa.

— Nu-i nimic, am să i-l duc mâine la şcoală.

Dar peste puţină vreme se răzgândi.

În definitiv, poate să rămână şi aici. Depinde de hotărârea, de voinţa mea dacă folosesc sau nu giberelina. În orice caz, dacă o voi folosi, am să mă sfătuiesc înainte cu tovarăşa dirigintă şi am să cer îngăduinţa tovarăşului Pandelescu.

Atunci intră în cameră Vera. Zărind flaconul cu giberelină, exclamă:

— Aşa da! În sfârșit, ai înţeles că fără experienţe nu vei obţine nici un fel de rezultate!

Observaţia Verei îl întări şi mai mult în hotărârea lui de a se sfătui cu diriginta clasei şi de a vorbi cu tatăl lui Marian. Până una, alta, va reţine flaconul. Îl luă de pe masă şi-l încuie în dulapul cu cărţi.

A doua zi, la şcoală, nu-i pomeni nimic lui Dan despre hotărârea lui. Vorbind, însă, cu tovarăşa Dumitrescu, îi spuse că, în adevăr, dânsa avusese dreptate. S-a pripit când a cerut să ţină referatul. Sigur, fără experienţe, fără observaţii culese din lucrările practice, nu-l va putea duce la capăt.

— Şi atunci ce vrei să faci? întrebă profesoara.

— N-am să mai ţin referatul.

— Nu! Asta nu e bine. Îl vei ţine mai târziu. Între timp vom vorbi cu tovarăşul Pandelescu să te primească în laboratorul institutului, să urmăreşti experienţele care se fac acolo.

Răspunsul lui Pandelescu nu se lăsă aşteptat. Peste

numai o zi Marian îi spuse că tatăl său îl primea bucuros pe Tomiţă să asiste la experienţele ce se făceau cu Alexida sensitiva.

În după-amiaza aceleiaşi zile, Tomiţă, cuprins de emoţie, intră pe poarta institutului. Pandelescu, însoţit de un asistent, îl conduse spre laboratoare. Aici îi fu dat să aibă o mare surpriză: constată că nu se folosea defel giberelina. Un grup de plante era supus acţiunii razelor ultrascurte. Faţă de altele se foloseau cele mai noi metode stimulatorii ale chimiei electronice. Dar de giberelină nici pomeneală.

„Ia te uită, se gândi Tomiţă, amintindu-şi de spusele lui Dan, te pomeneşti că dolofanul a avut dreptate!"

Şi-i reveni puternic în minte povestea oului lui Columb.

Întrebă pe departe ce stimulente se folosesc şi aşteptă cu emoţie răspunsul. Nu, nu era giberelină. Erau cu totul altele.

Atunci inima îi zvâcni mai tare. Se apropie de Pandelescu şi-l rugă să-i acorde măcar un sfert de oră. Vroia să-i expună ideile lui. Dar astrobotanistul era foarte ocupat.

— Vom vorbi pe la mijlocul săptămânii viitoare, spuse el şi-l dădu pe seama asistentului.

Tomiţă se gândi că ar putea, la urma urmei, să vorbească şi cu asistentul, să-i expună ideile care-l frământau. Dar apoi se răzgândi. Mai bine să aştepte până săptămâna viitoare, să stea de vorbă chiar cu Pandelescu. O să-l roage prin Marian să nu-l mai amâne.

Înapoiat acasă, după ce petrecuse câteva ore în laboratoarele institutului, Tomiţă se repezi să scoată din dulap flaconul cu giberelină. Acum o privea, parcă, cu alţi ochi. I se părea o licoare minunată care avea să deschidă alte căi, noi, în ştiinţă. Uf! Şi până săptămâna viitoare mai sunt atâtea zile... Ce-ar fi dacă sâmbăta... Nu! Nu! Ce-i trece prin minte? Să-şi calce făgăduiala? Aş! Nici nu poate fi vorba de una ca astal El nu se lasă ispitit! E

stăpân pe voinţa lui.

Şi, ca să-şi arate că-n adevăr ştie să-şi ţină voinţa în frâu, luă flaconul, îl puse la loc în dulap şi-l încuie nu o dată, cum avea obiceiul, ci de două ori. Însă, de fiecare dată când se înapoia de la institut, descuia dulapul, scotea giberelina şi, privind-o, visa cu ochii mari deschişi la uimitoarele rezultate pe care dorea din tot sufletul să le obţină.

Pe de altă parte nici Dan nu era lipsit de frământări. Îl răniseră adânc cuvintele lui Tomiţă: „Vrei să fii descoperitor în ştiinţă, fără nici un merit.“ Auzi vorbe, fără nici un merit. Ca şi cum Tomiţă ar fi putut face vreo ispravă fără giberelina adusă de el...

Însă, gândindu-se mai adânc, ajunsese la concluzia că dreptatea era totuşi de partea lui Tomiţă. Păi, chiar aşa. La drept vorbind, ce mare merit avea că adusese giberelina? Dacă n-o aducea el, şi-ar fi procurat-o din altă parte.

Dar planul de acţiune nu-l întocmise tot el? Ei şi? Mare scofală! Un lucru nu prea înţelegea: ce făcuse Tomiţă cu flaconul? Era contrariat că nu-i mai pomenea nici un cuvânt, mai ales că nu putea uita cum îl repezise când i l-a adus. Ce s-a întâmplat cu Tomiţă?

Îl vedea vorbind mereu cu Marian. Aflase că se duce la institutul de astrobotanică unde asista la experienţe interesante, dar lui, cu care şedea în aceeaşi bancă, Tomiţă nu-i spusese nimic. Ce-o fi cu el? Într-un rând, în timpul orei de istorie, nemaiputându-şi stăpâni curiozitatea, îl întrebă în şoaptă:

— Tomiţă, e adevărat? Ai fost la institut?

Iar altă dată:

— Ce faci cu giberelina? O foloseşti?

Tomiţă îi răspunse tot şoptit:

— Vorbim în pauză.

Dar în pauză nici gând să vorbească. Parcă uitase cu totul. Acum lui Dan îi părea rău că-i adusese flaconul. Nu trebuia să se amestece în toată treaba asta. Ce-i păsa lui

de Alexida şi de astrobotanică? Sigur, ar fi fost bucuros să fie socotit descoperitor în ştiinţă. Însă tot nu l-ar fi crezut nimeni că a colaborat cu Tomiţă. A, să fi fost vorba de meşterit vreun dispozitiv automat, se schimba treaba. În problemele astea era foarte priceput şi lumea ştia. Dar aşa...

Într-o dimineaţă, pe când Dan se pregătea să plece la şcoală, tatăl său îl întrebă:

— Ei, ce-aţi făcut cu giberelina pe care mi-ai cerut-o?

Dan se roşi, îşi făcu de lucru cu ghiozdanul şi răspunse grăbit:

— Am folosit-o pentru Alexida sensitiva.

— Şi cum v-au reuşit experienţele? stărui inginerul Stamate.

— Păi, drept să-ţi spun, nu prea ştiu.

— Ei, asta-i bună! Cum se poate să nu ştii?

— Eu nu fac parte din cercul astronaturaliştilor. Am auzit că au nevoie de giberelină şi cum ştiam că tu ai mai multe flacoane, le-am făgăduit să-ţi cer unul. Dar, fără îndoială, ai dreptate. Ar fi trebuit să mă interesez de experienţele lor. Şi chiar am s-o fac.

— Lasă, nu-i nevoie. Am să trec eu zilele astea pe la şcoală. Tot am ceva de discutat cu directorul vostru.

Atâta mai lipsea! Să vorbească taică-său cu Radu! Cine ştie ce-ar putea să mai iasă de-aici.

— De ce să treci, tată? îţi spun eu ce rezultate au obţinut. De altfel, am să-ţi aduc flaconul înapoi. Chiar mâine.

— Nu-i vorba de asta. Cu toate că sunt inginer, ştii bine, pe mine mă pasionează şi asemenea probleme.

Alarmat, cum ajunse la şcoală, Dan îl căută pe Tomiţă.

— Să-mi dai înapoi flaconul cu giberelină.

— Stai... să vezi... încercă Tomiţă să-i explice.

— Am neapărată nevoie de el, îl întrerupse Dan. Tu tot nu foloseşti giberelina. Vin după-masă la tine să mi-o dai înapoi.

— După masă nu sunt acasă.

— Unde te duci?

— Ai uitat? Azi e sâmbătă. Sunt de gardă la Alexida.

— Aşa e, uitasem. Nici eu nu-s liber. Sunt „om de ordine“, pe coridor. Ştii ce? Adu flaconul aici. Am să trec pe la seră să mi-l dai. Ne-am înţeles?

— Bine, ţi-l aduc.

V

Marea sală de festivităţi a Complexului şcolar era plină până la ultimul loc. Oameni de toate vârstele şi de toate profesiunile urmăreau cu înfrigurare cele ce se desfăşurau pe scenă.

Cu toate că măsurile luate de director se dovediră inutile, întrucât în timpul spectacolelor domnea liniştea cea mai deplină, pe coridoarele care înconjurau sala se aflau din distanţă în distanţă elevi din diferite clase. Ei îndeplineau sarcina de „oameni de ordine“.

O bună parte din ei rămâneau la locurile lor până la ultima lăsare de cortină. Alţii, însă, se strecurau în sală prin uşile laterale şi, deşi văzuseră spectacolul de nenumărate ori, priveau cu atenţie jocul colegilor lor şi participau intens la desfăşurarea acţiunii.

Dan se uită la ceas. Patru şi jumătate. Desigur, Tomiţă e acum la seră. Numai să nu fi uitat giberelina acasă. Fără să mai piardă vremea se-ndreptă şi el spre seră. Dar, spre marea lui mirare, Tomiţă nu era acolo. De obicei, garda se făcea în dreptul ferestrei cu geamul portocaliu. Iată însă că Tomiţă lipsea de lângă fereastră. Să fi întârziat? Dan se uită din nou la ceas. Cinci fără douăzeci. Hm, nu-i prea venea să creadă una ca asta. Tomiţă era unul dintre elevii cei mai conştiincioşi în îndeplinirea sarcinilor. Şi spre şcoală pornea totdeauna mult mai devreme, ca nu cumva, ivindu-se cine ştie ce pe drum, să ajungă cu întârziere. Atunci unde putea să fie?

Dan privi la dreapta, la stânga, să vadă dacă Tomiţă nu-i pe undeva prin apropiere. Ba, ca să se încredinţeze şi mai bine, dădu o raită jur împrejur. Se întoarse însă foarte contrariat. Tomiţă nu era de găsit. Ce s-o fi întâmplat cu el?

Deodată, aruncându-şi privirile prin geamul portocaliu, Dan rămase înmărmurit: Tomiţă era înăuntru, în seră şi se uita atât de încordat la Alexida sensitiva, încât nici nu observase prezenţa lui în dreptul ferestrei. Şi în mână... se înşela oare? Nu, nu se-nşela! În mână ţinea flaconul cu giberelină. Numaidecât intră şi Dan în seră.

— Ce e cu tine, Tomiţă? Ce cauţi aici?

— Păi, nu ştii...

— Ce să ştiu? îl întrerupse Dan bucuros. Mi se pare că pui în aplicare planul de acţiune.

Şi pe dată, toate neliniştile, toate frământările lui din ultimele zile se topiră ca prin farmec. Se simţea cuprins de-o foarte mare bucurie.

Ei, dac-ar reuşi Tomiţă ăsta cu giberelina adusă de el, n-ar mai spune că n-a avut nici un merit. Atunci, fără îndoială, îl vor pomeni şi pe el, dacă nu chiar ca descoperitor în ştiinţă, oricum, în calitate de colaborator al lui Tomiţă.

— Măi Dane, tu de ce-ai intrat aici? îl trezi Tomiţă din visare. Ştii bine că nu e voie.

— Cum de ce am intrat? Dacă te-am văzut pe tine...

— Bine, dar eu...

— Lasă, nu-mi spune încă nimic, îl opri Dan să vorbească. Dacă vrei, eu pot să plec. Dar te-aş ruga să mă laşi. Poate că ai nevoie de mine.

— N-am nici o nevoie!

— Bine, atunci stau deoparte. Mă duc tocmai în capătul celălalt al serei.

Fără să-i mai aştepte încuviinţarea, se duse ceva mai departe, îşi scoase din buzunar magnetofonul miniatural şi apăsă pe-o clapă minusculă. În seră se răspândiră abia

auzit acordurile Concertului în re major de Beethoven. Trecu astfel o bucată de vreme.

— Hai să ieşim, se pomeni Dan cu Tomiţă lângă el.

— Ai şi terminat?

— Ce să termin?

— Experienţa cu giberelina. Să-ţi spun drept, am fost cam supărat pe tine. Tocmai de mine să te ascunzi? Dar acum mi-a trecut supărarea. Principalul este să-ţi reuşească experienţa.

— Stai, mă, ce, ai luat-o razna? N-am făcut nici o experienţă.

Dan zâmbi. Ascunsă fire mai are şi Tomiţă ăsta! Îl surprinde lângă Alexida cu flaconul de giberelină în mână şi îi dă zor că n-a făcut nici o experienţă.

— Bine, Tomiţă, dacă nu vrei să-mi spui acum, nu-i nimic. Poate că ai şi tu dreptate în felul tău. Să vedem întâi cum o să reuşească.

— Ţi-am spus doar că n-am făcut nici o experienţă. Hai să ieşim.

Afară, Tomiţă îi întinse flaconul cu giberelină.

— Poftim, ţi-am adus flaconul.

— Ce să mai fac cu el?

— Păi, nu mi l-ai cerut înapoi?

— E adevărat, ţi l-am cerut, dar nu ştiam că n-ai renunţat la experienţă.

— Văd că nu ne prea înţelegem. Eu îţi spun una şi tu o ţii morţiş cu experienţa. De câte ori să-ţi mai repet că n-am făcut-o şi nici nu m-am atins de flaconul tău.

În clipa aceasta se auziră din sala de festivităţi aplauze puternice. Spectacolul se terminase şi publicul îşi manifesta entuziasmul, rechemând la rampă pe tinerii interpreţi.

— Aoleu, acu iese lumea şi trebuie să fiu la postul meu, spuse Dan.

— Ei, ce faci, iei flaconul ori nu?

— Lasă, mai ţine-l. Poate că mai ai nevoie de el.

Şi spunând aceasta, Dan o luă la goană pe coridor.

VI

Când profesoara Elena Dumitrescu intră în cancelaria directorului, acesta era cufundat în lectura unor rapoarte oficiale.

— Tovarăşe Radu, vă rog să mă scuzaţi că vă tulbur de la lucru, dar am să vă fac o comunicare extrem de importantă.

Directorul puse rapoartele pe masă şi o privi oarecum amuzat. Era foarte tinerică şi el o aprecia pentru că se sfătuia cu colegii în toate problemele.

— Ce s-a întâmplat, tovarăşă Dumitrescu? Ce eşti aşa de speriată? Dar, mai întâi, te rog, şezi.

Elena Dumitrescu se aşeză în fotoliul dinaintea biroului şi fără să fie poftită îşi turnă un pahar cu apă pe care-l bău pe nerăsuflate. Pe urmă începu să vorbească:

— Nu ştiu ce se petrece cu Alexida noastră. Şi-a schimbat poziţia.

— Cum asta, şi-a schimbat poziţia? întrebă directorul şi se porni să-şi plimbe mâna stânga prin părul ce începu să i se zburlească.

— Ştiţi, planta avea înfăţişarea unui cablu răsucit. Ei bine, acum e mult destinsă, aproape dreaptă. Şi asta încă nu e totul. Crustele au început să se umfle.

Urmă o clipă de tăcere.

— Şi cum îţi explici dumneata această schimbare?

— Tocmai că nu ştiu la care explicaţie să mă opresc. De aceea am şi venit să mă consult cu dumneavoastră.

— Mă rog, s-auzim întâi explicaţia.

— Vedeţi, în primul rând m-am gândit că au umblat copiii care au sarcina specială de a urmări apariţia bobiţelor secretate. După cum ştiţi, elevii aceştia au cheia de la intrarea în seră şi pot pătrunde acolo oricând.

În al doilea rând, am socotit că poate s-a produs o defecţiune în funcţionarea staţiei de întreţinere.

— Trebuia să te gândești în primul rând la această

ipoteză. Ai controlat semnalul?

— Fireşte. Am fost împreună cu tovarăşul Neacşu.

— Şi?

— Totu-i în cea mai perfectă ordine.

Neacşu era profesor de electronică şi el, împreună cu copiii, proiectase şi realizase instalaţia automată.

Urmă din nou o clipă de tăcere. Apoi diriginta clasei a VIII-a oftă adânc şi vorbi mai departe:

— Din păcate, rămâne valabilă cealaltă ipoteză, îmi vine foarte greu s-o admit. Îmi cunosc bine elevii şi mi se pare de necrezut ca ei să-şi fi călcat făgăduiala. Şi totuşi…

Părul lui Radu era acum atât de zburlit, de parcă nu se mai pieptănase de un an.

— Mda… Şi cine-s elevii care au sarcina specială?

Elena Dumitrescu îi prezentă o listă.

— Ghimeş Mihaela, Pandelescu Marian, Eftimiu Toma, Barbu Alina, Untaru Georgeta, Raicu Mircea, Filip Ioan… citi directorul. Şapte va să zică?

— Da, şapte.

— Şi pe cine bănui?

— Nu ştiu ce să zic…

— Ai stat de vorbă cu ei?

— Încă nu. Mă gândeam să fac întâi unele investigaţii mai discrete.

— Nu-i umili în anchete ca în romanele poliţiste, spuse directorul enervat. Însă, regretând că a fost prea aspru, continuă pe alt ton, mai blând: Tovarăşă Dumitrescu, eu cred că e bine să stai de vorbă cu întregul colectiv. Dacă vreunul a făcut boroboaţa, fii sigură, n-o să-l rabde inima şi o să recunoască singur.

— Bine, tovarăşe director, vă mulţumesc… Aşa am să fac. Acum am oră cu ei.

Diriginta clasei a VIII-a se ridică să plece. Când ajunse aproape de uşă, se auzi strigată:

— Ar mai putea fi şi o a treia ipoteză.

— Care?

— Să asistăm la unele fenomene naturale pe care încă nu le cunoaştem. În definitiv, nu prea ştim multe despre aceste plante cosmice. Habar n-avem cum să ne purtăm cu ele. Abia învăţăm să le dibuim tainele.

După ce profesoara părăsi cancelaria, directorul încercă să-şi reia lectura rapoartelor oficiale. Dar treaba mergea anevoie. Gândul îi zbură la cele aflate. Nu, el nu putea crede că vreunul din copii să fie vinovat. Se auzi o bătaie în uşă.

La invitaţia directorului îşi făcu apariţia inginerul Stamate, tatăl lui Dan. Era specialist în construcţii din materiale plastice şi în această calitate se ocupa, în cadrul comitetului de părinţi, cu probleme de întreţinere a localului complexului construit în întregime din material plastic. Venise cu răspunsul în legătură cu modernizarea unor laboratoare pe care o ceruse directorul.

După ce termină de discutat, inginerul îşi aminti de Alexida sensitiva. Era curios să afle cum s-au desfăşurat experienţele. Aceasta cu atât mai mult cu cât Dan răspunsese evaziv când îl întrebase şi a doua oară. Apoi, deşi făgăduise să-i înapoieze flaconul cu giberelină, totuşi nu i l-a înapoiat.

— Tovarăşe director, întrebă el, cum au reuşit experienţele cu Alexida sensitiva?

— Ce experienţe cu Alexida?...

Văzând că directorul habar n-avea de povestea cu flaconul împrumutat, Stamate i-o relată în câteva cuvinte.

— Aha, aşadar Elena Dumitrescu a avut dreptate, exclamă directorul dus pe gânduri.

Şi, la rându-i, îi povesti lui Stamate cele aflate de la profesoară, rugîndu-l ca, deocamdată, să nu le spună mai departe.

Neplăcut impresionat de cele povestite de director, inginerul Stamate părăsi cancelaria, făgăduind că va păstra secretul.

Rămas singur, directorul Radu luă lista lăsată de

profesoară şi reciti numele elevilor care îndeplineau sarcină specială. Dan Stamate nu se afla printre ei. Urmă, aşadar, să se afle căruia din aceşti elevi îi dăduse Dan flaconul cu giberelină. Sigur, în acest scop, trebuiau întreprinse unele investigaţii mai discrete...

„Nu, îşi spuse el în gând, văzând că a ajuns la aceleaşi concluzii ca profesoara cea tânără. De-o mie de ori nu! Nu trebuie să vedem în elevii noştri nişte... Se abţinu să rostească vreun calificativ şi-şi continuă gândul: Cu cât le vom arăta mai multă încredere, cu atât vor avea şi ei mai multă încredere în noi.“

Puse rapoartele deoparte, hotărât să se ducă numaidecât în clasa a VIII-a şi împreună cu diriginta clasei să stea de vorbă cu Dan Stamate şi cu ceilalţi elevi. Dar tocmai când se pregătea să iasă din cancelarie, se auzi din nou o foarte timidă bătaie în uşă.

„Cine-o fi iar?“ se întrebă directorul mergând să deschidă. În faţa lui se aflau doi elevi, unul slab şi înalt, iar celălalt mărunt şi rotofei.

— Ce e cu voi? întrebă, încercând să-şi amintească din ce clasă fac parte şi cum îi cheamă. Deodată se lumină la faţă. Sigur, cel mărunt şi rotofei era chiar fiul inginerului Stamate. Era Dan Stamate, cu care tocmai vroia să vorbească. Iar celălalt, desigur, coautorul poznei făcute în seră.

— Pe tine cum te cheamă?

— Toma Eftimiu.

Da. Toma Eftimiu... E pe lista dirigintei.

— Hai, intraţi!

Copiii intrară şi deşi ar fi avut chef să-i mângâie pe creştete, cum făcea totdeauna când întâlnea elevi din clasele mai mici, directorul reuşi să se stăpânească. Îi pofti să ia loc în fotoliile din faţa biroului şi le spuse că e gata să-i asculte, dacă au cumva ceva de comunicat.

Întâi vorbi Tomiţă şi povesti de-a fir-a-păr cum s-au petrecut lucrurile. Apoi luă cuvântul Dan:

— Să vedeţi, tovarăşe director, eu eram sigur că

Tomiţă a folosit giberelina. Dar poftim, priviţi şi dumneavoastră, flaconul e neatins. Este, deci, sigur că am greşit acuzându-l. Asta însă nu înseamnă că n-ar fi putut să folosească altceva.

— Nici nu m-am atins de Alexida. Vina mea este că ţi-am permis să intri şi tu în seră.

— Da. Şi-a mea că am intrat.

— Aha, aşa... mormăi directorul.

Tomiţă vorbi atunci din nou:

— Când am povestit tovarăşei dirigintă şi colectivului clasei cele ce v-am spus şi dumneavoastră, s-au format două tabere. Unii din colegii noştri au fost de părerea lui Dan. Spuneau: chiar dacă n-am folosit giberelina, s-ar fi putut să folosesc altă substanţă. Alţii m-au crezut pe cuvânt.

— Şi cum a rămas până la urmă?

— Tovarăşa dirigintă îl va ruga pe tovarăşul Grigore Pandelescu să lămurească problema.

— Da, da, mormăi directorul iar. Dar ia spuneţi-mi, cine v-a îndemnat să povestiţi dirigintei şi clasei isprava voastră? Iar acum să veniţi şi la mine?

Întrebarea îi miră foarte mult pe cei doi copii.

— Cine să ne-ndemne? Nimeni, răspunse dolofanul.

— De dimineaţă, cum am aflat ce s-a întâmplat cu Alexida, ne-am sfătuit între noi să povestim totul, completă Tomiţă spusele lui Dan.

— Bine, acum puteţi pleca.

Copiii se ridicară, iar directorul îi însoţi până la uşă. Şi cu toate că faţa lui era severă şi încruntată, de data aceasta nu se mai putu reţine şi-şi trecu uşor mâna peste creştetele lor...

VII

— Ce e cu tine, Mariane? Ce s-a-ntâmplat? De ce eşti mohorât?

— Nu, mamă, nu sunt mohorât.

Sanda Pandelescu nu se înşelase. Deşi venise obosită de la uzina marină unde lucra în calitate de chimistă, şi-a dat seama numaidecât că se petrecuse ceva deosebit cu fiul ei.

Marian avea o expresie abătută, chinuită. Se certase cu Alina. De opt ani de când erau colegi şi foarte buni prieteni, lucrul acesta se întâmplă pentru întâia oară. Acum, îi părea rău. Mai ales că nu era pe deplin convins dacă dreptatea fusese de partea lui.

Cearta se iscase din cauza lui Tomiţă. Aşa cum acesta îi povestise şi directorului, după ce el şi Dan au mărturisit cele petrecute în după-amiaza zilei de sâmbăta, colectivul clasei s-a împărţit în două. Unii susţineau că Tomiţă era vinovat, alţii că nu avea altă vină decât că-l lăsase pe Dan în seră.

Disputa între cele două tabere era foarte vie, iar printre elevii care îl socoteau pe Tomiţă vinovat se afla şi Marian. El îl acuza cu vehemenţă:

— Vă amintiţi ce ne spunea tata? Trebuie să ferim planta de factori dăunători. Ei bine, ea n-a fost ferită. Aceşti factori au provocat modificarea structurii şi deci a poziţiei acestei plante şi vor duce la pieirea ei! De ce până acu nu s-au ivit asemenea factori? Pentru că, în afară de Tomiţă, nimeni nu şi-a călcat făgăduiala!

— Nici eu nu mi-am călcat-o, a sărit ca ars Tomiţă. Nici nu m-am atins de plantă. Şi apoi, de ce să ne gândim la pieirea Alexidei? În adevăr, s-a produs o modificare, dar poate că factorii care au determinat-o nu sunt nocivi.

— Mă mir că tocmai tu, care ai avut prilejul să asişti la experienţele institutului de astrobotanică, poţi vorbi aşa. Ai văzut cum arătau plantele atinse de factori nocivi, plante otrăvite, cum le spune tata?

— Sigur că am văzut!

— E vreo deosebire între Alexida noastră cum arată acum şi aceste plante otrăvite?

Tomiţă nu răspunse deîndată. Erau unele deosebiri foarte mici, dar în general, plantele otrăvite aveau

aproape aceeaşi înfăţişare pe care-o căpătase Alexida lor.

Tăcerea lui Tomiţă putea fi luată ca o recunoaştere a vinovăţiei sale. Clasa urmărea cu încordare răspunsul lui. În cele din urmă rosti:

— Nu ştiu ce să-ţi răspund, Mariane. Dar vă rog să mă credeţi – şi spunând aceasta se adresă dirigintei şi întregului colectiv de elevi – nu m-am atins de plantă. Pe cuvântul meu de pionier.

Sinceritatea cu care rostise aceste cuvinte o făcu pe Alina să exclame:

— Eu sunt sigură că Tomiţă nu minte!

Numaidecât o bună parte din elevi fură de aceeaşi părere. Chiar şi Dan, care iscase atmosfera de bănuială împotriva lui Tomiţă, se ridică şi răspunse:

— Şi eu cred acuma că Tomiţă nu s-a atins de plantă.

Alina se aştepta ca Marian să procedeze la fel. Dar Marian tăcea şi o privea contrariat. Nu putea pricepe cum Alina trecuse de partea lui Tomiţă, când argumentele aduse de el erau atât de convingătoare.

Era, fără îndoială, vorba de-o neînţelegere şi-n recreaţie a căutat să limpezească lucrurile.

Dar Alina i-a replicat cu înflăcărare:

— Cum poţi să te îndoieşti de Tomiţă, Mariane? Noi îl cunoaştem şi ştim că niciodată nu şi-a dat cuvântul de pionier pentru o minciună. Dacă poate fi învinuit de ceva, e că l-a lăsat pe Dan să intre în seră. Atât!

De data aceasta Marian s-a supărat de-a binelea. Îl mâniase mai ales tonul foarte cald cu care Alina l-a apărat pe Tomiţă.

— Dacă tu crezi mai mult în Tomiţă decât în mine, nu mai avem ce discuta – a repezit-o el şi i-a întors spatele.

Alina a rămas uimită. Ce-a spus? Nu mai au ce discuta? Nu-i venea să creadă că Marian s-a supărat. A fugit după el, a-ncercat să-l împace, i-a argumentat că judecă pripit, dar el nu i-a mai dat nici o atenţie.

— Bine, Mariane, dacă nu vrei să mai fim prieteni, fie

şi aşa, a spus Alina.

Şi cu toate că ea a ţinut să rostească foarte hotărât aceste cuvinte, glasul i-a tremurat iar pe la gene, sub ochelari, au licărit două bobiţe. Ca ale Alexidei sensitiva...

Şi tocmai bobiţele acestea îl necăjeau acum pe Marian. Cum de-a putut el s-o facă să plângă pe cea mai bună prietenă a lui? Trebuia s-o asculte, nu să-i întoarcă spatele. Cât priveşte vina lui Tomiţă, era sigur, ar putea fi oricând dovedită printr-un examen de laborator.

Şi totuşi Alina avea dreptate. Tomiţă nu şi-a dat niciodată cuvântul de pionier pentru o minciună. Atunci cum de s-a produs schimbarea Alexidei? Eh, încurcată treabă! Iar pe deasupra trebuie să-i spună tatălui său toată povestea. În seara când s-au întors acasă, după ce Grigore Pandelescu a oferit în dar clasei a VIII-a un exemplar din Alexida sensitiva, Marian l-a asigurat:

— Ai să vezi, tăticule, vei fi mulţumit de noi! Ne vom ţine făgăduiala!

Halal cum şi-au ţinut-o! Îi era pur şi simplu ruşine să dea ochii cu tatăl său...

De aceea era atât de abătut. Privirea atentă a mamei citea pe chipul lui Marian o vie frământare. Trebuia să-i afle şi cauza. Hotărî să-l ia mai pe departe. Ştia că Marian se interesează de problemele de chimie, mereu o întreba despre realizările cele mai noi ale uzinei marine unde ea conducea o secţie experimentală. Uzina marină era o întreprindere uriaşă care fabrica numeroase produse industriale, folosind, în principal, ca materie primă, apa Mării Negre. De aici şi numele: uzina marină. Sanda Pandelescu începu deci să-i vorbească despre unele experienţe interesante făcute în ultima vreme.

— Ştii, ar trebui să vii cu Alina să vedeţi şi voi ce-am mai făcut.

La numele Alinei, Sanda Pandelescu observă că obrajii fiului ei se înroşiră că flacăra. Într-un târziu îl auzi murmurând:

— M-am certat cu Alina...

— Te-ai certat? Din ce cauză?

Atunci Marian îşi descărcă sufletul. Îi povesti tot.

— Înţeleg că-ţi vine greu să-i vorbeşti tatii, spuse mama cu seriozitate. Dar n-ai încotro. Trebuie s-o faci! Îţi închipui cum te-ar privi dac-ar afla din altă parte cele întâmplate şi şi-ar da seama că te-ai ferit de el! De altfel, cum poţi să ştii dacă într-adevăr Tomiţă a folosit sau nu vreo substanţă care a dăunat Alexidei? Numai tată poate să te ajute să lămureşti chestiunea. În ceea ce priveşte purtarea ta faţă de Alina, ce să-ţi mai spun?

Marian oftă.

Chiar atunci intră în cameră Grigore Pandelescu.

— Bravissimo! exclamă el bine dispus. Toată lumea e acasă. Asta înseamnă că vom mânca imediat. Mi-e o foame de lup.

Văzând, însă, chipurile soţiei sale şi al lui Marian, înţelese că se întâmplase ceva neplăcut.

— Ce e cu voi? Ce-aveţi figurile astea de înmormântare?

— Marian vrea să-ţi vorbească. Cât discutaţi, tocmai bine e gata şi masa, spuse mama şi trecu dincolo, în sufragerie.

Rămas singur cu tatăl său, Marian repetă dintr-o suflare tot ce-i povestise cu puţin înainte mamei.

Pe măsură ce Marian vorbea, chipul lui Grigore Pandelescu se adumbrea. Era vizibil că spusele fiului său îl mâhneau.

— Îmi pare rău! spuse într-un târziu Pandelescu.

— Şi nouă ne pare rău, tăticule. Alexida sensitiva era mândria noastră.

— Desigur, îmi pare rău şi de plantă, dar mai rău îmi pare de Tomiţă. Va trebui să vă ocupaţi foarte serios de el. Dacă pasiunea lui ştiinţifică e lăudabilă, ea nu poate justifica nerespectarea cuvântului dat.

Atunci Marian îşi exprimă pentru întâia oară cu glas tare îndoiala care pusese stăpânire şi pe el.

— Dar dacă totuşi nu e vinovat?

Grigore Pandelescu îşi aminti stăruinţele lui Tomiţă de a-i înfăţişa ideile care-l frământau. N-ar fi trebuit să-l amâne... Cunoştea foarte bine zelul omului tânăr, pasionat de o problemă oarecare şi nerăbdarea de a-şi verifica fără întârziere soluţiile gândite. Trăise şi el asemenea momente. Fără îndoială, singur în seră, Tomiţă s-a lăsat ispitit să-şi încerce ipotezele.

Iată, însă, acum chiar Marian se îndoia de vinovăţia colegului său. Totuşi Alexida... Gândurile lui Pandelescu se concentrară asupra Alexidei sensitiva.

— Dacă a folosit giberelina a ucis planta. Alexida n-o tolerează. Trebuia să mă fi întrebat şi i-aş fi arătat la institut câteva Alexide ucise de giberelină. Doar noi cu asta am început.

Şi din nou îi păru rău că n-a stat de vorbă cu Tomiţă.

— Nu, tăticule, n-a folosit giberelina. Flaconul e neatins, răspunse Marian.

Grigore Pandelescu ceru lămuriri suplimentare asupra plantei. În afară de faptul că s-a destins, ce alte modificări s-au mai produs? Se decolorase? Crustele cum arătau? Aha, s-au umflat... Dar în poziţia în care se afla acum planta, a mai apărut vreo bobiţă? Aşadar n-a mai apărut... Prin urmare s-ar putea deduce că asupra Alexidei au acţionat agenţi dăunători, de vreme ce s-a oprit secreţia. Trebuia cercetată numaidecât natura acestor agenţi. Nu prea avea timp, dar oricum, chestiunea trebuia studiată.

Atunci Marian prinse curaj.

— Tăticule, ai dreptate. Dacă într-adevăr e vinovat Tomiţă, avem datoria să ne ocupăm serios de el. Dar noi trebuie să ştim mai întâi dacă e sau nu vinovat. Şi asta numai tu poţi s-o lămureşti.

— O vom lămuri. Voi sta de vorbă şi cu directorul vostru, spuse Pandelescu.

Apoi, după câteva clipe, se interesă:

— Tovarăşul Radu ce părere are? O fi tare mâhnit, nu-i

aşa?

Însă înainte ca Marian să-i poată răspunde a sunat videotelefonul.

Grigore Pandelescu a ridicat receptorul, iar pe ecran a apărut chipul lui Radu Radu. Spre marea mirare a lui Pandelescu, părul încărunţit al directorului nu era de fel ciufulit. Dimpotrivă, părea mai bine pieptănat ca oricând.

— Noroc, Grigore, rosti acesta şi privirile îi scăpărau vesele. Părea foarte bucuros.

— Vă ascult, tovarăşe director.

— Ai aflat?

— Ce să aflu, tovarăşe director?

— Ia ascultă, nu face pe şiretul cu mine, că nu-ţi merge. Auzi întrebare, ce să afli? Păţania noastră cu Alexida.

— Da, tovarăşe director. Mi-a povestit Marian.

— Bravo lui! Drept să-ţi spun, mă temeam că n-o să aibă curajul.

— Nu, mi-a spus totul.

— Şi cam ce gândești tu de tărăşenia asta? Haide, haide, nu te-ascunde după deget. Spune-mi deshis ce ai pe inimă: „Tovarăşe director, vedeţi c-am avut dreptate? N-ar fi trebuit să dau planta pe mâna copiilor!". Eu, însă, nu de asta te întreb. Vreau să-mi spui ce gândeşti despre Alexida?

— Fireşte, trebuie mai întâi s-o văd. Dar faptul că s-a destins, că
a-ncetat secreţia...

— Ei aş! De unde ai mai scos-o şi pe asta? Dacă ai fi aici, te-ai minuna văzând secreţia ei abundentă.

— Ce-aţi spus?

— De când o avem, Alexida nu ne-a dat niciodată atâtea bobiţe.

— Glumiţi, tovarăşe director? Întrebă Pandelescu cu glasul sugrumat de emoţie, cu toate că ştia foarte bine, fostul său director n-ar fi glumit cu asemenea chestiuni.

— Mă rog, dacă nu mă crezi, n-ai decât să te convingi

personal.

— Vin chiar acum, tovarăşe director.

— Te aştept!

Închizând repede videotelefonul, Pandelescu se pregăti să plece.

— Ce s-a-ntâmplat, tăticule? Unde pleci? îl întrebă Marian.

— La voi la şcoală. Hai cu mine!

În aceeaşi clipă Sanda Pandelescu îi chemă din sufragerie:

— Veniţi, masa e gata.

— Sanda dragă, nu te supăra, trebuie să plec chiar acum, strigă Pandelescu.

— Bine, dar ai spus că ţi-e foame, replică soţia, apărând în uşă.

Pandelescu însă n-o mai auzea. Însoţit de Marian, pornise ca o furtună spre Complexul şcolar.

VIII

Grigore Pandelescu avea uneori impresia că-n faţa sa se iscase pe neaşteptate, ca-n basmele copilăriei, o pădure atât de deasă încât nu ştia cum va reuşi s-o străbată.

Doar dacă s-ar ivi o zână minunată să-l ajute... Zânele însă – îşi spunea el zâmbind – trăiesc tot numai în basmele copilăriei.

Gândurile îi erau toate absorbite de Alexida sensitiva. Directorul nu exagerase de fel: secreţia Alexidei devenise uimitor de abundentă. În recipient, având lucirea mată a mărgăritarelor, se adunau nenumărate bobiţe desprinse din crustele cafenii.

Dar ce anume determinase această hipersecreţie nu-şi putea lămuri. Toate ipotezele imaginate se dovediră până la urmă greşite.

Întâi a crezut necesar să stea de vorbă cu Tomiţă. Nu i-a folosit la nimic. Tomiţă repeta mereu acelaşi lucru.

— Dar, tovarăşe Pandelescu, vă rog să mă credeţi. Nici nu m-am atins de plantă. E adevărat, aflându-mă în seră, cu flaconul de giberelină în mână, am fost ispitit să fac o încercare. Am avut însă tăria să mă stăpânesc. Până azi încă nu mi-am călcat cuvântul meu de pionier.

Examenele de laborator au confirmat întocmai spusele lui Tomiţă. Asupra Alexidei nu acţionase nici un fel de substanţă chimică. Atunci cum? Ce-a putut să determine modificarea produsă, să stimuleze atât de masiv secreţia?

Rezultatele experienţelor stimulatorii făcute în institut erau foarte palide în comparaţie cu ce se obţinuse aici. Ar fi fost, deci, de o importanţă covârşitoare să poată smulge neîntârziat vălul de mister care acoperea această ciudată întâmplare.

Verificarea repetată a instalaţiei automate a arătat că în sectorul acesta nu avusese loc nici o defecţiune. Intensitatea luminii era aceeaşi ca la început. Iar temperatura şi umezeala se menţineau în limitele indicate. Atunci de unde această hipersecreţie? Care putea fi cauza?

Când îl întâlnise pe Radu Radu, Grigore Pandelescu i se jeluise:

— De când mă ştiu n-am mai văzut o asemenea întâmplare. Să te apuce nebuniile, nu alta!

Directorul îl lăsă să-şi descarce povara de pe suflet, iar la urmă îi spuse nemulţumit:

— Te-ai mai schimbat, Grigore. Te ştiam mai răbdător.

Unul din colaboratorii lui Grigore Pandelescu emise părerea că fenomenul ţinea, poate, de ciclul de dezvoltare a Alexidei. Într-o anumită perioadă de creştere, factori endogeni ar intra în acţiune, determinând o schimbare în metabolismul plantei, cu repercusiuni directe asupra formei, poziţiei şi secreţiei.

Grigore Pandelescu găsi ipoteza plauzibilă şi numaidecât începu studii experimentale în direcţia aceasta.

Dar într-o dimineaţă, pe când experienţele se aflau în plină desfăşurare, Grigore Pandelescu a fost chemat la videotelefon. Pe ecran a apărut din nou chipul lui Radu Radu.

— Măi Grigore – începu directorul – Alexida îşi cam face mendrele cu noi. Se joacă de-a v-aţi ascunselea.

— Nu-nţeleg ce vreţi să spuneţi, tovarăşe director.

— Păi, să vezi ce s-a întâmplat: Alexida şi-a reluat forma iniţială.

— Ce-aţi spus?

— Da, arată acum ca la-nceput, ca o bucată de cablu răsucit.

Pandelescu trase adânc în piept o gură de aer, apoi întrebă:

— Şi secreţia?

— S-a poticnit!

— Cu totul?

— Nu! Şi ea e tot ca la-nceput...

Fireşte, vestea aceasta făcea inutilă continuarea experienţelor. Trebuia căutat alt drum. Ei, şi atunci, cum să nu te-apuce nebuniile?

Totuşi, Grigore Pandelescu nu s-a lăsat demobilizat. Cu cât se iveau noi greutăţi, cu atât se îndârjea mai mult.

Văzându-l absorbit şi enervat din cauza eşecurilor repetate, soţia îl sfătuise:

— E mai bine, poate, să laşi deoparte căutările pentru o bucată de vreme. Ai să le reiei când ai să fii mai liniştit.

Şi directorul era de aceeaşi părere. Îi spunea adesea:

— Cu starea ta de spirit nu prea văd să izbuteşti. Uită pentru un timp şi de Alexida şi de tot ce s-a întâmplat cu ea. Apoi întoarce-te la problemă cu capul limpede.

Grigore Pandelescu însă nici nu vroia să audă de aşa ceva. Ba, mai mult, îşi fixase chiar un termen înăuntrul căruia trebuia neapărat să smulgă vălul de mister al Alexidei.

În fiecare dimineaţă, înainte de a merge la institut, se oprea la şcoală, intra în seră, examină îndelung planta,

apoi îşi trecea observaţiile într-un carnet special. Directorul era, desigur, dornic să cunoască rezultatul observaţiilor şi cercetărilor fostului său elev. Dar văzîndu-l întunecat şi preocupat, evita să-l mai întrebe.

Cum e lesne de închipuit, întorsătura pe care au luat-o lucrurile, întâi cu hipersecreţia, apoi cu revenirea plantei la starea ei iniţială, toate acestea n-au rămas fără ecou în rândul elevilor.

Dan devenise foarte agitat. Dolofanul clasei, de obicei potolit, acum părea că nu-şi găseşte astâmpăr. Toată vremea nu vorbea decât de Alexida şi după-amiezile, în loc să-şi pregătească lecţiile, o zbughea de acasă.

Alerga la Tomiţă, de la Tomiţă la şcoală, apoi trecea pe la Alina şi pe la alţi colegi.

Deşi la un moment dat fusese încredinţat că Tomiţă nu se atinsese de plantă, văzând că departe de a pieri, dimpotrivă, Alexidei îi merge foarte bine şi are o secreţie abundentă, Dan se lăsase din nou cuprins de îndoială.

— Măi Tomiţă, îl pisa mereu, înţeleg să te ascunzi faţă de alţii, dar mie să nu-mi spui?

— Ce tot vrei de la mine? îl repezea Tomiţă exasperat de atâta insistenţă.

— Să-mi spui şi mie cum ai făcut şi ce substanţă ai folosit.

—Lasă-mă-n pace. N-am ce să-ţi spun.

Ca să scape de pisălogeala lui Dan, Tomiţă ceruse dirigintei să-l mute în altă bancă. Dan însă nu dezarma. El vroia neapărat să afle cum procedase Tomiţă şi ce substanţă folosise. Pe de altă parte, la prima adunare de detaşament, Marian îşi făcu o severă autocritică.

— M-am lăsat influenţat de aparenţe – spuse el – şi l-am jignit pe un bun coleg al nostru, un fruntaş al clasei.

Spre mirarea şi bucuria lui se ridică atunci Alina, care-i luă apărarea.

— Marian s-a purtat, desigur, cu oarecare superficialitate. Dar nu e mai puţin adevărat că a fost de bună credinţă. Ceea ce nu-l scuză. Dar felul curajos în

care şi-a examinat atitudinea, cred că poate fi un exemplu bun pentru noi toţi.

Atitudinea Alinei îl făcu pe Marian să creadă că se va împăca foarte uşor şi repede cu ea.

Dar se-nşelase. Când s-a apropiat de Alina, ea nu i-a întors spatele. Dimpotrivă, i-a zâmbit. Însă când Marian a rugat-o să-l ierte şi să se împace, Alina i-a răspuns:

— Nu trebuie să-mi ceri iertare. Iar de împăcat, ne vom împăca, dar nu acum.

— De ce? a-ntrebat-o Marian surprins.

— Pentru că n-am uitat încă felul cum te-ai purtat. Putem să ne împăcăm, desigur, adică să ne vorbim... Dar eu nu mă mulţumesc cu atâta. Vreau să fim prieteni cum am fost înainte şi pentru asta trebuie să mai treacă un timp.

În aceeaşi şedinţă, la care a participat şi diriginta clasei, s-a ridicat şi o altă chestiune.

Mihaela, preşedinta detaşamentului, a arătat că în ultima vreme elevii clasei a VIII-a dădeau dovadă de mai puţină sârguinţă la învăţătură. Nu numai Dan venea nepregătit la şcoală. Veneau şi alţi elevi.

— Tovarăşa dirigintă ne cere să facem o analiză a cauzelor rămânerii noastre în urmă şi să căutăm a le lichida.

Cauza era una: preocuparea pentru Alexida sensitiva. Copiii au recunoscut cu sinceritate: ultimele întâmplări au produs o perturbare în programul lor de viaţă.

Preşedinta detaşamentului a tras apoi concluziile:

— Nu trebuie să facem din Alexida sensitiva ţapul nostru ispăşitor. Vinovată nu e ea. Vinovaţii suntem noi. Trebuie să ne angajăm ca, fără a slăbi interesul nostru pentru plantă, să căutăm a recupera ceea ce am lăsat în urmă, să ne străduim a păstra titlul nostru de clasă fruntaşă.

În zilele care au urmat, angajamentele au început să fie îndeplinite. Treptat, treptat, elevii şi-au reluat deprinderile, spre marea bucurie a profesorilor şi,

bineînţeles, a directorului.

IX

De curând o nouă expediţie ştiinţifică pornise spre planeta Alexius. Ea avea misiunea să continue cercetările începute de echipa profesorului Pavel Alexescu.

Printre cosmonauţi se afla şi astrobotanistul Tudor Dumbravă. El fusese desemnat prin rotaţie să participe la expediţie. Tânărul acesta blond, înalt, cu priviri albastre, visătoare, fusese cândva coleg cu Pandelescu la unele cursuri de specializare.

Fără a se statornici o trainică prietenie între ei, păstraseră unul faţă de celălalt un sentiment de cordialitate, în care se împleteau amintiri din vremea petrecută împreună şi năzuinţele ştiinţifice comune. Se vedeau rar, dar se gândeau adesea unul la celălalt. Prin staţiile de relee de pe sateliţii artificiali, Pandelescu intrase în legătură telecosmofonică cu Tudor Dumbravă pe planeta Alexius.

I se adresase în nădejdea că ar putea să-l ajute în rezolvarea problemei care-l frămînta.

Aflându-se în contact direct cu realităţile concrete ale planetei Alexius, Dumbravă avea de bună seamă putinţa de a face observaţii mai ample şi mai profunde asupra Alexidei sensitiva.

La început, când Tudor Dumbravă aflase vestea despre hipersecreţia temporară a Alexidei, a rămas deosebit de plăcut surprins şi a-ntrebat nerăbdător:

— Şi cum aţi obţinut aceste rezultate?

Atunci Pandelescu i-a explicat pe scurt cum stau lucrurile şi i-a cerut sprijinul.

— Nici vorbă, mă voi ocupa îndeaproape. Principalul este că problema poate fi rezolvată. Alte amănunte nu mai ai să-mi comunici?

— Deocamdată, nu. Cum vor interveni elemente noi, ţi le voi transmite fără întârziere.

— Şi eu voi face la fel. Ar fi bine să stabilim, oricum, un program de comunicaţii între noi.

— Vom vorbi la fiecare două zile, seara la nouă, după ora Bucureştiului.

— Foarte bine. Spor la muncă şi succes!

— Asemenea!

La fiecare două zile Pandelescu intra în legătură telecosmofonică cu Tudor Dumbravă şi îşi comunicau unul altuia stadiul lucrărilor şi rezultatele obţinute.

Din păcate, zilele treceau şi nimic deosebit nu se producea în mersul cercetărilor. Comunicările căpătară astfel mai degrabă aspectul unui schimb de informaţii cu caracter personal, decât acela de buletin ştiinţific.

Pentru a putea urmări cu mai mult folos problema, Tudor Dumbravă se mutase temporar de la sediul ştiinţific al secţiei de astrobotanică într-o regiune denumită „Valea Alexidelor“. Cabana în care locuia era înconjurată de Alexide. De departe, regiunea apărea, din cauza acestor ciudate plante, ca o mare cu valuri galbene, încremenite.

Aici se aflau numeroase varietăţi de Alexida care se diferenţiau între ele atât prin dimensiuni – unele atingând proporţii apreciabile, altele fiind aproape miniaturale – cât şi printr-o gamă de nuanţe de la galben până la auriu.

Încolo, toate îşi păstrau aceeaşi formă de cablu răsucit, având tulpina împănată cu solzi cafenii.

Condiţiile atomosferice de pe planetă, asemănătoare într-o mare măsură cu acelea de pe pământ, îi dădeau lui Dumbravă posibilitatea să circule în voie de-a lungul şi de-a latul acestei regiuni şi să urmărească evoluţia plantelor şi preţioasa lor secreţie.

Unele erau sterpe. De sub crusta cafenie nu se desprindea nici o bobiţă de forma mărgăritarului.

Altele aveau o secreţie normală, caracterizată prin apariţia la două-trei zile a câtorva bobiţe.

Mai observase că îndeosebi plantele de dimensiuni

mai reduse aveau secreţia normală, iar cele mari erau în majoritate sterpe.

Pentru a studia mai bine acţiunea diferiţilor agenţi, Dumbravă îşi amenajase în cabana lui de verolom – un material din fibre de sticlă şi aluminiu – o cameră laborator în care adusese câteva Alexide.

Cabana era utilată cu tot confortul, iar pentru a nu fi nevoit să se deplaseze la sediul ştiinţific, îşi montase şi un aparat telescomofonic. În camera laborator se găsea tot ce era necesar unor lucrări experimentale, iar instalaţii speciale puteau produce temperaturile cele mai coborâte şi cele mai înalte; de asemenea, întuneric absolut ca şi cele mai variate nuanţe de lumină.

Secţia de astrobotanică a expediţiei ştiinţifice nu era numeroasă. De aceea Dumbravă venise singur în Valea Alexidelor. Dar singurătatea nu-l stânjenea prea mult. Ca un modern Robinson Crusoe, astrobotanistul îşi alcătuise un program zilnic, împărţit pe ore, astfel că era toată vremea ocupat.

Din program nu puteau să lipsească, desigur, nici orele de desfătare sufletească. Tudor Dumbravă era un cititor pasionat, iar serile şi le petrecea cu ochii pe o carte şi ascultând muzică.

Într-o dimineaţă, intrând în camera laborator, observă cu uimire că cele două Alexide aduse pentru experienţe aveau altă formă: erau destinse. De asemenea crustele cafenii prezentau umflături. Plantele aveau întocmai înfăţişarea Alexidei dăruită Complexului şcolar, aşa cum fusese descrisă de Pandelescu. Mai rămânea doar ca şi secreţia să devină abundentă pentru ca fenomenul petrecut în sera pionierilor să se repete aidoma.

Şi el se repetă! În cursul zilei, în recipientul colector se adunară mult mai numeroase bobiţe ca de obicei.

Emoţionat, încă înainte de a-şi verifica ipotezele, Tudor Dumbravă încercă să prindă legătura cu Pandelescu. Se nimerise să fie tocmai într-una din zilele când acesta nu aştepta obişnuita

comunicare de pe planetă. Dar Dumbravă avu noroc, în receptor se auzi numaidecât glasul colegului său.

— Ce e? Ai noutăţi?

— Multe!

Tudor Dumbravă îi relată în amănunţime cele întâmplate. Mai adăugă faptul că în cursul zilei şi alte Alexide din imediata apropiere a cabanei prezentau aceleaşi fenomene: se destinseseră şi aveau o secreţie abundentă.

— Şi cauza? întrebă Pandelescu aproape strigând în aparat.

— Deocamdată nu mi-e pe deplin lămurită, răspunse Dumbravă.

— Asta înseamnă că totuşi ai găsit unele elemente.

— Deocamdată numai presupuneri.

— Dar pe ce sunt bazate aceste presupuneri?

— Te rog să ai răbdare până mâine seară. Am toate motivele să cred că până la obişnuita noastră convorbire ele vor fi confirmate.

Pandelescu, însă, ardea de curiozitate. Această curiozitate nu-i dădea pace, îl împboldea să ceară lămuriri. Voia să cunoască măcar unele indicaţii, oricât de vagi, dar stăruinţele lui au rămas zadarnice. Dumbravă se dovedea un om îndărătnic, încă de pe vremea când studiau împreună, Pandelescu îi observase această trăsătură de caracter. Nici de data aceasta nu şi-o dezminţea.

Totuşi, înainte de a curma legătura telecosmofonică, Tudor Dumbravă îi comunică un singur amănunt:

— Dacă presupunerile se confirmă, lucrul este de-o simplitate uluitoare.

Ceea ce mări şi mai mult legitima curiozitate a lui Pandelescu.

X

În jurul aparatului se strânseseră încă de la ora opt şi

jumătate Grigore Pandelescu, Sanda, Marian şi Radu Radu.

Grigore Pandelescu fuma ţigară după ţigară, îşi privea ceasul nerăbdător şi oftă:

— Ce să-i faci? Uneori timpul zboară mai repede decât o rachetă, iar alteori se târăşte ca o omidă...

În ajun, când Dumbravă i-a cumunicat îmbucurătoarea veste, Pandelescu se gândise la început să n-o împărtăşească nimănui. Mai bine să aibă răbdare până a doua zi, când, desigur, tânărul lui coleg îi va transmite confirmarea ipotezelor sale.

Dar soţia sa a bănuit numaidecât că trebuie să fie vorba de mult aşteptata dezlegare a problemei şi nu i-a dat pace. De altfel, Pandelescu fusese cuprins de o asemenea stare euforică, încât îi era aproape cu neputinţă să păstreze numai pentru el vestea primită.

— Da, Sanda, a mărturisit el, ai ghicit. Dumbravă e pe cale să găsească, în sfârşit, explicaţia pe care o căutăm de atâta vreme.

Şi i-a spus tot ce-i comunicase Tudor Dumbravă. Apoi l-a chemat la telefon pe directorul Radu şi i-a împărtăşit şi lui marea veste, rugându-l să fie de faţă când îl va chema din nou colegul de pe Alexius. Iar a doua zi spre seară, cu puţin înainte de ora stabilită, când Marian se pregătea să plece la un spectacol, a fost reţinut de tatăl său.

— Dar de ce să nu mă duc? a-ntrebat băiatul puţin contrariat.

— De ce? a zâmbit tatăl. Pentru că nici un spectacol nu-ţi va oferi bucuria pe care o aşteptăm de pe planeta Alexius.

Şi cu toate că tatăl său nu-i spuse nici un cuvânt în plus, Marian a priceput numaidecât despre ce e vorba.

Aşa se face că se adunaseră toţi patru în jurul aparatului telecosmofonic. Deşi se străduiau să pară liniştiţi, se vedea cât de colo că sunt foarte emoţionaţi.

Trecuse de ora nouă şi soneria aparatului nu zbârnâise

încă. Grigore Pandelescu începu să se plimbe prin cameră.

— Hm, ce s-o fi întâmplat? Dumbravă e extrem de punctual. Dar chiar în aceeaşi clipă se auzi sunetul prelung al aparatului. Pandelescu ridică repede receptorul.

— Allo! Tu eşti, Tudore? Da, te ascult. Ai aflat? Hai, vorbeşte mai repede. Ce-ai spus? Extraordinar! Eşti sigur? Bravo, băiatule! Te îmbrăţişez! Nici vorbă, voi cerceta numaidecât şi vom face separat alte experienţe. În adevăr, uluitor de simplu! Înc-o dată, te îmbrăţişez. Mâine seară stăm iar de vorbă!

Mai mult din expresia de mare fericire a privirilor sale, decât din scurtele lui răspunsuri, cei de faţă au înţeles imediat că taina fusese în sfârşit dezlegată.

Dar spre stupefacţia lor Pandelescu, în loc să le împărtăşească pe loc cele comunicate de Dumbravă, îl chemă pe Tomiţă la telefon.

După câteva clipe pe ecran se ivi chipul Verei.

— Nu, Tomiţă nu s-a culcat încă, voia el să vă cheme. Vi-l dau la aparat.

În locul Verei, apăru Tomiţă.

— Voiai să-mi vorbeşti, Tomiţă?

— Tovarăşe Pandelescu, am făcut, cred, o descoperire extraordinară. De fapt, meritul este al lui Dan.

— Lasă asta. Spune mai repede despre ce e vorba.

— Să vedeţi. Dan a propus ca noi, adică el şi cu mine, să reconstituim clipă cu clipă cum ne-am petrecut timpul în seră.

— Da, şi?

— Şi ne-am amintit că Dan adusese cu el magnetofonul.

— Aţi pus, aşadar, magnetofonul în funcţiune.

— Da, am auzit Concertul în re major de Beethoven. Şi să vedeţi, noi credem... Aici Tomiţă făcu o pauză.

— Ce credeţi? îl zori Pandelescu.

— Dar să nu râdeţi de noi. Noi credem că muzica a

avut un efect stimulator asupra Alexidei.

— Ipoteză perfect valabilă. Chiar verificată.

— Verificată, aţi spus?

— Da, colegul meu, Tudor Dumbravă, care se află pe planeta Alexius, a verificat-o!

— Într-o clipă sunt la dumneavoastră.

Şi-ntr-adevăr, Tomiţă şi Vera, în câteva minute se şi aflau la familia Pandelescu.

— Ei, acum poţi să-i dai drumul, se adresă directorul Radu, gazdei. Deşi am cam priceput noi cum devine cazul. Ai vrut să-l aştepţi pe Tomiţă. Poftim, e aici!

— Da, acum pot să vă spun tot ce mi-a comunicat Tudor. După cum ştiţi, el s-a mutat în Valea Alexidelor. Programul lui de viaţă prevede, după câteva ore de muncă, lectură şi muzică. Îşi luase un aparat de radio cu cască, un altul cu difuzor şi vioara. Pentru că Tudor Dumbravă e un excelent violonist. Acum câteva seri, defectându-i-se una din căşti, Tudor a dat drumul la difuzor. O bună parte din audiţie s-a desfăşurat în condiţii bune. A ascultat Concertul în re major de Beethoven. Când audiţia a-nceput să fie defectuoasă, a pus mâna pe vioară şi a continuat concertul, aşa cum s-a priceput el. Iar a doua zi, ce să vezi? Alexidele din laborator şi cele din preajma cabanei au început hipersecreţia. Controlând împrejurările şi eliminând pe rând eventualele cauze, a ajuns la concluzia că aceste plante dovedesc o deosebită sensibilitate la sunetele muzicale. Atunci a intrat numaidecât în legătură cu mine. Asta a fost aseară. Dar temându-se să nu facă afirmaţii pripite, m-a amânat pentru astă-seară. Între timp a repetat concertul în mijlocul Văii Alexidelor. Lucrurile s-au repetat aidoma. O parte a concertului a fost transmis la magnetofon, iar restul a fost executat de el. Rezultatul? O transformare a Văii Alexidelor pe o rază de circa 40 de metri într-o sursă abundentă de bobiţe. Asta a fost totul! Uluitor de simplu, nu?

Când Pandelescu a terminat scurta lui relatare, s-a

lăsat o tăcere densă, aproape materială. O tăcere când numai gândul şi inima vorbesc. A urmat apoi o erupţie de veselie. Iar la şampanie, pentru că gazdele au ţinut neapărat să ciocnească un pahar de şampanie, directorul Radu a făcut mai în glumă, mai în serios, următoarea propunere:

— Ce-ar fi, Grigore, să dăm alt nume acestor ciudate plante?

— Şi cum să le numim?

— „Alexida auditiva“!

Batiscaful albastru

Prezenţa cercetătorului Paul Ţintea, „Erou al muncii comuniste“, era aşteptată cu nerăbdare de întregul colectiv al Complexului şcolar nr. 10. Iniţiativa luată de direcţie împreună cu organizaţia de tineret, de a invita în mijlocul elevilor oameni de frunte din diferite ramuri de activitate, oameni care făceau cinste ţării prin capacitatea şi destoinicia lor, se dovedise deosebit de fructuoasă. Exemplul acestor oameni valoroşi, modeşti şi simpli în purtările lor a creat o adevărată emulaţie la învăţătură şi disciplină. Rând pe rând au stat de vorbă cu elevii muncitori fruntaşi, cărturari de seamă, scriitori, artişti, maeştri ai recoltelor bogate, cosmonauţi.

Acum era aşteptat Paul Ţintea, un om încă tânăr, care căpătase înaltul titlu de „Erou al muncii comuniste“ pentru curajul şi destoinicia de care a dat dovadă în lucrările brigăzii internaţionale pentru cercetarea solului şi subsolului fundului oceanelor.

Desigur, aceste scufundări la mari adâncimi nu erau chiar atât de lesnicioase. Uneori se iveau în străfundul oceanelor primejdii pe care nici nu le puteai bănui şi cărora trebuiau să le facă faţă cu mult sânge rece. Alteori se produceau accidente tehnice din cunoaşterea insuficientă a condiţiilor de navigaţie. Despre toate acestea şi încă despre multe altele avea să vorbească cercetătorul oceanograf Paul Ţintea elevilor Complexului şcolar nr. 10.

Chipul cercetătorului apăruse de nenumărate ori în gazete şi în jurnale de actualităţi ale televiziunii. De aceea, când intră în sala de festivităţi a Complexului, însoţit de director, fu numaidecât recunoscut şi salutat cu aplauze furtunoase, care, se părea, îl cam stânjeneau. Era de statură mijlocie, avea un ten bronzat, o privire calmă şi pătrunzătoare. Fără multe introduceri începu să vorbească despre ultima expediţie oceanografică la care participase. Toţi îşi aminteau că această expediţie

avusese loc în condiţii dramatice şi că navigatorii suboceanici trăiseră un autentic roman de aventuri. Paul Ţintea vorbea curgător, fără retorism. Din când în când făcea câte-o pauză, sorbea o înghiţitură din sucul de fructe pe care-l avea dinainte şi apoi continuă. Elevii se arătau însă într-o anumită măsură nemulţumiţi, decepţionaţi. Se aşteptau că expunerea să aibă un caracter mai spectaculos. Erau încredinţaţi că Paul Ţintea le va prezenta filme şi diapozitive cu imagini din fundul apelor, că le va arăta unele exemplare mai rare din flora oceanică. Dar el nu adusese nimic, nici filme, nici diapozitive, nici plante. Venise cu mâinile goale, dar cu sufletul plin.

Şi, pe măsură ce vorbea, nemulţumirea se topea încetul cu încetul. Un farmec deosebit se degaja din povestirea lui Ţintea. Înaintea elevilor povestitorul desfăşura filmul emoţionant al unor întâmplari trăite în împărăţia magică a fundului oceanic şi care nu mai avea nevoie de nici o altă ilustraţie, într-atâta era de pasionat şi de convingător.

— Vedeţi – povestea Paul Ţintea – batiscaful albastru, cu care am făcut ultima noastră expediţie, se deosebeşte de toate celelalte vehicule subacvatice. În primul rând, capacitatea lui de a adăposti navigatori e mult mai mare decât a tuturor batiscafurilor existente până azi, putând adăposti până la 10 persoane. Expediţia noastră era totuşi ceva mai redusă: cuprindea numai şase cercetători: un vestit cercetător danez, profesorul Olafson, un savant sovietic în oceanografie, profesorul Petrov, un german, doctorul Brüll, binecunoscut ca specialist, un francez Rigaud, autor a numeroase lucrări, un tânăr cercetător american, Smith şi subsemnatul. Trebuie să menţionez că această formaţie ştiinţifică a mai făcut şi alte cercetări împreună, astfel că ne cunoşteam foarte bine şi activam însufleţiţi de un puternic spirit de echipă. O altă caracteristică a batiscafului albastru o constituie forma ori, mai bine spus, formele. El a fost

construit după un model viu: vieţuitoarele de mari adâncimi. Studii şi experienţe numeroase ne-au arătat că pentru a ne atinge scopul, adică de a înainta nestingherit la mari adâncimi, trebuie să ne oprim la această soluţie. S-a constatat că în anumite zone, la peste 8 000 metri adâncime, nu se găsesc peşti propriu-zis, ci vieţuitoare de forme curioase, fără ochi şi cu aripioare foarte lungi, înzestrate cu surse luminiscente. Batiscaful nostru, fiind construit dintr-un material special, are particularitatea de a putea lua, după împrejurări, oricare din aceste forme curioase, astfel că el se poate comporta ca un veritabil locuitor al adâncurilor. În sfârşit, culoarea care i-a adus şi denumirea de batiscaful albastru, a fost socotită de constructori ca un element protector.

Obiectivele cercetărilor noastre au fost stabilite la ultima sesiune ştiinţifică a organizaţiei „Conferinţa mondială a oceanografilor“ şi urmăreau valorificarea concreţiunilor din Oceanul Pacific şi determinarea unor zăcăminte de uraniu în craterele vulcanilor stinşi. Prin concreţiuni, noi, cercetătorii adâncurilor, înţelegem depozite de fier şi mangan aflate pe alte roci oceanice.

Cât priveşte uraniul, trebuie să vă spun că apele mărilor şi oceanelor cuprind cantităţi imense din acest preţios element, atât de necesar construcţiei paşnice.

Fireşte, uraniul poate fi sursa unor mijloace de distrugere în masă, dar organizaţia „Conferinţa mondială a oceanografilor“ a înfierat cu vehemenţă folosirea lui în alte scopuri decât cele puse în slujba progresului omenirii.

Având de îndeplinit aceste obiective precise, expediţia noastră, condusă de profesorii Olafson şi Petrov, a pornit în largul Oceanului Pacific, în primăvara anului acestuia, pe vasul „Lumina“, aparţinând „Conferinţei mondiale a oceanografilor“.

La 7 mai, Olafson şi Petrov au hotărât să ne scufundăm cu batiscaful albastru chiar în ziua următoare, la orele 5 dimineaţa. Toate preparativele au fost făcute,

ca nici o piedică să nu întârzie desfăşurarea programului ştiinţific studiat şi alcătuit cu multă minuţiozitate. Sondajele arătau prezenţa până la un anumit nivel a unei puternice radioactivităţi. Trebuiau, deci, luate măsuri speciale pentru evitarea oricăror efecte nocive.

În dimineaţa zilei de 8 mai, la ora 5, batiscaful albastru a-nceput să scoboare în adâncimea Oceanului Pacific.

Ajungând la acest punct al povestirii sale, Paul Ţintea făcu o scurtă pauză. De data aceasta nu pentru a sorbi din sucul de fructe, ci pentru a rămâne câteva clipe pe gânduri.

Chipul îi fu luminat de un zâmbet cald ce pornea de undeva din străfundul sufletului.

— Ţin să vă fac o mărturisire, continuă el. Profesiunea pe care o practic mi-a dat posibilitatea de a mă scufunda în profunzimea apelor de nenumărate ori. Ei bine, de câte ori batiscaful prinde adâncime, simt şi acum aceeaşi emoţie pe care am simţit-o întâia oară. O lume magică începe să se dezvăluie în faţa privirilor mele. Lumina pe care o împrăştie batiscaful şi care stârnește o oarecare agitaţie printre vieţuitoarele de aici, îmbracă decorul subacvatic în veşminte de basm. Totul mă-ncântă şi mă farmecă; tăcerea neclintită a apelor, lungile trene ale plantelor, fastuoasa populaţie a străfundurilor, vietăţi cu forme şi culori încă neîntâlnite... Profesorul Olafson, cunoscând această slăbiciune a mea, m-a poreclit „Pictorul nesăţios“. „Pictorul“, pentru că, fără să am deosebite calităţi de artist plastic, îmi place totuşi să schiţez aspecte din acest univers al tăcerii, iar „nesăţios“ pentru că nu mă mai satur să privesc mirajul adâncimilor. Cu vremea, „Pictorul“ a ieşit din componenţa poreclei şi a rămas numai „Nesăţiosul“.

În ziua de 8 mai, când a început imersiunea, profesorul m-a întrebat zâmbind:

— Ei, Nesăţiosule, nu eşti încă lângă vizor? Desigur, nu am aşteptat a doua invitaţie... Batiscaful înainta cu o

viteză medie de 1 metru pe secundă, astfel că vizibilitatea era foarte bună.

Ceea ce m-a surprins de la început a fost faptul că până la aproape 7000 de metri n-am întâlnit nici o vietate. Această constatare a prilejuit o consultare fulger între membrii expediţiei şi a dus la următoarea explicaţie formulată de profesorul Olafson:

— Ne aflăm în faţa unui fenomen interesant: deplasarea totală a planctonului din această zonă. Deocamdată nu cunoaştem încă direcţia în care s-a deplasat. Fireşte, nu poate fi vorba de-o migraţie obişnuită, ci de-o adevărată fugă.

— Exact, a confirmat Petrov spusele danezului.

— Nu s-ar putea admite mai degrabă ipoteza unei distrugeri totale a faunei şi florei locale? a obiectat doctorul Brüll.

— Nu! a răspuns categoric Olafson. Oricât de mare ar fi o forţă distructivă, ea nu poate desfiinţa cu totul viaţa şi manifestările ei. Este însă de presupus că mediul nociv creat aici a avut o puternică influenţă asupra fenomenelor vitale şi a dezvoltării speciilor.

Ceea ce a urmat a confirmat din plin spusele încercaţilor oceanografi Olafson şi Petrov.

Trebuie să mai adaug că între membrii expediţiei s-a mai iscat şi o altă controversă: unii susţineau că migraţia s-a produs în sens orizontal, adică pe distanţe mari, alţii dimpotrivă, afirmau că s-a produs în adâncime.

— Şi care a fost părerea profesorilor Olafson şi Petrov? Şi care a fost părerea dumneavoastră? s-a auzit un glas în sală.

Paul Ţintea a rămas puţin surprins de această întrerupere. A zâmbit vizibil bucuros de interesul arătat celor povestite de el şi a replicat:

— Profesorii Olafson şi Petrov susţineau că migraţia a avut loc în forme variate, adică şi în sens orizontal, şi vertical, iar eu mă raliasem punctului de vedere exprimat de Rigaud, că ea a avut un caracter unic, adică numai pe

mari distanţe orizontale.

— Şi până la urmă cine a avut dreptate? stărui acelaşi glas de mai-nainte.

— Profesorii Olafson şi Petrov au avut dreptate, a răspuns numaidecât Ţintea. De altfel, după această consultare fulger, cu controversele de care v-am vorbit, în planul de activitate al expediţiei noastre a fost inclus un punct nou, neprevăzut la sesiunea „Conferinţei mondiale a oceanografilor“ şi pe care însăşi împrejurările vieţii l-au impus cu tărie: cercetarea planctonului din zona respectivă. Acum nu numai eu, „Nesăţiosul“, şedeam lângă vizor, ci, fără excepţie, toţi membrii expediţiei. Când am ajuns la 8 000 de metri adâncime, au început să apară unele vietăţi pe care nu le-am putut identifica din primul moment. Erau crabi, homari, creveţi, ascidii care de obicei trăiesc la adâncimi mult mai reduse. Singure ascidiile ating uneori profunzimi mai mari. Întâlnirea cu aceste vietăţi s-a produs într-un mod cu totul neaşteptat, care vă va face să înţelegeţi de ce nu le-am putut recunoaşte chiar de la-nceput. La un moment dat batiscaful n-a mai putut înainta. Aparatele de bord nu indicau nici o asperitate care să ne stea în cale şi totuşi batiscaful n-a mai putut înainta.

În acelaşi timp o umbră uriaşă a întunecat vizoarele şi ne-a împiedicat să mai putem face observaţii.

Dar asta n-a fost nimic. O forţă uriaşă prinsese batiscaful ca într-un cleşte cu mai multe braţe şi ameninţa să-l zdrobească, cu noi cu tot.

Emoţia a fost extrem de puternică şi totul s-a produs pe neaşteptate, încât ne-am trezit deodată zvârliţi unul peste altul. Presiunea s-a accentuat tot mai mult şi un început de panică pusese stăpânire pe toţi. Cel mai înfricoşat părea Rigaud.

— S-a terminat cu noi, spuse el, încercând zadarnic să se ridice.

Atunci Olafson se târî spre tabloul de comandă, de unde se puteau imprima batiscafului formele cerute de

împrejurări. Vasul nostru a devenit mai întâi foarte plat, apoi s-a strâns ca un ghemotoc încât să poată avea un mic joc în strânsoarea de fier a braţelor. Pe urmă a redevenit plat. Formele imprimate erau dictate rând pe rând de presiunea de afară. Numai iniţiativa lui Olafson şi, fireşte, construcţia specială de care v-am vorbit la-nceput şi care îngăduia vehiculului nostru să ia cele mai variate forme, precum şi rezistenţa materialului din care a fost construit, ne-a salvat de pieire. În cele din urmă, cu toată gigantica presiune, batiscaful a găsit un punct liber şi a putut să se strecoare printre braţele cleştelui. Manevrele lui Olafson au fost adevărate tururi de forţă.

— Ce-a fost asta? a întrebat Rigaud mai mult mort decât viu de spaimă, după ce am scăpat de primejdie.

— Vreun monstru oceanic, a răspuns Smith.

— Da, aşa e, a confirmat Petrov. A fost un crab.

— Un crab? A replicat Brüll. Bine, dar un crab, chiar foarte mare, nu măsoară decât cel mult o jumătate de metru, pe când acesta...

— Acesta, a continuat profesorul Petrov, e un crab cu totul deosebit. Proporţiile şi forţa de care dispune îl situează în afara datelor pe care le cunoaştem. Eu cred că în această parte a oceanului vom mai întâlni numeroşi monştri oceanici, aparţinând probabil şi altor specii.

Într-adevăr, în zilele următoare spusele lui Petrov căpătară o uimitoare confirmare pe măsură ce coboram în adâncime. Păianjeni de mare, pogonolore, cumacee şi alte multe vietăţi ale adâncimilor apăreau în faţa noastră în forme şi proporţii monstruoase. Între ele se produceau uneori ciocniri spectaculoase. Parcă asistam la încleştarea unor monştri preistorici. Desigur, înaintarea noastră în adânc devenise extrem de anevoioasă şi periculoasă. După atacul crabului gigantic am pus în funcţiune aparatele de alarmă şi de protecţie.

De pe vasul „Lumina“ şi de la centru primisem dispoziţia să sistăm orice investigaţii şi să părăsim zona periculoasă.

Totuşi, noi, membrii expediţiei, am hotărât să ne aducem la îndeplinire programul. Până şi Rigaud, care-şi revenise din spaima pe care o trăsese, nu vroia să părăsească batiscaful. Astfel că cercetările au continuat.

— Au continuat şi întâlnirile neaşteptate? a întrebat atunci, zâmbind, directorul Complexului şcolar.

— Bineînţeles, a răspuns prompt Ţintea şi tocmai despre ele am să vă mai vorbesc, deşi poate că v-am obosit.

— Nu! Nu! Povestiţi-ne mai departe! vui sala.

— Ei bine, după cum v-am spus, obiectivele expediţiei noastre urmăreau concreţiunile oceanice şi sondajul vulcanilor stinşi. Aceste operaţii complexe necesitau o mare capacitate de muncă, pe care noi am depus-o cu multă însufleţire, cu toate că primejdiile ne pândeau la fiecare clipă.

S-ar părea, poate, că exagerez, că tot ce vă spun e mai degrabă rodul imaginaţiei unui autor de scrieri ştiinţifico-fantastice. Va veni însă vremea să vă dovedesc autenticitatea celor spuse de mine. Aşadar, ne-am îndeplinit programul ştiinţific în condiţii deosebit de grele. N-am să vă înşir toate întâlnirile neaşteptate. Vreau să vă pomenesc numai despre una din ele.

După ce am reuşit să obţinem determinarea precisă a zăcămintelor de uraniu în craterele vulcanilor stinşi şi ne pregăteam să sărbătorim acest eveniment cu un pahar de rubiniu adus de mine şi pe care confraţii mei îl apreciau la justa lui valoare, ne-am pomenit pe neaşteptate într-un întuneric de nepătruns. Bâjbâind, am izbutit să folosim un reflector cu pilă atomică şi astfel am risipit câte puţin din beznă care ne înconjura. Am constatat atunci că toate legăturile cu suprafaţa sunt întrerupte. Semnalele aparatelor sunau în gol iar recepţia nu prindea nimic. Nu mai puteam comunica cu absolut nimeni. Batiscaful intrase într-o imensă cavitate şi fusese blocat acolo! Partea ciudată o constituia faptul că nu puteam distinge orificiul prin care intraserăm în această

cavitate. Cu toate că sursele de lumină s-au înmulţit, ne era totuşi cu neputinţă să lămurim această chestiune, să găsim „poarta“ prin care am pătruns şi pe unde eventual urma să ne strecurăm din nou afară. Prin bezna densă, densă, zăream parcă nişte ziduri dar nu de apă ca până acum, ci solide. Nişte adevăraţi pereţi.

Această primă constatare l-a făcut pe Smith să afirme că alunecasem, poate, într-o prăpastie ori în craterul vreunui vulcan stins. Doctorul Brüll respinse însă această ipoteză.

— Nu vedeţi? Ne aflăm ca într-o pivniţă în care am căzut şi care a fost închisă cu un chepeng masiv.

Într-adevăr, aşa era! Nicăieri nu se vedea o despicătură, un orificiu prin care să pătrundă apa şi pe unde s-ar fi putut presupune că a alunecat şi batiscaful nostru.

Jur împrejur, totul era închis ermetic.

Dar cercetând cu mai multă atenţie pereţii care înconjurau vehiculul nostru subacvatic, am observat că nu sunt imobili. Dimpotrivă. Substanţa lor se afla în continuă mişcare. Se apropia şi se depărta. Descoperirea a fost făcută de Rigaud.

— Priviţi, pereţii se mişcă într-o cadenţă regulată, parcă ar respira, spuse el uimit. Oare unde ne găsim?

Au fost emise zeci de ipoteze. Dar tot Olafson, cu vasta lui experienţă şi bogatul bagaj de cunoştinţe, a formulat-o pe cea justă: ne găseam prizonieri în interiorul unei scoici uriaşe. Am pătruns când scoica se afla deschisă şi numaidecât în urma noastră s-au închis ermetic cele două valve ale ei. Vă puteţi, deci, închipui proporţiile scoicii! Problema care se punea era aceea de a găsi mijlocul unei neîntârziate evadări. Soluţia lui Olafson de a pândi momentul când se va produce o nouă căscare a valvelor spre a ne strecura afară, a fost respinsă de colectivul nostru. De asemenea şi soluţia lui Rigaud de a aştepta ajutorul de la suprafaţă.

— Noi nu putem aştepta, le-am spus eu. Trebuie să

acţionăm cu mijloacele de care dispunem.

— Bine, şi ce propui? m-a întrebat Smith.

— Să folosim batiscaful nostru ca un berbec cu care să spargem carapacea care ne ţine captivi. E ştiut doar că la adâncimea la care ne aflăm, la temperatura glacială a acestor adâncimi, care au o puternică radioactivitate, sub o presiune uriaşă, calcarul nu poate fi fixat pe organism. Scheletele peştilor abisali sunt, fără excepţie, cartilaginoase. Ar urma, deci, ca şi valvele scoicii să fie cartilaginoase şi că un asalt masiv le-ar putea, eventual, străpunge.

— Are dreptate! Trebuie neapărat să-ncercăml au exclamat Smith şi Brüll. Şi chiar acum, fără să mai pierdem o singură clipă!

Ceilalţi s-au raliat şi ei numaidecât celor spuse de mine.

Ne-am pus, deci, pe lucru. Munceam cu înfrigurare, ştiind că nu avem altă soluţie. Şi de data aceasta, posibilitatea de a imprima batiscafului albastru forma dorită ne-a ajutat să ieşim din impas. Manevrat din interior, batiscaful căpătase forma unui peşte abisal numit Bronthosaurus. Caracteristica acestui peşte este un trepied pe care se sprijină şi care ne-a dat putinţa să repezim vârful ascuţit al batiscafului în peretele din faţa noastră. După prima izbitură am simţit o contracţie puternică. Organismul rănit încerca să se apere. Dar loviturile s-au repetat o dată, de două ori, de zece ori… în cele din urmă, cu toate convulsiile monstrului oceanic, ne-am pomenit afară. Eram salvaţi! Numaidecât au fost restabilite legăturile cu vasul-bază şi chiar în aceeaşi clipă am pornit spre suprafaţă!

Paul Ţintea a făcut o scurtă pauză, apoi a adăugat:

— Şi cu asta povestirea mea a luat sfârşit!

Un tunet de aplauze a acoperit ultimele cuvinte ale vorbitorului. Directorul Complexului şcolar s-a ridicat de pe scaun, i-a strâns mâna şi i-a mulţumit călduros pentru pasionanta expunere.

— Poate că unii dintre dumneavoastră ar avea unele întrebări de pus în legătură cu cele spuse de mine? a ţinut să afle Paul Ţintea.

Atunci s-a ridicat un băiat dintr-a şaptea.

— Tovarăşe cercetător, eu, elevul Dumitraş Petre, aş avea să vă pun următoarea întrebare: cărei cauze se datora prezenţa acestor monştri oceanici? Aţi aflat?

— Desigur! Era, de altfel şi-n intenţia mea de a vă spune, dar am aşteptat să mă întrebaţi. Cândva, în această regiune a Pacificului au avut loc explozii hidrogenice provocate de la distanţă.

Două mici insule cu o bogată vegetaţie tropicală au fost cu desăvârșire pulverizate în urma uriaşelor explozii produse. Deşi de la efectuarea acestor experienţe a trecut vreme îndelungată, radioactivitatea şi-a menţinut într-o apreciabilă măsură acţiunea nocivă. Ca urmare a acestor experienţe a avut loc şi migraţia vieţuitoarelor oceanice de care v-am vorbit, „fuga“ cum au numit-o profesorii Petrov şi Olafson. Au rămas numai vieţuitoarele de mai mare adâncime. Ele n-au suferit direct şocul exploziilor, dar au început să se dezvolte în condiţiile unei radioactivităţi excesive. Aceasta le-a modelat în proporţii gigantice, dotându-le cu o forţă neobişnuită şi devenind adevăraţi monştri oceanici. Astfel, a fost dovedită încă o dată influenţa radioactivităţii asupra fenomenelor vitale şi a dezvoltării speciilor. Ei, mai are cineva de pus vreo întrebare?

— Da, eu, elevul Pompilian George dintr-a zecea. Aş vrea să ştiu cum de n-aţi adus nici o fotografie din această expediţie?

— Întrebarea e binevenită, a răspuns Ţintea. Ea e binevenită pentru că se suprapune tocmai pe o ultimă comunicare pe care vreau să v-o fac şi care nu e mai puţin interesantă decât ce-aţi auzit până acum. În utilajul expediţiei noastre e prevăzut un aparat electronic de cinematografiat care poate înregistra imagini în orice condiţii de vizibilitate. Astfel, tot ce v-am istorisit eu aici

a fost filmat etapă cu etapă. Filmul va rula mâine la institutul nostru. Iar toţi cei aflaţi aici sunt invitaţi să se convingă dacă cele spuse de mine au fost sau nu exagerate...

Sunete regăsite

...Deodată sunetele acelea ciudate se întrerupseră şi în cască se auzi un sunet hârâit, prelung, urmat de pocnituri puternice. Poate că altul ar fi întrerupt legătura ori şi-ar fi scos pentru o clipă casca, atât de supărătoare erau aceste zgomote, însă Mircea se obişnuise cu ele. De când devenise unul din cei mai activi şi pasionaţi membri ai „Asociaţiei universale a radioamatorilor“, avusese prilejul să-şi deprindă auzul cu tot felul de zgomote care circulau în eter.

Hîrrr... Hîrrr.. Pic... Pic... Pic... se repetară zgomotele acestea barbare cu mai multă intensitate.

Dar nici de data aceasta Mircea nu întrerupse legătura şi nici nu-şi scoase casca. Dimpotrivă, o fixă mai bine şi deveni foarte atent. Răsuci uşurel un buton care amplifică încă mai puternic sunetele prinse în aparat. Apoi totul încetă dintr-o dată. Nu se mai auzi nimic, nimic. Învârti alte butoane. Chipul lui Mircea exprima o încordare extremă. Dar cu toate eforturile, nu mai recepţionă nimic.

Abia acum întrerupse legătura şi-şi trase înciudat casca de pe urechi. Începu să caute cu febrilitate într-un caiet cu scoarţe albastre pe care-l avea alături.

Nu, nu greşise. Se afla pe aceeaşi lungime de undă. Şi totuşi... Se repezi la videotelefon. Formă în grabă numărul lui Vlad şi numaidecât pe ecran apăru chipul acestuia.

— Vlade, spune-mi, tu ai reuşit să prinzi pe XYZ? întrebă Mircea fără nici o altă introducere.

— Nu! răspunse Vlad.

Mircea răsuflă uşurat. Aşadar nici Vlad n-a reuşit să mai prindă acele sunete ciudate pe care în mod convenţional le-au denumit emisiunea XYZ.

— Dar azi să vezi ce-am făcut, continuă Vlad. Am schimbat lungimea. Am mers pe C 202. Când ai s-auzi

ce-am recepţionat ai să rămâi paf.

— Cum s-aud?

— Păi, am legat recepţia de amplificator şi am înregistrat totul pe bandă.

— Ce tot îndrugi tu acolo? se încruntă Mircea, nevenindu-i să creadă. De uimire făcea o figură atât de hazlie, că pe ecran puteai să-l vezi pe Vlad prăpădindu-se de râs.

— Te rog, termină cu râsul ăsta prostesc şi mai spune-mi o dată ce ispravă ai făcut! îl repezi Mircea.

Vlad îl anunţă că recepţionase o melodie pe care o imprimase pe banda de magnetofon.

— Vin chiar acum la tine, exclamă Mircea. Anunţă-l şi pe Hans. Şi fără să mai aştepte vreun răspuns, puse grăbit telefonul în furcă şi o zbughi repede pe uşă afară.

Mircea, Vlad şi Hans, elevi în clasa a V-a, se împrieteniseră încă din prima zi de şcoală. Cu anii prietenia lor crescuse, erau nedespărţiţi, încât colegii îi porecliseră: „Cei trei muşchetari ştiinţifici“. Aveau firi cu totul deosebite – Mircea mai susceptibil şi mai supărăcios, Vlad totdeauna bine dispus şi pornit pe glume, iar Hans cu un calm din care cu greu îl puteai urni – dar îi unea aceeaşi mistuitoare pasiune pentru ştiinţă şi tehnică. Conduceau cercul radioamatorilor din şcoală şi, separat, fiecare mai avea şi acasă câte o instalaţie personală foarte perfecţionată. Cum se-ntâmplă în asemenea cazuri, stabiliseră relaţii prieteneşti cu radioamatori de peste ţări şi mări şi chiar cu cei din circuitul sateliţilor artificiali şi din staţiile planetare. De curând Mircea avusese bucuria să fie primit membru stagiar în „Asociaţia universală a radioamatorilor“, iar Vlad şi Hans aşteptau cu nerăbdare să se rezolve favorabil şi cererile lor de admitere. Acum, în activitatea lor de radioamatori se ivise o problemă nouă şi interesantă. În incursiunile prin eter, au întâlnit nu o dată melodii necunoscute, iar alteori discuţii şi comunicări în diferite graiuri pe care nu le înţelegeau. Acum, intrigaţi

de apariţia acestor sunete ciudate, au căutat să le identifice sursa şi să le descifreze conţinutul.

Aveau aparate perfecţionate, extrem de sensibile, prevăzute cu instalaţii electronice, care traduceau automat toate emisiunile străine, astfel că puteau fi ascultate de-a dreptul în româneşte.

De data aceasta, însă, instalaţiile electronice se dovediseră neputincioase. Graiurile recepţionate nu puteau fi traduse. Hans susţinea că trebuie să fie mesaje venite de undeva din planete încă nedescoperite, iar Mircea ar fi fost gata să accepte o asemenea explicaţie, dacă nu s-ar fi opus Vlad.

— E foarte simplu să spunem „mesaje din planete necunoscute“. Dar cu ce dovedim?

— Deocamdată nu putem încă dovedi, ripostă foarte liniştit Hans.

— Mă rog, şi ce explicaţie dai tu? îl interogă Mircea pe Vlad.

— Deocamdată, nu ştiu să dau nici o explicaţie, răspunse acesta. Dar nu pot accepta ca orice lucru pe care nu-l putem lămuri să-l punem pe seama planetelor încă nedescoperite.

— Ce-ar fi să ne consultăm cu prietenii noştri radioamatori? sugeră Mircea după o clipă de gândire.

— Bună idee! fură de acord Hans şi Vlad.

Astfel „cei trei muşchetari ştiinţifici“ se adresară pe calea undelor şi prin scris unora din prietenii radioamatori.

Din puzderia răspunsurilor primite numai trei prezentau un real interes. Primul era al unui elev al Şcolii de montatori atomişti din Praga, Oscar Ianacek.

Oscar Ianacek îi informă că şi el recepţionase asemenea sunete şi le dădea preţioase indicaţii ale lungimii de undă cu care operase. Era totuşi de părere că trebuiesc încercate şi alte lungimi. El însuşi va proceda astfel şi le va comunica rezultatul. În ceea ce priveşte conţinutul emisiunii, până-n prezent n-a reuşit să-l

lămurească. Nici emisiunile muzicale nu le-a putut identifica, deşi poseda suficiente cunoştinţe, fiind totodată şi audient al şcolii populare de muzică din Praga. Ce l-a surprins în mod deosebit la aceste emisiuni, a fost aparatul instrumental. Cu siguranţă, se foloseau instrumente necunoscute.

Al doilea răspuns era trimis din capitala Republicii Mali de radioamatoarea Marta Sabaco. Era studentă în arheologie şi datorită studiilor ei de specialitate a ajuns la o concluzie oarecum senzaţională: mesajele recepţionate erau exprimate în graiul unor popoare dispărute de mii de ani!

În sfârşit, al treilea răspuns fusese trimis din staţia interplanetară Lux IV. Radioamatorul român Stan Podgoreanu era specialist în acustică electronică şi în această calitate făcea parte din personalul staţiei. El recepţionase numeroase semnale vorbite şi cântate, emise probabil de pe vreo planetă nedescoperită încă, dar în cele din urmă renunţase la această ipoteză. Găsise o altă explicaţie şi aceasta în bună parte datorită unei sugestii venită indirect din partea lor, pentru care le mulţumea călduros.

Aceste trei răspunsuri au dat naştere unor discuţii aprinse între „cei trei muşchetari ştiinţifici".

După unele încercări infructuoase de a recepţiona emisiunea XYZ şi pe alte lungimi de undă, Mircea susţinea că trebuia să se menţină permanent legătura pe o singură lungime.

Hans vedea în această permanenţă un început de dovadă că emisiunea ar fi transmisă dintr-o planetă încă nedescoperită, care folosea o singură lungime. De aceea îi ţinea, fireşte, partea. Vlad însă adoptase o altă poziţie.

— Dacă Oscar Ianacek – care are multă experienţă – ne sfătuieşte să mai încercăm şi pe alte lungimi, eu sunt de părere să-i urmăm sfatul.

— Dar n-am încercat? îi ripostă Mircea. Şi, am prins ceva?

— Chiar dacă n-am reuşit încă, asta nu înseamnă să renunţăm. În orice caz, eu voi continua să-ncerc a stabili contactul şi pe alte lungimi.

— N-ai decât! Noi n-avem timp de pierdut.

Şi chiar aşa s-au petrecut lucrurile. Mircea şi Hans continuau să prindă sunetele misterioase folosind aceeaşi lungime de undă, în timp ce Vlad încerca seară de seară să le recepţioneze şi pe alte lungimi. Şi, cu toate că uneori izbutise, Mircea şi Hans se menţineau pe aceeaşi poziţie, afirmând că avea pur şi simplu halucinaţii auditive. Dar de la o vreme nici Mircea, nici Hans nu mai auzeau în cască decât hârâituri şi zgomote răzleţe, ceea ce micşorase oarecum poziţia pe care se situaseră. Multă bătaie de cap le-a dat şi răspunsul venit din Africa, din partea Martei Sabaco. Şi, oricât s-au frământat n-au reuşit să dea o explicaţie cât de cât plauzibilă faptului că mesajele erau transmise în graiul unor popoare dispărute de milenii.

În sfârșit, comunicarea lui Stan Podgoreanu îi pusese în mare încurcătură. Bine, Podgoreanu le mulţumea pentru sugestia venită din partea lor, dar care era sugestia şi la ce concluzii a dus, nu pomenea un cuvânt... Multă vreme s-au frământat şi n-au reuşit să se pună de acord care ar putea fi această sugestie.

Iar la repetatele lor apeluri, Podgoreanu, spre deosebire de Ianacek şi Marta Sabaco, n-a mai dat nici un răspuns.

Cunoscând toate acestea, e lesne de înţeles de ce Mircea a alergat într-un suflet la Vlad, când i-a pomenit de înregistrarea pe bandă de magnetofon a sunetelor misterioase.

— Hai, pune banda, s-o aud şi eu, spuse Mircea în loc de „bună seara“, de cum intră pe uşă.

— Stai să vină şi Hans, îi răspunse Vlad.

— Te rog să înţelegi cu frumosul nerăbdarea mea.

— O înţeleg, dar n-o aprob.

Mircea însă era zorit şi ridicase tonul, iar Vlad, cu firea

lui poznaşă, se distra de minune, văzîndu-l atât de înfuriat. N-a lipsit mult ca Mircea să se supere de-a binelea şi să plece fără să mai asculte înregistrarea pe bandă.

Noroc că tocmai atunci intră şi Hans în camera laborator, denumită astfel pentru că Vlad nu se limitase la o simplă instalaţie, ci îşi amenajase un aparataj complicat.

Întocmai ca şi Mircea, Hans, în loc de „bună seara“, întrebă grăbit:

— Ai prins-o cu adevărat pe bandă ori e numai o păcăleală?

— Nu-i nici păcăleală şi nici halucinaţie auditivă, replică Vlad. De altfel, mai bine decât mine îţi va răspunde însăşi înregistrarea.

Într-adevăr, după câteva clipe, camera laborator se umplu de ciudatele sunete care, înlănţuite, dădeau naştere parcă unei melodii cântată de instrumente de percuţie şi suflat. Nu, nu mai încăpea nici o îndoială, se gândeau şi Mircea şi Hans. Vlad recepţionase emisiunea XYZ. Ideea de a o înregistra pe bandă era simplă, dar ei nu s-au gândit la aşa ceva. Straşnic băiat Vlad ăsta!

Lui Mircea îi trecuse supărarea. Când se termină audiţia se repezi la Vlad şi-l îmbrăţişă entuziasmat.

— Bravo, Vlad! Ai fost mai norocos ca noi!

— Ei, nu-i chiar aşa, răspunse Vlad. Dacă nu m-aţi fi contrazis voi, poate că nu mă-ndârjeam să vă dovedesc că am dreptate. Astfel că meritul e-al tuturor...

Hans, care în afară de întrebarea cu care intrase în cameră nu mai rostise nici un cuvânt, scoase atunci din buzunar scrisoarea lui Oscar Ianacek, pe care, împreună cu celelalte două epistole, o purta totdeauna la el şi începu să citească cu glas tare:

— „În ceea ce priveşte partea muzicală a emisiunii XYZ, părerea mea este că sunt folosite instrumente absolut necunoscute. Dacă timpul mi-ar îngădui aş face investigaţiile necesare, dar pentru moment aşa ceva nu

poate intra în discuţie. Însă dacă voi sunteţi mai puţin ocupaţi, stăruiţi în direcţia aceasta şi dacă obţineţi vreun rezultat, vă rog să mi-l comunicaţi neîntârziat.“

După lectură urmară câteva clipe de tăcere, pe care o întrerupse Mircea.

— Adică, propui, dac-am înţeles bine, să ne ocupăm de această bandă?

— Exact! S-o ducem la „Institutul de istorie a muzicii“ şi să aflăm despre ce instrumente ar putea fi vorba!

— Ce vă spuneam? intră şi Vlad în discuţie. Numai toţi laolaltă reuşim să facem câte-o ispravă bună. Sugestia lui Hans e excelentă şi chiar mâine ne vom prezenta cu banda la institut.

Zis şi făcut. A doua zi, după terminarea cursurilor, se aflau în cabinetul profesorului Mitrofan, care ascultă cu multă atenţie scopul vizitei lor.

— Aveţi banda aici? întrebă Mitrofan.

— Fireşte, răspunse Mircea, şi-i puse pe birou înregistrarea făcută de Vlad.

Peste câteva momente în cabinetul profesorului răsunară din nou ciudatele sunete venite din eter. Mitrofan se arătă dintr-o dată extrem de interesat. Urmărea cu o deosebită atenţie fiecare modulaţie şi-şi nota câte ceva într-un carnet.

— Mda, interesant, spuse el când se termină audiţia. Foarte interesant! Prea multe precizări nu vă pot da acum. Însă, ştiu eu, mâine, poimâine aş putea s-o fac. Vă rog să-mi lăsaţi banda aici şi să reveniţi peste două zile.

Peste două zile „cei trei muşchetari ştiinţifici“ aflară din gura profesorului Mitrofan că atât modul de exprimare muzicală, cât şi instrumentele folosite aparţineau unor popoare dispărute de mii de ani!

Iată dar că începea să se formeze un lanţ de fapte. Celor afirmate de studentă Marta Sabaco li se adăuga o nouă şi importantă verigă: nu numai mesajele vorbite, dar şi cântecele recepţionate aparţineau aceleiaşi lumi apuse de milenii. Pe neaşteptate şi profesorul muzicolog

Mitrofan deveni un foarte pasionat radioamator, interesat îndeaproape în rezolvarea originii ciudatelor sunete care circulau în eter.

Prietenul lui, vestitul astropaleontolog Naumescu, a respins teoria înfiripată ad-hoc de noul radioamator Mitrofan în colaborare cu elevii Mircea Costea, Vlad Panciu şi Hans Waldemar, şi anume teoria transmutaţiei cosmice a unor popoare considerate dispărute în negura vremii.

— E o ipoteză romantică pe care noi, astropaleontologii, ar trebui s-o îmbrăţişăm cu căldură, spuse grav Naumescu. Din păcate n-o putem face.

— De ce? întrebă Mitrofan.

— Fiindcă n-are nici un fundament ştiinţific.

— Dar atunci ce altă explicaţie ar putea sta în picioare? se supără muzicologul. Poftim, mă declar dinainte de acord cu oricare altă ipoteză, dar, te rog să mi-o pui la dispoziţie.

— Deocamdată nu pot da nici una. Aş crede mai degrabă că rezolvarea problemei aparţine altei specialităţi decât astropaleontologia.

— Şi care este, după părerea dumitale, această specialitate?

— Ştiu eu, poate fizică cosmică. E o specialitate mai nouă, dar care a lămurit o seamă de „mistere“ ce păreau straşnic de bine ferecate. Şi nici chiar toată această disciplină, ci numai o ramură: acustică.

Mitrofan plecă foarte nemulţumit de la Naumescu. Se aştepta să găsească la astropaleontolog o adeziune entuziastă şi o serie de elemente care să confirme teoria transmutaţiei şi când colo, acesta îl trimitea la fizicieni. Nici nu se gândea să-i asculte sfatul. După câteva zile, însă, îşi schimbă părerea. Ce anume determinase această schimbare? Alte două emisiuni XYZ recepţionate şi înregistrate pe bandă de magnetofon şi o nouă comunicare din partea lui Oscar Ianacek. De data aceasta Hans, folosind procedeul lui Vlad, înregistrase şi

el pe bandă de magnetofon o emisiune muzicală XYZ.

Numaidecât „cei trei muşchetari ştiinţifici“ s-au prezentat cu banda la Mitrofan, la institut. Aveau motive puternice să-i afle neîntârziat părerea.

Încă de la începutul audiţiei, pe chipul profesorului se putea citi o mare uimire. Iar când audiţia luă sfârşit, Mitrofan exclamă încântat:

— Mda! Extraordinar! Şi începu să se plimbe agitat prin cabinet.

Mircea, Vlad şi Hans, fără să posede cunoştinţe speciale de istorie a muzicii şi a instrumentelor muzicale, şi-au dat seama că această emisiune are cu totul alt caracter decât prima emisiune muzicală. Cât priveşte instrumentele, şi ele erau altele. Înţelegeau, deci, foarte bine, agitaţia profesorului Mitrofan. Ei înşişi au fost foarte frământaţi. Chiar în seara recepţiei au avut loc discuţii aprinse şi controversate.

— Mda, mormăi iar profesorul, ne aflăm în faţa unei forme de expresie muzicală mult mai aproape de zilele noastre. Cred că e vorba de secolul al XV-lea ori al XVI-lea. Disting foarte clar în complexul orchestral, glasul unor instrumente specifice acestor timpuri, cum ar fi de pildă viola da gamba şi orga lui Hans Lobsinger...

După o scurtă pauză, profesorul continuă, enumerând şi alte instrumente muzicale din secolele respective. „Cei trei muşchetari“ ascultau explicaţiile lui Mitrofan şi nu îndrăzneau să-l întrerupă. Desigur, expunerea în sine cuprindea date pe care e bine să le cunoşti, dar pe ei îi interesa, în primul rând, concluziile. De aceea, când Mitrofan termină de vorbit, Vlad îl întrebă:

— Tovarăşe profesor, nu credeţi că această emisiune ar putea fi un argument împotriva teoriei transmutaţiei cosmice?

— Sigur, răspunse repede Mitrofan. Tot eşafodul nostru s-a prăbuşit. Rămâne, deci, să căutăm alte explicaţii acestor apariţii acustice în eter.

A doua emisiune XYZ, care a întărit şi mai mult

convingerea că teoria transmutaţiei cosmice nu are valabilitate, a fost recepţionată de Vlad. Nu mai era vorba de o emisiune muzicală, ci de un mesaj vorbit în... româneşte. Da, în româneşte!

Cuprinsul şi particularităţile de limbă situau fără putinţă de tăgadă originea acestei emisiuni pe vremea lui Matei Basarab.

— Sigur, nu se mai potriveşte în nici un fel cu teoria noastră, zâmbi Mitrofan, după ce ascultă emisiunea. Prin urmare, Naumescu a avut dreptate. Trebuie să ne adresăm unui specialist în fizică cosmică.

Cât îl priveşte pe Oscar Ianacek, acesta îi vestea că recepţionase o emisiune XYZ cu un conţinut uşor descifrabil: o proclamaţie de prin anii 1655-56.

Aşadar încă o dovadă că Naumescu avusese dreptate. Teoria transmutaţiei cosmice se făcuse ţăndări!

Deşi Mitrofan declarase ferm că se va adresa Institutului de fizică cosmică, înfăptuirea acestei hotărâri se lăsă aşteptată. „Cei trei muşchetari ştiinţifici“ nu aflară despre vreun demers în direcţia aceasta.

— Măi, ce-o fi cu profesorul nostru? întreba nedumerit Mircea.

— S-o fi lăsat păgubaş, îşi exprimă părerea Vlad.

De altfel, în această perioadă nici „cei trei muşchetari“ nu reuşiră să mai prindă vreo emisiune XYZ. Toate strădaniile lor rămaseră infructuoase.

Oscar Ianacek şi Marta Sabaco, solicitaţi de prietenii lor din România, dădură acelaşi răspuns: sub nici o formă, misterioasele sunete n-au mai fost recepţionate. Ce se-ntâmplase? Ce anume determinase apariţia şi dispariţia acestor manifestări acustice? Întrebarea şi-o puneau deopotrivă şi „cei trei muşchetari“ şi Oscar Ianacek, şi Marta Sabaco, şi profesorul Mitrofan care, departe de a se fi lăsat păgubaş, devenise un pasionat radioamator. Aproape seară de seară căuta să prindă emisiunea XYZ. Deocamdată, zadarnic. Singur Podgoreanu nu era defel tulburat de dispariţia sunetelor

misterioase. Dimpotrivă, s-ar putea spune că exalta de bucurie. Ceea ce, fireşte, spori şi mai mult curiozitatea şi tulburarea prietenilor săi.

„Sunt foarte bucuros că emisiunile au încetat, comunica el «celor trei muşchetari» şi profesorului Mitrofan cu care intrase în legătură. Cred, de altfel, că în curând vor putea fi din nou recepţionate. Dacă această previziune se confirmă, voi putea să vă dau explicaţiile pe care, desigur, le aşteptaţi."

Dacă le aşteptau? Cum s-ar fi putut altfel! Şi iată, Mircea fu chemat într-o seară la videotelefon de Mitrofan.

— Voi aţi prins emisiunea XYZ? întrebă profesorul.

Da, o prinseseră! Aşadar, previziunea lui Podgoreanu se adeverise. Urma acum să le dea şi mult aşteptata explicaţie.

Într-o dimineaţă, Mircea, Vlad şi Hans au primit, cu un curier special, câte-un cartonaş cu ramă aurită prin care erau poftiţi la sesiunea extraordinară a „Institutului de acustică electronică".

Oricine îşi poate uşor imagina surpriza şi bucuria „celor trei muşchetari". Erau încredinţaţi că vor afla multe lucruri interesante, deşi nu-şi lămuriseră rostul invitaţiei.

În vasta sală de festivităţi, sub cupolă albastră a Institutului se aflau numeroşi oameni de ştiinţă veniţi din toate colţurile lumii. Bărbaţi cu bărbi albe, respectabile, şedeau alături de tineri şi tinere cu înfăţişare sportivă. Chelii lucioase se vedeau alături de coafuri moderne. Pe pieptul celor mai mulţi din cei veniţi la sesiunea extraordinară sclipeau înalte distincţii pentru deosebite merite ştiinţifice. În furnicarul de oameni care umpleau sala până la ultimul loc, prezenţa celor „trei muşchetari ştiinţifici" trecea aproape neobservată. Numai câţiva invitaţi din imediata lor apropiere îi priveau nedumeriţi, neputând pricepe ce căutau trei copii cu cravate roşii cu tricolor la o asemenea reuniune.

Băieţii erau, fireşte, intimidaţi şi emoţionaţi, încercau

să-l găsească în mulţimea de participanţi pe Mitrofan. În cele din urmă îl descoperiră. Stătea de vorbă, lângă masa prezidiului, cu un tânăr blond, care când le întâlni privirile, le făcu semne prieteneşti cu mâna.

— Cine-o fi? se întrebară „cei trei muşchetari“.

Răspunsul îl căpătară însă abia la deschiderea şedinţei.

Atunci directorul Institutului anunţă punctul unu al ordinii de zi: „Despre sunetele venite din cosmos“, referent inginerul Stan Podgoreanu, observator principal al Staţiei interplanetare Lux IV.

— Prietenul nostru! exclamară băieţii.

În sfârşit, acum înţelegeau de ce fuseseră invitaţi.

Podgoreanu făcu o scurtă introducere în legătură cu apariţia unor sunete în eter, a căror origine nu a fost până acum definită. Pentru ilustrarea spuselor sale făcu câteva demonstraţii la magnetofon.

— Auziţi? tresări Vlad când magnetofonul intră în funcţiune. Banda noastră.

— Da, e prima recepţie XYZ pe care tu ai înregistrat-o, răspunse Mircea şi roşi tot de emoţie.

Din şapte emisiuni recepţionate şi fixate pe bandă, două erau ale lor. Asistenţa ascultă cu multă atenţie fiecare audiţie, în timp ce Podgoreanu, de la tribună, privea spre cei trei prieteni şi le zâmbea cu înţeles. Când demonstraţia luă sfârşit, Podgoreanu vorbi despre diversele ipoteze cu privire la originea acestor sunete aparţinând unor epoci istorice diferite. Pomeni, în treacăt, despre ipoteza transmutaţiei cosmice şi despre alte teorii, arătând lipsa lor de fundament ştiinţific şi ajunse la concluziile personale. În sală se aşternu o tăcere adâncă. Participanţii aşteptau cu legitimă curiozitate, unii chiar cu nerăbdare, să cunoască ipotezele tânărului om de ştiinţă.

— Trebuie să vă spun că în activitatea mea de fizician care se îndeletniceşte în mod special cu acustica cosmică, am observat cu ajutorul maşinilor electronice

un fenomen interesant: conservarea sunetelor în spaţiul cosmic. Unele formaţii ondulatorii sonore se păstrează ca atare un timp nedefinit. Un cuvânt pe care-l rostim aici ar putea fi receptat peste mii şi mii de ani. Tot aşa, o melodie, dacă tiparul sonor este ferit de distrugere. Iată, deci, care-i, după părerea mea, explicaţia acestor sunete care, fie în formă muzicală, fie vorbită, se întâlnesc mereu în eter: sunt sunete regăsite!

Noutatea şi originalitatea ipotezei înmărmuri asistenţa. Apoi deodată, ca un torent, se revărsară aplauzele. Chiar dacă unii aveau rezerve mai mari ori mai mici, prinşi de vâltoarea entuziasmului general, nu-şi precupeţeau aplauzele. Când larma se mai potoli, Podgoreanu continuă:

— Dacă ipoteza formulată constituie o explicaţie, să spunem plauzibilă, întrucât aceste ondulaţii sonore nu sunt nimic altceva decât o formă de existenţă şi conservare a materiei, să vedem acum ce determină apariţia şi dispariţia acestor sunete regăsite. Pentru că la un moment dat aceste sunete dispar. Orice strădanii sunt zadarnice. Nu mai pot fi recepţionate de nici un aparat, oricât de perfect. De ce? Spuneam adineaori că ele pot dăinui mii şi mii de ani dacă tiparul sonor nu este distrus, desfăcut, transformat în alte forme de existenţă a materiei. Ce poate să le transforme? Aici răspunsul nu este decât unul: radiaţiile cosmice!

Personal am verificat şi constatat că atunci când se produc radiaţii de o anumită intensitate, sunetele care intră în zona radiaţiilor îşi pierd tiparul iniţial.

Până în momentul de faţă n-am putut afla formele luate ulterior. Nu ştiu ce devin. Dar ceea ce ştiu cu certitudine e faptul că de îndată ce radiaţiile îşi pierd din intensitate, sunetele scăpate din cataclismul radial pot fi din nou întâlnite. Cunoscând cu precizie, datorită aparatelor sonore electronice, data când bombardamentul razelor cosmice îşi va slăbi intensitatea, am putut prevedea în mod exact când

acestea vor putea fi din nou recepţionate.

Alt torent de aplauze acoperi ultimele cuvinte ale vorbitorului.

— Acum aţi înţeles? îi întrebă Mircea pe Vlad şi Hans, lovindu-i cu coatele.

— E tare Podgoreanu! comentă Vlad admirativ. Hans tăcea ca de obicei, dar toţi trei aplaudau de li se înroşiră palmele.

Podgoreanu îşi continuă expunerea:

— Trebuie să adaug că simpla cunoaştere a fenomenului conservării sunetelor nu m-a dus numaidecât la determinarea apariţiilor sonore din eter ca sunete regăsite. La aceasta a contribuit o colaborare cu un grup de trei radioamatori din Bucureşti. Ei mi-au comunicat disputele lor aprinse, doi din ei susţinând că aceste semnale vin de undeva din vreo planetă încă nedescoperită, iar al treilea contestând această ipoteză. Într-una din comunicările lor am întâlnit o frumoasă comparaţie poetică: sunetele apar aşa cum ţâşnește un izvor dintr-o stâncă. Ei bine, această comparaţie mi-a dat de gândit: firul de apă există, deci, înainte de a-l vedea noi, iar sunetele pot fi şi ele conservate ca oricare formă a materiei. Abia atunci am făcut legătura şi am ajuns la ipoteza sunetelor regăsite. Comparaţia îmi dăduse o preţioasă sugestie.

— Dar cine sunt aceşti radioamatori? se auzi un glas din sală

Podgoreanu zâmbi şi fără să piardă vremea îşi îndreptă arătătorul spre fundul sălii.

— Priviţi-i! Toţi trei laolaltă nu ating încă vârsta de 40 de ani.

Ca la o comandă, toate privirile s-au concentrat asupra punctului din sală indicat de arătătorul lui Podgoreanu. Sub focul concentrat al atâtor ochi, „cei trei muşchetari“ au roşit încă mai tare decât propriile lor cravate.

Când sala, uimită, a izbucnit din nou în aplauze

furtunoase, s-au ridicat şi au mulţumit înclinându-se:

Iar inimile lor băteau, băteau...

„Ultra-lumen 101“

I

Şcoala profesională de reglori electronici funcţiona chiar în cuprinsul uriaşei uzine „Avântul“. Un adevărat oraş al ucenicilor se înălţa pe-o întindere de câţiva kilometri, nu departe de halele principale. Construcţii moderne, drepte, cu pereţi mari de sticlă, pe unde pătrundea din belşug lumina soarelui, adăposteau dormitoarele, cantina, sălile de clasă şi atelierele. Jur împrejurul acestor clădiri sclipitoare se răsfirau, parcă desenate de o mână de maestru, splendide aranjamente florale şi cochete spaţii verzi populate de diferite soiuri de arbori pitici şi având fântâni arteziene la mijloc.

Durata cursurilor şcolare era de trei ani. În primul şi al doilea an elevii căpătau cunoştinţe teoretice şi practice în sălile de clasă şi ateliere speciale, iar în al treilea an, continuând să-şi însuşească anumite discipline teoretice, începeau să lucreze efectiv în uzină. Uzina, utilată cu cele mai moderne maşini automate producea, pe lângă aparataj industrial, şi maşini speciale pentru zboruri cosmice. Elevii din anul al treilea erau foarte invidiaţi de cei din clasele inferioare pentru că în uzină veneau uneori şi vestiţi cosmonauţi. Ei se interesau de construcţia maşinilor cu care urmau să zboare şi astfel elevii mai mari aveau prilejul să-i cunoască şi să stea de vorbă cu aceşti eroi ai cosmosului. Printre elevii anului II se numără şi Angheluş Dumbravă, un băiat voinic, zburlit şi îndărătnic. I se mai spunea „inovatorul“. Porecla cuprindea, pe lângă o nuanţă ironică, şi reflectarea unor reale calităţi. Într-adevăr, Angheluş dovedise în mai multe împrejurări un spirit viu şi inventiv. Găsea uneori soluţii tehnice neaşteptate. Porecla i-a fost dată chiar de către profesorul de mecanică electronică, inginerul Barbu.

Într-o zi, explicându-le sistemul de comandă al

strungurilor automate, Angheluş a vrut să ştie:

— Tovarăşe profesor, nu s-ar putea simplifica aparatajul prin folosirea unei singure mese de comandă pe secţie?

— Ba da! În uzină s-a şi realizat această simplificare prin conectare la o singură masă de comandă a strungurilor care execută aceleaşi operaţii. Apoi a adăugat: Ai stofă de inovator. Pune-te pe carte, inovatorule!

De atunci aşa i-a rămas porecla: „inovatorul“ Din păcate, nu se prea prăpădea cu firea să-şi însuşească cunoştinţele teoretice. Astfel, o bună parte din ideile lui rămâneau simple scăpărări, fără alte urmări practice. În schimb, îl pasiona munca în atelier. Lipsa cunoştinţelor teoretice îl punea adesea în imposibilitate de a rezolva probleme elementare. Iar atunci când se hotăra să treacă la punerea în aplicare a unora din ideile sale, calculele necesare erau mai totdeauna făcute de alţii. Ajunsese el însuşi o problemă a şcolii şi a organizaţiei U.T.C. Pentru că în felul lui era un ambiţios. Când îi scăpăra în minte o idee interesantă, o îmbunătăţire la confecţionarea unei piese, mânat de ambiţie, Angheluş nu vroia să ceară ajutorul nimănui.

— Când lucrezi cu alţii, vrei, nu vrei, trebuie să ţii seama de ei. Aşa, singur, nu mă bate nimeni la cap, îi spunea el lui Sfârlează, cel mai bun prieten al lui.

Iar Sfârlează, adică elevul Victor Damian, din anul întâi, un puşti cu priviri jucăuşe şi nas pistruiat, îi cânta în strună:

— Ai dreptate! Fereşte-te, mai ales, de fete!

Avea el ce avea cu fetele. Poate unde nu-l prea luau în seamă. Dar cu toate că Angheluş pornea vijelios să rezolve doar cu ajutorul maşinilor electronice de calculat problemele inovaţiilor la care se gândea, până la urmă tot se poticnea.

— Halal maşini! exclama cu năduf. Să nu te poată scoate dintr-un fleac de impas.

Mira, colega lui, se oferea numaidecât să-l ajute.

— Angheluş, spune-mi, n-ai vrea să lucrăm împreună?

Angheluş o privea pe sub gene şi răspundea aproape invariabil:

— N-am nevoie! Mă descurc şi singur.

Iar Sfârlează, dacă se nimerea să fie de faţă, îl aproba din ochi. Şi când rămâneau între ei, sublinia admirativ:

— Straşnic ai mai pus-o la punct!

Însă, de cele mai multe ori, Angheluş nu reuşea să se descurce. Iar inovaţiile, uneori interesante, rămâneau neterminate.

De aici şi nuanţa ironică a poreclei „inovatorul". Adică, pricepeţi, inovator fără inovaţii!... Nu o dată cazul lui fusese adus în discuţia organizaţiei. Când auzea criticile îndreptăţite ale colegilor se înroşea şi-şi lăsa capul în piept. Iar când i se dădea cuvântul, se mărginea să rostească mai mult pentru sine:

— Aveţi dreptate!

Dar se ferea să-şi ia vreun angajament, că va lupta să se îndrepte. Parcă i se încleşta gura. O singură dată a spus doar atât:

— Păi, angajamentele trebuiesc îndeplinite...

— Nici vorbă, i-a replicat educatorul Dumitru Costea, care era secretar al organizaţiei. Tu n-ai de gând să le îndeplineşti?

Angheluş n-a rostit nici da, nici ba. Şi toate strădaniile de a-l face să mai spună ceva au rămas zadarnice.

La un moment dat s-a pus chestiunea trecerii lui în altă şcoală, cu alt profil şi unde se cereau cunoştinţe mai reduse Dar directorul uzinei, inginerul Coman, care se interesa îndeaproape de activitatea elevilor, s-a opus. Nici n-a vrut s-audă când conducătoarea şcolii, inginera Felicia Mateescu şi dirigintele clasei, inginerul Barbu, i-au vorbit de transferarea lui Angheluş la altă şcoală.

Singuri spuneţi că-i un băiat talentat, cu spirit inventiv şi idei originale.

— Brânză bună în burduf de câine, a oftat inginerul

Barbu.

— Principalul e brânză bună. Cât priveşte burduful, trebuie să facem totul să-l schimbăm, răspunse zâmbind Coman.

Şi Angheluş a rămas în şcoală! La sfârșitul anului şcolar, când trebuia să fie promovat în anul II, s-a dat o adevărată bătălie ca Angheluş să nu rămână corigent. A fost atunci împresurat şi ciocănit din toate părţile. Dar îndeosebi Mira a exercitat o influenţă hotărâtoare asupra lui. Era mereu pe lângă el, l-a făcut să ia parte la o grupă de învăţătură, au repetat împreună toată materia şi Angheluş a reuşit să treacă clasa. Dumitru Costea, secretarul organizaţiei, era în culmea fericirii:.

— Bravo, Mira, ai făcut adevărate minuni!

Iar Barbu a dat fuga să-i spună lui Coman:

— Tovarăşe director, aţi avut dreptate, Angheluş îşi schimbă burduful.

Angheluş era, fireşte, şi el bucuros că trecuse clasa. Dar se bucura mai ales când o vedea pe Mira cât este de mulţumită.

— Angheluş, nici nu ştii ce bine-mi pare! Uf, dac-ai vrea, ai putea să fii printre primii!

Băiatul zâmbea şi dădea din umeri. Adică, ce-mi trebuie?

Brună, cu ochi verzi, luminoşi, Mira, fără a fi frumoasă, avea trăsături fine, atrăgătoare. Era fruntaşă la învăţătură şi se pasiona, la fel ca Angheluş, de îmbunătăţiri şi inovaţii tehnice. De cum a intrat în şcoală s-a împrietenit cu Jeni, o roşcovană cârnă, îndrăzneaţă şi cu Sergiu, poetul clasei, un băiat înalt, slăbuţ, cu priviri melancolice, care contrastau cu firea lui ironică. Terţetul Jeni-Mira-Sergiu era cunoscut în toată şcoala.

Se părea că problema Angheluş fusese rezolvată. Dar în toamnă, când s-a înapoiat din vacanţă, Angheluş, după o scurtă perioadă de sârguinţă, a redevenit cel dinainte. O evita pe Mira, care-l căuta în afara orelor de curs. Într-o zi, s-au întâlnit la bazinul de înot şi l-a întrebat deschis:

— De ce mă ocoleşti?

Angheluş şi-a lăsat capul în piept şi n-a vrut să răspundă.

— N-auzi, de ce mă ocoleşti? a stăruit fata.

Atunci Angheluş a mormăit:

— Păi... ce nevoie ai de mine? Tu eşti prietenă cu Jeni şi Sergiu.

— Ei şi? Nu pot fi prietenă şi cu tine?

Angheluş s-a mulţumit să dea din umeri şi n-a răspuns nimic.

II

Anumite piese necesare construirii navelor cosmice erau confecţionate dintr-o compoziţie metalică extrem de dură. Duritatea aceasta a dus la o modificare a maşinilor automate de perforat şi şlefuit cu înaltă precizie. În locul cuţitelor şi perforatoarelor obişnuite s-au folosit pe scară largă diamantele sintetice. Cu toate acestea, uneori, după introducerea pieselor în maşinile de perforat, se constatau defecţiuni serioase, care scoteau agregatele din funcţiune.

Problema numărul unu a cercetătorilor de specialitate o constituia găsirea unui înlocuitor mai rezistent decât diamantul. Desigur, a fost folosit laserul. Dar spre surpriza tuturor, nici acţiunea lui nu dădea rezultate pe deplin satisfăcătoare în toate împrejurările.

Şi iată că într-o zi, un grup de ingineri din diferite ramuri au reuşit să găsească înlocuitorul ideal, ultra-lumina. „Într-o zi“ e desigur o figură de stil, pentru că realizarea agregatului „Ultra-lumen 101“ a necesitat luni şi luni de studii şi experienţe. În fruntea acestui colectiv de ingineri, toţi din uzina „Avântul“, se afla Ilarie Podaru, un om ca la vreo 30 de ani, înalt, blond, cu ochelari fumurii şi mustăcioară. Utilizând într-un anumit mod undele electromagnetice de lumină extrem de scurte, deci de frecvenţă foarte mare, colectivul condus

de Podaru a creat o sursă de energie luminoasă infinit mai puternică decât laserul şi care, adaptată la agregatele de perforat, dădea rezultate de-a dreptul uimitoare. De aici şi numele „Ultra-lumen 101“ pe care-l căpătase maşina, căreia la început au vrut să-i zică „supralaser“.

Ultralumina produsă era atât de intensă încât străpungea cu uşurinţă durităţi maxime şi încă neperforabile. Fina rază pătrundea fără nici o dificultate în masa metalică a pieselor şi producea cu precizie perforarea prevăzută în calcule. Agregatul funcţiona automat, dar punerea în funcţiune şi reglarea lui presupunea un considerabil volum de cunoştinţe. De aceea, direcţia uzinei împreună cu conducerea şcolii au hotărât ca studierea acestor agregate să înceapă încă din anul II, urmând ca în ultimul an şcolar, când elevii lucrau în uzină, să le poată mânui.

Montarea primului agregat în atelierul şcolii fusese întâmpinată cu o explozie de bucurie de către elevi. Acum erau invidiaţi de elevii începători nu numai cei din anul I, dar chiar şi acei care se aflau cu un an înaintea lor.

Încă înainte de începerea cursului special despre „Ultra-lumen 101“, Sfârlează îl socotea pe Angheluş peste măsură de norocos.

— Măi, ce noroc pe tine.

— De ce noroc? întrebă Angheluş.

— Ia te uită, mai şi întreabă. Noroc că vei lucra la „Ultra-lumen“.

— Las-o mai încet cu lucratul. Deocamdată se bucură tocilarii.

— N-are a face, măi Angheluş. Voi tot puteţi să vă învârtiți în jurul lui, pe când noi...

— Eh, la anu’ o să vă învârtiţi şi voi...

— Da, dar pân’ la anu ce ne facem?

Şi Sfârlează se socotea foarte nefericit că abia anul viitor va putea face cunoştinţă mai îndeaproape cu

„Ultra-lumen 101“.

Cursul pentru predarea cunoştinţelor teoretice şi practice în legătură cu noul agregat era ţinut chiar de Ilarie Podaru. Fără a avea practică pedagogică, Podaru reuşea totuşi de minune să se facă ascultat cu atenţie de elevi.

Prima oară când a apărut în faţa elevilor era vizibil emoţionat. Îi tremura glasul şi-şi tot scotea ochelarii să şi-i şteargă. Dar pe măsură ce vorbea şi nota pe tablă cifre şi scheme, glasul a căpătat accente ferme, ochelarii nu s-au mai aburit, obrajii i s-au împurpurat şi întreaga lui înfăţişare era parcă alta.

Întâlnirea lui Angheluş cu conducătorul colectivului care a creat şi pus în funcţiune agregatul „Ultra-lumen 101“ a produs în sufletul lui o răscolire puternică. Asculta că fermecat explicaţiile tânărului inginer care, fără îndoială, era un om de mare valoare, dar căruia Angheluş îi acordă o aureolă încă nemaivăzută.

— E un adevărat geniu! exclamase entuziasmat după prima lecţie.

— Nu cumva vrei să păşeşti pe urmele lui? l-a întrebat atunci Sergiu, ironic.

— Şi dac-aş vrea, trebuie să-ţi dau ţie socoteală? s-a înfoiat dintr-o dată Angheluş.

— Mie nu trebuie să-mi dai socoteală. Te întreb dac-ai văzut pe ce se bazează geniul lui Podaru?

Şi cum Angheluş nu se grăbea să răspundă, Sergiu a continuat pe acelaşi ton:

— Pe carte, inovatorule, pe carte!

Angheluş avea de mult chef să se răfuiască cu Sergiu. Îl scoteau din sărite ironiile, aerele de superioritate şi, mai ales, cu toate că nu vroia să recunoască nici măcar în sinea lui, strânsa prietenie a acestuia cu Mira. Se pare că acum venise momentul răfuielii.

— Uite ce e, Sergiule, dacă nu te astâmperi, n-o să-ţi meargă bine.

— Nu mai spune? începu Sergiu, chipurile, să se mire.

Aşa? N-o să-mi meargă bine? Şi, mă rog, cum o să-mi meargă?

— Ai să vezi chiar acum. Şi spunând aceasta, Angheluş se pregătea să-şi repeadă pumnul în obrazul lui Sergiu. Deodată se pomeni apucat de braţ.

— Stai, ce vrei să faci?

Era Mira. Prezenţa ei îl descumpăni pe Angheluş. Se-nroşi şi vru să plece.

— De ce pleci? Ce-a fost între voi?

— Inovatorul vrea să-l întreacă pe Podaru, o informă cu seriozitate Sergiu. Ca un adevărat geniu, o să născocească o maşină mai ceva decât „Ultra-lumen 101“.

— Sergiule, ai putea să-ncetezi cu glumele astea, îl repezi Mira.

— Dar nu glumesc deloc! Vorbesc foarte serios, îşi continuă Sergiu jocul. Inovatorul nostru e un geniu. Un geniu încă neîntâlnit şi, fireşte, neînţeles.

Însă de data aceasta Angheluş nu se simţi atins de ironia celuilalt. Era uimit. O privea pe Mira şi nu-i venea să creadă. Mira îl repezise pe Sergiu, bunul ei prieten. Şi asta, din pricina lui. Dar bucuria îi fu de scurtă durată. Mira începu să-l dojenească şi pe el:

— Şi tu, Angheluş, aşa înţelegi să-i răspunzi? Cu pumnul? Ca omul din Neanderthal?

— Ha, ha! Splendid! izbucni vesel Sergiu. Felicitările mele, Mira, comparaţia e minunată. Îi schimbăm porecla. S-a zis cu „inovatorul“. Îi spunem „omul din Neanderthal“.

Mira şi-a dat numaidecât seama că făcuse o greşeală. Nu trebuia să vorbească aşa în faţa lui Sergiu. Dar acum era prea târziu. Angheluş s-a înroşit mai tare. Capul, urechile parcă-i erau în flăcări, iar buzele şi le-a simţit arse şi uscate. A oftat adânc, trăgând aer mult în piept. I-a privit pe amândoi pe sub gene şi fără să rostească un cuvânt a plecat grăbit.

III

De când inginerul Ilarie Podaru făcuse în atelier o demonstraţie cu „Ultra-lumen 101“, Angheluş se gândea mereu la această minune a tehnicii moderne. Agregatul n-avea nimic din înfăţişarea binecunoscută a vechilor maşini. De dimensiuni reduse, îmbrăcat într-o carcasă albă, emailată, semăna mai degrabă cu o maşină de cusut de uz casnic. Piesele care urmau să fie perforate intrau pe bandă într-o aşa numită cameră obscură şi într-o infimă fracţiune de secundă fulgerul de ultra-lumină îşi îndeplinea fără greş funcţiunea. Grosimea firului de lumină putea fi mărită sau micşorată după necesităţi. Totul era dirijat de la distanţă de un reglor electronic, căruia i se transmitea din timp comanda.

Tare ar fi vrut Angheluş să poată sta de vorbă pe-ndelete cu Podaru, să-l întrebe cum au ajuns el şi tovarăşii lui la construcţia acestei splendide maşini. Îl intrigă mai ales camera obscură. Operaţiile săvârşite aici puteau fi urmărite pe un ecran, dar el era dornic să cunoască mecanismul intim al conectării curentului de ultralumină cu agregatul propriu-zis, era curios să ştie cum rezistau pereţii acestei camere obscure la temperatura uriaşă a fulgerului alb. Ar fi vrut să se apropie de maşină, să simtă sub palmă netezimea rece şi lucioasă a carcasei, să privească fiecare detaliu în parte, însă Podaru le spusese în nenumărate rânduri:

— Această rază de lumină e echivalentă, reţineţi bine, cu o rază produsă de un corp având o temperatură de sute de bilioane de grade. Asemenea temperatură n-a fost încă detectată în natură. Nici chiar în stele. Vă daţi seama! Dacă această rază nu e dirijată de oameni competenţi – şi nu numai competenţi, dar şi bine intenţionaţi – ea poate deveni o uriaşă forţă distructivă! Noi, după cum vedeţi, am reuşit s-o domesticim şi putem s-o utilizăm aşa cum dorim.

După o scurtă pauză, Podaru continuă:

— Asta nu înseamnă că trebuie să nesocotim anumite reguli. Fireşte, construcţia carcasei împiedică acţiunea unor eventuale efecte nocive. Dar, oricum, dirijarea de la distanţă şi urmărirea numai pe ecran a operaţiilor din camera obscură rămân comandamentele de bază ale folosirii acestor agregate.

Cu toate acestea, Angheluş era însetat să afle direct, din camera obscură, complexul proces care se petrecea acolo.

Din întrebările pe care i le punea Angheluş în timpul orelor de curs, Podaru simţise un zvâcnet sufletesc mai deosebit, o nelinişte binefăcătoare care poate rodi şi poate îmbogăţi experienţa unui cercetător. El cunoştea foarte bine această tulburătoare curiozitate. Dar uneori întrebările erau atât de departe de o gândire disciplinată ştiinţific, încât rămânea descumpănit. Ele exprimau, fără îndoială, o vie curiozitate izvorâtă dintr-un belşug de imaginaţie, dar felul în care erau formulate era atât de naiv, încât nu ştiai dacă erau spuse în glumă ori în serios.

— Tovarăşe profesor, a întrebat Angheluş în timpul unei lecţii, păi, soarele n-ar fi costat mai ieftin?

Întrebarea a stârnit râsul întregii clase. Iar semnalul a fost dat, fireşte, de Sergiu. Podaru n-a înţeles din primul moment ce vroia Angheluş să ştie. Dar numaidecât şi-a dat seama şi i-a răspuns:

— V-am explicat doar că lumina folosită de noi este infinit mai strălucitoare decât a soarelui.

Angheluş însă nu s-a dat bătut:

— Poate s-ar fi găsit posibilităţi ca odată captată să i se sporească intensitatea cu cât aveţi nevoie.

O nouă revărsare de râs, dirijată tot de Sergiu, urmă după această ripostă a lui Angheluş. Dar un gest al lui Podaru curmă ca prin farmec potopul de bună dispoziţie.

— Ideea e preţioasă şi la un moment dat ne-a ispitit şi pe noi. Totuşi, realizarea ei e mai complicată şi mai costisitoare decât a agregatului pe care-1 aveţi în faţă. De aceea am părăsit-o.

Şi pentru că lecţia, oricum, a fost întreruptă, după Angheluş s-au mai găsit şi alţii să pună întrebări.

Vlad, un vlăjgan cu capul mare, dar cu un glas de copil, a ţinut să afle cum s-a ajuns la realizarea agregatului.

— Tovarăşe profesor, a sărit atunci şi Jeni, şi pe mine m-a frământat această întrebare: cum aţi realizat „Ultra-lumen 101“?

— La-nceput a fost visul, aşa e, tovarăşe profesor? s-a amestecat Sergiu în vorbă.

Sergiu era doar poetul clasei.

Bucuros de avalanşa întrebărilor, Podaru şi-a scos ochelarii, i-a curăţat tacticos, i-a dus în dreptul luminii să privească prin ei dacă-s bine şterşi, apoi, aşezându-i pe nas, le-a răspuns:

— Da, la-nceput a fost visul. Dar un vis cu rădăcinile adânc înfipte în realitatea faptelor ştiinţifice. Ştiţi, poate, cum se prevăd eclipsele. Cu zeci, uneori cu sute de ani înainte. Calculele arată precis ziua, ora, minutul, secunda când soarele va fi acoperit de lună. Ei bine, la fel am procedat şi noi. Am calculat etapă cu etapă, iar valabilitatea calculelor noastre, verificată în practică, ne-a dat putinţa să mergem mai departe. A fost o luptă dârză, în care n-au lipsit şi unele înfrângeri, trecătoare, desigur. Şi până la urmă, precum vedeţi, am reuşit.

— Aşadar, în munca dumneavoastră a primat calculul teoretic? întrebă Mira cătând ţintă la Angheluş.

Dar acesta nu se uita la ea. Poate că nu vroia, ori poate că era absorbit de explicaţiile profesorului.

— Nu totdeauna a primat calculul. Uneori porneam de la o simplă piesă lucrată de mână, dar, fireşte, calculul ne-a ajutat să găsim drumul pe care trebuia să continuăm. De altfel, în stadiul actual al tehnicii nici nu se poate concepe vreo realizare fără cunoştinţe temeinice, practice şi teoretice. Ei, ce mai vreţi să ştiţi?

Lecţia n-a continuat aşa cum fusese planificată. Alte şi alte întrebări, alte şi alte răspunsuri au depărtat-o de pe

făgaşul obişnuit. Dar Ilarie Podaru se arăta foarte mulţumit. Era tânăr, nu avea practică pedagogică, însă îl stăpânea sentimentul că făcuse o lecţie excelentă.

IV

Când îl vedea pe Angheluş tăcut, ferecat în gândurile lui, Sfârlează începea să-l dăscălească:

— Şi mai lasă-l încolo pe Sergiu. Nu te tot frământa din pricina lui. Îi facem noi într-o zi bucata, să ne ţină minte.

La drept vorbind, Sfârlează, pomenindu-l pe Sergiu, se gândea la Mira. Dar nu mai îndrăznea să-i amintească numele pentru că nu de mult Angheluş se răstise la el:

— Nu ştiu ce răfuială ai tu cu fetele, pe Mira însă te-aş ruga s-o laşi în pace! Ai auzit?

— Ce, te-ai supărat, Angheluş? Nu cumva ai vrea să fii iar prieten cu ea, cine ştie din ce pricină şi eu…

— Dacă nu sfârşeşti, nu mai am ce vorbi cu tine, l-a ameninţat Angheluş.

Şi n-a lipsit mult să-şi pună ameninţarea în aplicare. Aşa că Sfârlează se temea să-i mai amintească numele Mirei. Îi dădea zor cu Sergiu. De bună-seamă Angheluş era sâcâit de purtarea lui Sergiu. Acesta răspândise pretutindeni noua poreclă: „Omul din Neaderthal“ şi, cu toate că Mira şi Jeni l-au sfătuit să înceteze cu asemenea glume neroade, imprimase pentru gazeta vorbită a clasei o „Baladă a omului din peşteri“. În baladă nu se pomenea nicăieri numele lui Angheluş, dar din felul în care era descris omul din peşteri, era lesne de ghicit cine-l inspirase pe autor. Totuşi, Angheluş nu dădea prea multă importanţă isprăvilor lui Sergiu. La Mira se gândea, e drept, dar mai puţin în legătură cu prietenia pe care o dorea numai a lui. Ar fi vrut să stea cu ea de vorbă despre „Ultra- lumen 101“. Agregatul îl fermecase pur şi simplu, iar admiraţia pentru Ilarie Podaru nu mai avea margini.

Când Sfârlează reuşea să-l facă să vorbească, apoi nu mai contenea cu laudele.

— Dac-ai şti ce om e Podaru! Are o minte extrem de ageră şi ne explică minunat. Sigur, în curând va inventa noi maşini, mai perfecţionate. Ce mai, e un geniu!

— Bine, mă, se supără Sfârlează, eu te întreb despre agregat şi tu dai într-una cu gura despre Podaru.

— Dar ce, crezi că se poate vorbi de agregat fără să vorbeşti de Podaru? Ei sunt una, băiatule, înţelege odată!

— Bine, asta înţeleg eu, că Podaru a fost cu ideea. Dar vezi că pe mine mă interesează cum se face legătura cu camera obscură?

— Treaba asta n-am putut încă s-o dibui.

— Cum, mă, nu v-a explicat Podaru? Păi, atunci, ce tot mi-l lauzi?

Angheluş se ferea să-i dea un răspuns precis la această întrebare directă. Adevărul e că Podaru le explicase în câteva lecţii modul de conectare. Iar practic, putea fi urmărit pe ecran până la o anumită treaptă. Dar cunoştinţele limitate ale lui Angheluş îl împiedicau să asimileze pe de-a-ntregul procesul acesta complex. De aceea şi resimţise atât de puternic lipsa Mirei. Cu ea ar fi putut să discute deschis tot ce-l interesa în legătură cu camera obscură. Îşi dădea seama că Mira, cu felul ei potolit dar stăruitor de a lămuri o problemă, l-ar fi făcut să înţeleagă ceea ce pentru el rămăsese neguros din lecţiile lui Podaru. Dar cum să te mai apropii de Mira, când, de fapt, ea fusese aceea care i-a spus întâia oară omul din Neaderthal?

În câteva rânduri se hotărâse s-o oprească pe Mira şi s-o întrebe dacă ar mai vrea să-i fie prietenă, aşa cum i-a fost în perioada sfârşitului de an şcolar, însă de fiecare dată, în urechi îi răsuna parcă glasul ei: „Şi tu, Angheluş, aşa înţelegi să-i răspunzi? Cu pumnul? Ca omul din Neanderthal?“.

Atunci renunţa s-o mai aştepte, s-o mai caute. Se fereca în el şi nu se gândea decât la „Ultra-lumen 101“ şi

la miraculoasa cameră obscură. Mai era pe deasupra şi o curiozitate, care-l stăpânea de mic copil şi care nu-i dădea pace nici acuma. Din pricina acestei curiozităţi, Jeni, care avea obiceiul caracterizărilor lapidare, îl clasificase într-o zi: „tip intuitiv“. Când era mic îi plăceau nespus de mult păpuşile unei verişoare. Dar nu era una din plăcerile obişnuite ale copiilor care văd în păpuşi odraslele ori prietenii lor. Le alintă şi le poartă de grijă. El, cum îi cădea în mână o păpuşă, o supunea unei adevărate disecţii. O desfăcea bucăţi, bucăţi, să-i afle mecanismul perfecţionat care o făcea să-nchidă şi să deschidă ochii, să rostească un cuvânt sau două. Şi toate jucăriile mecanice îi prilejuiau aceeaşi desfătare, iscată din nepotolita lui sete de a afla cum funcţionează. Micile lui inovaţii, ideile de îmbunătăţire în modul de confecţionare a diferitelor piese, erau mai totdeauna izvorâte din capacitatea lui de a şi le imagina vizual.

Acum aceeaşi curiozitate îl frămînta în legătură cu camera obscură. Iar întrebările lui Sfârlează erau parcă anume puse să zgândărească şi mai mult această sfredelitoare curiozitate.

— Eu nu pot să pricep de ce Podaru al tău nu desface în faţa voastră camera obscură, să vedeţi cu ochii voştri cum funcţionează?

— Nu ţi-am spus? E foarte primejdios să te apropii de ea când funcţionează.

Argumentul acesta nu-1 convinse pe Sfârlează.

— Dacă iei măsuri nu păţeşti nimica.

— Nu-i chiar aşa... Tu eşti încă pui, nu pricepi toate lucrurile.

— Ba, las-că pricep. Dacă ar fi cum spui tu, atunci ce faci dacă se strică agregatul? Îl laşi nereparat ori îl repari fără să te atingi de el? Şi cum îl verifici? Tot fără să te atingi? Întreabă-1 pe Podaru şi-ai să vezi că am dreptate.

Angheluş nu căutase să-l întrebe pe Ilarie Podaru dacă Sfârlează are dreptate sau nu. În sinea lui socotea şi el că puştiul judecă foarte bine. Nici vorbă, trebuia să existe

un mijloc de a te apropia de maşină, dar, pesemne, Podaru se ferise să le vorbească, de teamă că nu cumva, în lipsa lui, vreunul din elevi să facă vreo poznă. Şi chiar aşa era. Podaru evitase în mod deliberat să le dezvăluie toate tainele agregatului. Fireşte, pozna n-ar fi fost o simplă poznă. Ar fi putut avea cele mai dramatice urmări. A fost chiar o vreme când pe Podaru îl părăsiră cu totul liniştea şi bună dispoziţie. Era măcinat de tot felul de griji şi temeri. Şi asta din pricină că la una din lecţii, ca de obicei asaltat de întrebări, îl luase gura pe dinainte şi le spuse elevilor:

— „Ultra-lumen 101“ mai păstrează pentru voi multe taine importante. Nu ne putem apropia de ele decât încetul cu încetul. Şi ar fi bine ca asimilând cât mai multe şi temeinice cunoştinţe, singuri să vă apropiaţi de ele.

Atât a fost de-ajuns că torentul întrebărilor să se înteţească. N-a fost chip să scape! A trebuit să le facă o scurtă enumerare a unor manevre tehnice, care deocamdată nu puteau fi pe deplin înţelese, deoarece stadiul de pregătire al elevilor nu atinsese nivelul corespunzător. De obicei Angheluş era acela care vroia să ştie cât mai multe despre camera obscură. De data aceasta însă, numeroşi alţi elevi l-au încolţit pe Ilarie Podaru cu întrebările, să afle date şi elemente încă neştiute în legătură cu misterioasa cutiuţă. Iar printre curioşi se afirma, aproape în mod ostentativ, Sergiu.

În ziua aceea Ilarie Podaru plecase tulburat de la lecţie. Îl îngrijorase nerăbdarea vădită a copiilor de a stăpâni toate tainele maşinii. Această nerăbdare ar putea să-i împingă la cine ştie ce nesăbuinţă. Fireşte, toate măsurile de protecţie fuseseră bine chibzuite şi aplicate. Chiar pătrunderea clandestină în atelierul şcolii, unde fusese montat agregatul, nu putea trece neobservată. Un sistem de alarmă intra în funcţie la cea mai mică abatere. Dar cu elevii ăştia atât de curioşi puteai să dormi liniştit?

Aşa se face că la scurtă vreme după această lecţie, în

atelierul şcoală a apărut o cutie albastră de dimensiuni potrivite. Spre a nu incita şi mai mult curiozitatea copiilor, cutia a fost camuflaţii printre elementele decorative ale atelierului. Acolo, nimeni n-ar fi putut să-i bănuie existenţa. Iar inginerul Ilarie Podaru îşi recăpătă liniştea şi buna dispoziţie.

V

Era o minunată zi de duminică. Deşi calendaristic iarna stăpânea încă meleagurile noastre, un început eruptiv de primăvară se simţea în natură. Soarele strălucea ca niciodată parcă. Aerul era pur, cald, învăluitor.

O bună parte din elevii şcolii profesionale erau plecaţi în drumeţie prin împrejurimile oraşului.

Alţii rămăseseră în şcoală, pentru curăţenia de sfârșit de săptămână. Rând pe rând, echipe din toate clasele se îndeletniceau duminicile ștergând praful, spălând duşumelele şi ferestrele, făcând să strălucească toate încăperile şcolii. Maşini automate, speciale, rostuiau lucrurile mai bine decât cea mai harnică gospodină. Elevii se mărgineau numai la punerea lor în funcţiune şi la o atentă îndeplinire a comenzilor date. Întâmplarea făcuse ca în această minunată zi de duminică, Angheluş şi Sfârlează să lucreze în aceeaşi echipă de curăţenie, iar clasa atelier în care se găsea „Ultra-lumen 101“ să pice tocmai în lotul lor de încăperi ce trebuiau curăţate.

După terminarea curăţeniei, când toţi ceilalţi elevi se împrăştiaseră care pe terenurile de sport, care în bibliotecă ori la televizorul cu proiecţii în relief şi culori, Sfârlează se pomeni singur în atelier.

— Mă, m-au încuiat aici, spuse Sfârlează.

Dar nu părea de fel înciudat. Dimpotrivă, era foarte vesel. Îi reuşise planul.

— Numai să nu pornească alarma.

Alarma însă nu porni. Uite, Sfârlează se afla în atelier

şi nici unul din semnalele sonore şi luminoase nu vestea faptul.

— Să ştii, o fi umblat careva şi a manevrat în aşa fel încât să scoată semnalele din funcţiune.

Chiar aşa se-ntâmplase. Semnalele nu funcţionau, pentru că mecanismul de declanşare fusese dereglat.

Sfârlează voi să se-ndrepte spre „Ultra-lumen 101“ când se auzi strigat:

— Psst! Ce cauţi aici?

Tresări speriat. Dar numaidecât se linişti. Era Angheluş. Amândoi izbucniră în râs.

— Tu ai oprit alarma? vru să afle Sfârlează.

— Eu! Dar tu ce cauţi aici?

— Păi, să văd şi eu mai de aproape „Ultra-lumen-ul“, cutia obscură şi celelalte. Dar tu, de ce-ai venit?

— Pentru prototip.

Când auzi una ca asta, lui Sfârlează îi luciră ochii de bucurie.

— Bravo, mă! Eu zic să ne şi apucăm de lucru.

Despre ce lucru era vorba? Lui Angheluş îi fulgerase prin minte alcătuirea unui dispozitiv pentru confecţionarea şuruburilor speciale BKI destinate navelor cosmice. Atelierul şcoală primise din partea uzinei o comandă de asemenea şuruburi, iar confecţionarea era în curs, când lui Angheluş îi veni în minte construirea dispozitivului. Cu ochii minţii îl şi vedea, îl urmărea cum lucrează şi sporeşte considerabil randamentul maşinilor automate. Dar, ca de obicei, se ferise să vorbească cuiva de invenţia lui. Singurul căruia i se destăinuise era Sfârlează. Acesta exulta.

— Straşnică treabă, Angheluş! Să mai trecem şi noi înaintea înfumuratelor cu cozi, că prea am rămas de căruţă.

În ultima vreme, aproape în toate clasele fetele se aflau în frunte la învăţătură, născociseră câteva inovaţii interesante, iar Sfârlează era foc făcut că nici unul din colegi nu ţinea la „onoarea“ lor de băieţi!

De aceea, nu-şi mai găsea astâmpăr de bucurie când Angheluş îi vorbi de ideea dispozitivului. Dar crearea prototipului cerea timp.

— Dă-i zor, Angheluş! Şi dacă ai nevoie, să ştii, te ajut şi eu atât cât mă pricep.

Angheluş se apucase de treabă, însă întâmpina greutăţi. Materialul din care urma să fie confecţionat dispozitivul era deosebit de rezistent.

— Ei, ce se mai aude cu dispozitivul? era prima întrebare a lui Sfârlează, când rămânea singur cu Angheluş.

Angheluş încrunta sprâncenele şi ofta.

— Merge greu! Materialul e tare şi nu văd cum aş putea să-i dau găuri.

— Păi, ce aştepţi? îi răspunse o dată Sfârlează. Bagă-l la „Ultra-lumen“ şi gata!

Angheluş respinse la-nceput sugestia lui Sfârlează.

— Ce, ai înnebunit?

— Ba, n-am înnebunit deloc. Prinde şi tu o ocazie şi atunci ţac, dai câte găuri vrei. Ei, ce zici?

Angheluş a rezistat cât a rezistat, dar în cele din urmă a socotit propunerea bună. Iar acum scosese semnalele din funcţiune şi se strecurase în atelier. Şi aici, parcă s-ar fi vorbit, dăduse peste Sfârlează.

— Hai să ne apucăm de treabă şi să terminăm prototipul, îl zori Sfârlează.

— Bine, să ne apucăm.

După ce aruncă o privire împrejur, Angheluş se îndreptă spre „Ultra-lumen 101“, urmat de Sfârlează. Dar nu făcu bine nici trei paşi când auzi un glas:

— Staţi!

„Hait! Degeaba a oprit Angheluş alarmă că tot ne-au prins“, îşi spuse în gând Sfârlează şi inima i se făcu cât un purice. Angheluş, fără să-şi piardă firea, era totuşi şi el foarte speriat. Aştepta ca din clipă în clipă să-l vadă apărând pe elevul de servici, împreună cu unul din educatori. Dar timpul trecea şi nu apărea nimeni.

— Măi, ce-a fost asta? Cine-o fi strigat? rupse tăcerea Angheluş.

Sfârlează, văzând că nu se întâmpla nimic, îşi recăpătă sângele rece.

— Ce să fie? Nimic! Ni s-o fi părut că a vorbit cineva.

— Cum, mă, la amândoi deodată? se arătă neîncrezător Angheluş.

— Dac-ar fi cineva, s-ar ascunde de noi?

Da, asta aşa era. Dac-ar fi cineva, nu s-ar ascunde de ei. Dimpotrivă, le-ar ieşi înainte să-i întrebe ce caută acolo. Mai făcură câţiva paşi când deodată, ce să vezi? Dintr-o cutie albastră, camuflată între elementele decorative ale atelierului, sări sprinten un căţeluş. Un fox de toată frumuseţea.

— De unde a mai răsărit şi potaia asta? întrebă Sfârlează cu năduf.

Potaia îi privea şi zvâcnea vesel din coadă. Când însă au încercat să înainteze, a început să latre. Dar ce lătrat! Să-ţi spargă timpanele. Angheluş se opri şi se uită cu multă atenţie la câine.

— Ce... ce facem? Stăm pe loc? îşi pierdu răbdarea Sfârlează.

— Păi... să vedem dacă ne lasă potaia, răspunse Angheluş, şi privirile îi sclipeau parcă bucuroase.

— Asta-i acum! Cuţu-cuţu, hai, fii cuminte, spuse Sfârlează şi făcu un pas înainte.

Dar câinele începu să mârâie. Dar ce mârâit! Te treceau fiorii când îl auzeai.

— Sfârlează, termină odată şi nu te mai prosti, îl dojeni Angheluş.

— Ba nu termin deloc! Ţi-1 potolesc cât ai zice peşte, nu se dădu bătut Sfârlează.

Numaidecât se scormoni prin buzunare şi scoase o bucăţică de zahăr. Avea buzunarele pline. Asta era cea mai mare plăcere a lui: să ronţăie zahăr, încercă din nou să se apropie de căţel. Îi aruncă o bucăţică de zahăr, însă câinele nici nu se uită la ea.

— Cuţulache, hai, fii cuminte! Uite zahăr, îl îmbie cu glas mieros, şi-i întinse încă o bucată.

Atunci câinele începu să latre cu atâta furie şi să-şi arate nişte colţi atât de fioroşi, că Sfârlează fugi îngrozit înapoi şi se ascunse în spatele lui Angheluş. Ca prin farmec căţelul se potoli şi iar zvâcni bucuros din coadă. Mamă, mamă, ce colţi ascuţiţi avea! Exact ca ai căţelei cu dinţi de oţel din povestea cu Baba Cloanţa. L-ar fi sfâşiat în bucăţi dacă nu se retrăgea la moment, gândi Sfârlează. Apoi întrebă nedumerit:

— Măi, Angheluş, ai mai văzut una ca asta? A naibii javră, să nu se atingă de zahăr.

Dar Angheluş parcă nici nu-l auzea. Privea fermecat câinele.

— Ia mai încearcă o dată să-i dai zahăr, îl îndemnă pe Sfârlează.

— Ce face? Pe mine nu mă mai prinzi, ripostă Sfârlează. Dacă vrei, n-ai decât să-ncerci tu.

— Bine, chiar aşa voi face.

Cu zahărul în mână se apropie de câine. Întocmai ca şi înainte cu câteva clipe, acesta, ca la comandă, se năpusti furios, gata să-l sfâșie. Însă când Angheluş se retrase grăbit, câinele se potoli din nou ca prin farmec. Angheluş repetă mişcarea de mai multe ori. De fiecare dată câinele reacţiona la fel. Angheluş era încântat.

— Ce te-a apucat, Angheluş? Nu cumva te ţii de dresaj? îl apostrofă Sfârlează.

— Ei, nu-i aşa de simplu dresajul, răspunse acesta. Apoi, deodată, izbucni entuziasmat. Straşnic păzitor au mai pus! Îţi dai seama, este cu neputinţă să te atingi de agregat.

— Şi ce facem cu dispozitivul?

— Ne lăsăm păgubaşi...

— Cum? sări ca ars Sfârlează. Aşa ţii tu la onoarea noastră de băieţi?

— Şi ce-ai vrea să fac? De dragul dispozitivului să mă las sfâșiat de acest neînduplecat păzitor?

Dar, spunând aceasta, Angheluş nu părea deloc mâhnit. Dimpotrivă, se vedea de la o poştă că e foarte bine dispus. Şi nu-şi lua ochii de la căţel.

Atunci Sfârlează se indignă de-a binelea.

— Halal inovator! Ai văzut o javră şi o iei la goană. Stai să vezi că ţi-o pun eu la punct. O fi ea colţoasă, dar şi când m-oi înfuria, îi reped un toc de pantof în bot să mă ţină minte!

Angheluş se porni pe râs, ceea ce mări şi mai mult indignarea lui Sfârlează.

— Acum de ce râzi?

— Râd de tine! Şi fără nici o legătură cu cele ce vorbeau, exclamă radios: Ţi-am spus eu că-i un adevărat geniu!

Sfârlează îl privi cu nişte ochi, de parcă avea un nebun în faţă.

— De cine vorbeşti, măi, Angheluţă?

— De Po-da-ru! De Po-da-ru! scandă vesel Angheluş.

— Şi ce-are a face Podaru cu potaia asta blestemată?

— Nu pricepi? Păzitorul agregatului e un căţel electronic!

— Căţel electronic? se minună Sfârlează. Păi...

— Da. Arată ca un căţel adevărat, pentru că e făcut din material plastic. Iar programul şi-l îndeplineşte sub impulsul curenţilor bioelectrici pe care-i emană corpul omenesc. Acum ai priceput? Straşnică născocire!

VI

În acea minunată duminică de primăvară timpurie, când aerul pur părea că vibrează, se mai petrecură şi alte întâmplări. În grupul drumeţilor care colindau împrejurimile oraşului se aflau Mira şi Jeni. Erau alpiniste pasionate şi vecinătatea munţilor cu zimţi de brazi şi glugi de zăpadă constituia o permanentă ispită pentru trioletul Mira-Sergiu-Jeni. Dar Sergiu lipsea de data aceasta.

— Nu ştiu ce l-a reţinut pe Sergiu să vină cu noi, se miră Jeni.

— Ba ştii foarte bine!

— Crezi că...

— Da, Sergiu lucrează la un roman de anticipaţie ştiinţifică. Şi, închipuieşte-ţi, unele părţi sunt scrise în versuri.

— O să iasă un ghiveci lirico-fantastic.

— Aşa i-am spus şi eu. Totuşi, tema e foarte interesantă: Lupta împotriva morţii.

— Adică?

— Maxim, eroul principal al romanului, a născocit un aparat cu care va putea să înfrângă moartea.

— Tot nu pricep. Fii mai explicită!

— Bine, ascultă. În medicină există posibilitatea ca un individ decedat de curând să poată fi reanimat. Cu condiţia ca să nu treacă decât cel mult câteva minute de la deces. Ei bine, aparatul inventat de eroul lui Sergiu poate acţiona oricând. În felul acesta Maxim va reuşi să-şi învieze iubita pierită cu ani în urmă într-un stupid accident.

— Interesant!

— E, dacă vrei, o parafrază ştiinţifică la basmul „Frumoasa adormită“. De altfel, acesta e şi titlul romanului.

— Să ştii că nu-l las pe Sergiu diseară până nu mi-o citi şi mie măcar un capitol din ghiveciul lui lirico-fantastic.

— Da. Sigur. Capitolul pe care l-a gătit azi cu sos de fantezie. Iuhu!

— Iuhu! Iuhu!

Vesele, Mira şi Jeni dădură câteva chiote prelungi care înviorară înălţimile albastre şi treziră ecouri până-n depărtări. Ele nici nu bănuiau că în vremea aceasta, în şcoală avea loc o întâmplare dramatică.

La ieşirea din clasa-atelier, Angheluş şi Sfârlează observară, chiar imediat lângă uşă, trupul unui elev care

zăcea nemişcat cu faţa în jos pe dalele de mozaic.

— Cine-o fi? întrebă în şoaptă Angheluş.

Şi apropiindu-se mai bine, exclamă uimit:

— E Sergiu!

Întorcându-l cu faţa în sus văzu că obrazul lui Sergiu era de-o paloare mortală. Inert, fără cunoştinţă, cu capul lăsat moale pe un umăr, ai fi putut jura că murise. În mâna dreaptă ţinea strâns capacul unei duze electrice. Alături se afla un scaun răsturnat, de pe care, probabil, Sergiu căzuse.

— O fi mort? îndrăzni Sfârlează să întrebe.

— Nu ştiu... Să văd dacă mai respiră.

Nu, nu mai respira. Ba da! Respiră. Dar suflul care se strecura printre buze era atât de slab, încât abia putea fi perceput.

— Fuga. Sfârlează! Anunţă medicul de gardă! Eu am să-i fac respiraţie artificială, spuse grăbit Angheluş. Şi pe chipul lui se putea citi o mare încordare.

Nicicând Sfârlează nu şi-a binemeritat porecla ca în momentul acela. În mai puţin de cinci minute, Stavru, medicul de gardă aflat la infirmeria şcolii, împreună c-o soră de ocrotire şi doi elevi c-o brancardă se aflau lângă Sergiu.

Inginerul Barbu, care era de serviciu pe şcoală, veni cu ei.

— Ce s-a întâmplat? Se informă dirigintele.

— Nu ştim, tovarăşe diriginte. Noi l-am găsit aici, aşa cum îl vedeţi, răspunse Angheluş şi se feri să privească în ochii profesorului.

Nu-şi dădea seama de ce, dar parcă se simţea şi el vinovat de accidentul lui Sergiu.

— Hm, situaţia e destul de gravă, rosti medicul după o sumară cercetare.

— Ce s-a întâmplat?

— A suferit un puternic şoc din pricina unor descărcări electrice. Pieptul şi braţele îi sunt complet arse.

— Arse?

— Deocamdată nu se vede decât o foarte slabă roşeaţă. Dar peste un ceas-două cel mult, ţesutul atins se va înnegri treptat, iar când procesul de descompunere va fi sfârşit, părţile arse se vor desprinde de la sine ca un putregai.

— În cazul acesta ce trebuie făcut? întrebă Barbu tulburat.

— Îl vom transporta de urgenţă la spitalul special pentru tratarea arsurilor şi vom încerca o operaţie complexă.

— Şi?

— Nădăjduim că va fi salvat printr-o grefă masivă de ţesut sănătos.

— Să vedem unde putem găsi degrabă un donator.

— Ce fel de donator?

— Un donator de ţesut sănătos. Spitalul are, fără îndoială, rezerve de ţesut conservat, dar în asemenea cazuri e de preferat ţesutul scos direct de pe un organism tânăr şi viguros.

Atunci Angheluş îl întrebă pe medic:

— Tovarăşe doctor, eu n-aş putea fi donator?

Întrebarea ţâşnise spontan. Angheluş uitase parcă dintr-o dată că nu-l putea suferi pe Sergiu. Uitase şi necazul pricinuit de purtarea lui batjocoritoare. Înaintea lui se afla un om, un coleg care trebuia salvat.

Şi numaidecât se auzi şi glasul lui Sfârlează:

— Tovarăşe doctor, vreau şi eu să fiu donator!

Inginerul Barbu îi privi uimit pe amândoi. Nu

Mai puţin uimit era şi Stavru. Apoi acesta începu să-i examineze cu ochi profesionali. Hm, cel mai mare pare voinic şi sănătos. Nu se va resimţi prea mult de pe urma operaţiei. Pentru că şi el va fi supus unei adevărate operaţii spre a i se detaşa o bucată de piele destul de întinsă. Cel mic pare mai slăbuţ, mai debil. Nu, cu el nu trebuie încercat.

— Bine, dragul meu, rosti medicul adresându-se lui Angheluş, ai să vii cu noi la spital. Ţin să te previn că nu

este o treabă tocmai uşoară.

Şi-i explică în câteva cuvinte cam ce ar trebui să sufere.

— Nu-i nimic, tovarăşe doctor, răspunse Angheluş, nu mă sperii de atâta lucru. Aş vrea numai să ştiu dacă Sergiu va scăpa.

— După toate probabilităţile, da! Şi cu cât acţionăm mai repede, cu atât sunt şansele mai mari.

— Atunci să mergem, tovarăşe doctor. Să nu mai pierdem vremea.

— Dar pe mine nu mă luaţi? sări cu gura Sfârlează.

— Deocamdată nu este nevoie de amândoi. Te vom chema dacă va fi necesar, îl linişti medicul.

Sergiu continua să rămână lipsit de cunoştinţă. Nu-şi reveni nici când fu ridicat cu multă băgare de seamă pe brancardă, nici când fu urcat în elicopterul sanitar. Angheluş se aşeză foarte aproape de el. Nu-şi putea explica de unde izvorâse această dorinţă de a se găsi în imediata apropiere a lui Sergiu. Dar îşi dădea seama că dorinţa era atât de impetuoasă încât trebuie să i se supună.

Oare aceasta să fie căldura unui adevărat sentiment tovărăşesc? Auzise, citise despre lucrul acesta, dar abia acum îl trăia intens pentru întâia oară.

Înainte de a se închide portiera elicopterului, Angheluş îi şopti lui Sfârlează:

— Vezi, să-i povesteşti tovarăşului Barbu tot! Cum am intrat în atelier, cum...

— Chiar totul, totul?

— Da, nu-i ascunde nimic. Şi spune-i şi Mirei.

— Cum? făcu Sfârlează ochii mari. Şi adăugă: Ce nevoie ai să ştie şi fetele?

— Te rog să-i spui cum o veni! Ne-am înţeles? Uite, dă-i şi schema care mi-a servit să opresc alarma!

Sfârlează n-a mai avut vreme să răspundă. Portiera s-a închis brusc şi-n clipa următoare elicopterul se şi îndrepta spre spital. Însă Angheluş era încredinţat că

Mira va afla chiar din gura lui Sfârlează toate câte s-au petrecut în şcoală în acea minunată duminică de primăvară.

VII

Cum era firesc, accidentul suferit de Sergiu a produs o mare perturbare în şcoală. Coman, directorul uzinei, împreună cu Felicia Mateescu, Barbu şi Costea s-au ocupat personal de anchetă. Părea inexplicabil de ce Sergiu a umblat la duza electrică. De altfel, măsurile de securitate care acţionau automat ar fi trebuit să-l ferească pe Sergiu de acea descărcătură. Şi totuşi, ea se produsese, cu urmările grave pe care le cunoaştem. Pe de altă parte chiar elevii desemnaseră din rândurile lor un mic grup care să ajute anchetatorilor la limpezimea lucrurilor. Grupul era alcătuit din Mira, Ioachim, un elev din anul III, băiat inimos, cu un ascuţit spirit de observaţie şi Sfârlează. Când Mira l-a propus pe Sfârlează în grupul ajutător de anchetă, în rândurile elevilor s-a produs o mare nedumerire. Unii protestau, alţii îşi exprimau uimirea:

— Cum, tocmai lui Sfârlează, care a călcat în mod grosolan disciplina şcolară, să i se dea o asemenea sarcină de încredere?

Cel mai uimit din toţi era însuşi Sfârlează. Nu-i venea să creadă.

— E adevărat, a argumentat Mira, Sfârlează împreună cu Angheluş s-au făcut vinovaţi de nerespectarea disciplinei şcolare. Ei au folosit manevre nedemne, ruşinoase, ca să poată să rămână în atelier. Scopul invocat, adică realizarea unui dispozitiv care să ne ajute în muncă, nu poate justifica în nici un caz mijloacele. Pentru purtările lor atât Sfârlează, cât şi Angheluş vor trebui să dea socoteală înaintea colectivului nostru, care va hotărî sancţiunile cuvenite. Totuşi, nu trebuie să uităm că Sfârlează a mărturisit cinstit tovarăşului diriginte cum

s-au petrecut lucrurile. De asemenea şi mie, la întoarcerea din excursie, mi-a povestit totul de-a fir-a-păr. Această atitudine cinstită nu scuză purtarea lui, dar oricum îi îngăduie, după părerea mea, să facă parte din grupul de anchetă. Şi aceasta cu atât mai mult cu cât în lipsa lui Angheluş, el este singurul care poate să ne ajute efectiv, cunoscând lucrurile mai bine ca oricare din noi.

Felul în care Mira pusese problema a determinat o schimbare de atitudine a colectivului faţă de Sfârlează. În cele din urmă, fără a întruni unanimitatea, a fost ales în grupul de anchetă. În alte împrejurări, Sfârlează tare s-ar mai fi umflat în pene. Acum, însă, îşi dădea seama că nu i-ar sta deloc bine să se fălească. Totuşi, în sinea lui se simţea foarte mândru. Şi tot în sinea lui fu nevoit să recunoască:

„Mda! Angheluş a avut dreptate. Mira e-o fată bună.“ Apoi, fără a ajunge la o generalizare, a convenit tot în sinea lui:

„Cine ştie, s-ar putea ca şi alte fete să fie la fel...“

Nici inginerul Podaru n-a rămas indiferent. Am putea spune că era foarte răscolit de cele petrecute în şcoală. Pe de o parte simţea o mare satisfacţie că „Hector“, aşa îşi botezase câinele electronic, îşi făcuse datoria. Era cu atât mai bucuros cu cât, neposedând o vastă practică pedagogică, dovedise o bună cunoaştere a sufletelor celor mici. Pe de altă parte însă avea sentimentul că şi el poartă o parte de răspundere a accidentului lui Sergiu. Îşi făcea reproşuri că nu ţinuse o mai strânsă legătură cu ceilalţi dascăli. De pildă, la stăruinţele lui Barbu de a colabora mai activ cu colectivul de profesori, el se menţinuse într-o rezervă prin nimic justificată.

Cauza acestei rezerve era foarte simplă: nu se considera dascăl, ci numai un oaspete trecător la catedră. Însă comportarea lui Podaru dăduse naştere la tot felul de interpretări. Nu puţini îl socoteau un tinerel înfumurat, când în realitate nu era decât un mare timid. Încă din şcoală păstrase o inexplicabilă timiditate faţă de

profesori. Accidentul lui Sergiu i-a arătat cât de greşită fusese purtarea lui. Poate că o mai temeinică legătură cu ceilalţi profesori l-ar fi putut preveni. Împreună ar fi hotărât, desigur, o reverificare a mijloacelor de protecţie şi eventual înmulţirea acestor mijloace. „Hector“ fusese o experienţă concludentă. Însemna că trebuie să-şi schimbe atitudinea. Şi ca urmare a hotărârii luate n-a aşteptat să fie chemat, ci s-a prezentat din proprie iniţiativă la direcţie şi a cerut să facă parte din colectivul de anchetă. Coman l-a primit bucuros. De asemenea şi ceilalţi membri ai comisiei. La prima şedinţă, a cerut ca munca lor în comisie să nu se limiteze la cercetarea cauzelor care au provocat accidentul.

— Şi ce-ar mai trebui să facem? a întrebat Felicia Mateescu.

— Suntem toţi ingineri şi ne putem da seama că mijloacele automate de protecţie n-au funcţionat cum trebuie.

— Totuşi, în uzină, de ani de zile nu s-a mai înregistrat nici un accident, a obiectat Coman.

— Din păcate, nu acelaşi lucru putem spune şi de şcoală. Din clipa când s-a introdus „Ultra-Lumen 101“ în clasa atelier, trebuia verificat dacă şi aici sunt asigurate condiţiile de funcţionare a sistemului de protecţie automat.

Intervenţia lui Podaru produse oarecare rumoare. Dar el reuşi să-şi înfrângă timiditatea şi continuă:

— Vina cea mai mare îmi revine mie. Tovarăşul Barbu m-a invitat în mai multe rânduri să discutăm problema. Eu însă am lucrat sectar şi m-am mărginit la construirea unui căţel electronic. Evident, a fost binevenit, dar n-a fost de-ajuns.

— În concluzie, ce propui? l-a întrebat Coman.

— Să ne ocupăm nu numai de cazul Sergiu, ci şi de toate posibilităţile de prevenire a altor cazuri similare.

Numaidecât propunerea a şi fost primită. Ancheta a arătat că, în adevăr, accidentul se datora unei defecţiuni

a sistemului de protecţie, dar că defecţiunea fusese provocată.

— Hm, cazul se complică.

— Oare ce să fi fost la mijloc? se întrebau anchetatorii. Cine o fi provocat defecţiunea şi în ce scop?

Răspunsul l-a dat micul grup ajutător alcătuit din cei trei elevi. De fapt nu întregul grup, ci numai unul din elevi: Sfârlează.

Într-o zi le-a adus Mirei şi lui Ioachim o schemă desenată destul de stângaci.

— Ce-i cu schema asta? a-ntrebat Mira.

— Este schema sistemului automat de protecţie.

— Şi cum a ajuns la tine? a vrut să ştie Ioachim.

Sfârlează s-a codit la-nceput să răspundă. Dar s-a gândit că, de vreme ce s-a hotărât să aducă schemă, n-are nici un rost să tacă. Era sigur, Angheluş n-ar fi ascuns nimic. Şi povesti cum, la portiera elicopterului, Angheluş îi înmânase schema spre a o preda Mirei.

— Şi de ce nu mi-ai dat-o până acum? îl întrebă Mira.

Dar până să răspundă Sfârlează, Ioachim, care examinase desenul, exclamă:

— Schema e greşită!

— Greşită? a făcut Sfârlează ochii mari. Dacă ar fi aşa, cum de-a reuşit Angheluş să împiedice alarma?

Ioachim a încercat atunci să le explice în ce constă greşala.

— Alarma n-ar fi putut fi niciodată oprită, după această schemă. Dar Angheluş a încurcat releele şi a declanşat alte circuite, cu o putere incomparabil mai mare. Cu toate că este serios rănit, trebuie să socotim totuşi accidentul lui Sergiu o întâmplare fericită. În felul acesta s-a descoperit greşita îndrumare a circuitelor şi au putut fi evitate alte accidente cu urmări mult mai grave.

În timp ce Ioachim explica, Mira tăcea îngândurată. Se gândise cu multă mâhnire că lui Angheluş tot lipsa de cunoştinţe îi jucase şi de data aceasta festa! Şi încă ce festă! Oricare alt elev, cu un nivel de pregătire ceva mai

ridicat decât al lui Angheluş, ar fi reuşit să copieze schema exact.

— Aşadar, suntem parţial lămuriţi. Acuma ştim de ce s-a produs defecţiunea sistemului de protecţie, conchise Ioachim. Mai rămâne să vedem cine a oprit alarma şi ce-a căutat Sergiu la duza electrică! Ei, dar lucrul acesta nu-l putem afla decât din gura lui!

VIII

— Cum te simţi?

— Destul de bine. Dar tu?

— La fel. De altfel, nu-i nici o mirare.

— De ce?

— Pentru că omul din Neanderthal e, oricum, mai rezistent.

— Iar începi?

— Uite că termin. Hai, nu te supăra.

Dialogul acesta, ori altele asemănătoare, putea fi auzit de câteva ori pe zi în rezerva nr. 15 a „Spitalului pentru tratarea arsurilor.“ Rezerva avea două paturi. Într-unul se afla Sergiu, în celălalt Angheluş. Paturile, însă, nu erau paturi obişnuite de spital. În loc de saltea de lână şi de somieră cu arcuri, aveau câteva jeturi de aer comprimat care ţineau bolnavii în suspensie. În felul acesta se rezolvase o problemă destul de gingaşă, uşurându-se considerabil suferinţa bolnavilor. Arsurile pe porţiuni întinse fac aproape cu neputinţă contactul suferinzilor cu patul. De aceea s-a recurs la dispozitivul care înlocuia cu succes salteaua şi somiera printr-un jet de aer. Ideea aparţinuse unui bolnav, un tehnician care fusese cândva internat cu arsuri grave. Profesorul Gabor, directorul spitalului, o somitate mondială în tratamentul arsurilor, a găsit-o excelentă şi imediat a pus-o în aplicare, în pofida zâmbetelor ironice ale unor confraţi, care-l socoteau cam sărit. Aceştia porecliseră spitalul „circul lui Gabor“, iar când îl întâlneau pe profesor îl

întrebau despre pacienţii lui, chipurile, în glumă:

— Ce-ţi mai fac acrobaţii?

— Se vindecă! răspundea invariabil Gabor, fără să se supere.

Şi nu minţea. Aproape toate cazurile, cât de grave, în „circul lui Gabor" îşi găseau vindecarea. Profesorul era o namilă de om cu o figură leonină şi-şi iubea mult pacienţii, pe care îi socotea într-un fel copiii lui. Avea o evidenţă precisă a tuturor cazurilor vindecate în spital şi urmărite pe parcurs.

Cu unii din foştii lui bolnavi întreţinea o vastă corespondenţă, irosind astfel, spre disperarea familiei, o bună parte din timpul destinat odihnei.

Gabor căuta să se dezvinovăţească:

— Ce să fac? Dac-ar fi cu adevărat copiii mei, n-ar trebui să le răspund?

Şi continua să întreţină corespondenţa, zi de zi mai voluminoasă, cu foştii lui pacienţi. În ziua când a fost adus Sergiu, deşi duminică, profesorul Gabor se afla în spital. Venise să controleze starea câtorva pacienţi. Stavru, care-l însoţise pe Sergiu, l-a pus la curent numaidecât cu accidentul suferit de acesta.

Gabor s-a aplecat asupra bolnavului şi-a mormăit:

— Hm, destul de întinsă. Începe să se înnegrească…

Apoi, cu glas tare a dat comanda plutonului de asistenţi şi surori care-l însoţeau:

— Să fie dus în sala de operaţie. Pregătiţi-o pe Bebe!

Şi sala de operaţii se deosebea mult de alte săli similare. Aducea mai degrabă a laborator electronic decât a cameră chirurgicală. Tot felul de pupitre cu butoane pentru comandă şi ecrane de diferite dimensiuni se aflau la tot pasul. Ceea ce, bineînţeles, a provocat o nouă avalanşă de zâmbete ironice din partea unora din confraţi. Dar Gabor se sinchisea prea puţin de zâmbetele lor ironice. El fusese primul care folosise în chirurgie maşina electronică B X 1 B X 2. Cu firea lui glumeaţă, profesorul o alinta spunându-i Bebe. Impulsionată de o

gamă de curenţi, printre care şi cei bioelectrici, maşina electronică chirurgicală executa cele mai complicate exereze şi cele mai fine suturi. Construcţia era atât de perfecţionată încât maşina punea diagnosticul just şi determina singură, cu multă precizie, natura operaţiilor care trebuiau făcute.

— Eu s-ar putea să greşesc în indicaţiile mele, Bebe însă nu greşeşte niciodată. Mie s-ar putea să-mi tremure mâna când operez. Bebe însă e ferită de asemenea neplăceri care pot periclita viaţa bolnavilor, susţinea cu tărie Gabor.

Şi, într-adevăr, după ce chirurgul, apăsând pe un buton, transmitea în gând comanda, mână electronică prelungită din complexa aparatură începea să lucreze cu o rapiditate şi o siguranţă demnă de invidiat. Dacă se întâmpla ca medicul să obosească ori să fie nevoit să plece de lângă bolnav, B X 1 B X 2 îşi continua singură operaţia şi o termina în cele mai bune condiţii. Era suficient ca primele impulsuri să fie indicate şi dirijate de curenţii cerebroenergetici pentru ca apoi mâna electronică să îndeplinească întregul program chirurgical fără nici un alt ajutor.

Şi în privinţa anesteziilor profesorul Gabor avea altă concepţie decât confraţii săi. El abandonase de multă vreme întregul arsenal de anestezice clasice: novocaină, cloroform, morfină etc. Pentru adormit, profesorul folosea „generatorul de somn“, o cască din material plastic care, aplicată pe capul bolnavilor, producea un somn profund şi odihnitor. Somnul dura atâta vreme cât pacientul avea casca pe cap, înlăturându-se astfel eventualitatea ca bolnavul să se trezească înainte de terminarea operaţiei. Aceeaşi cască, manevrată în alt mod, producea o anestezie locală, adică acolo unde urma să intervină chirurgul. Pus pe masa de operaţie, spre a i se detaşa porţiunea de piele care urma să-i fie grefată lui Sergiu, Angheluş n-a vrut cu nici un preţ să se lase adormit.

— Vă rog, tovarăşe profesor, nu mă adormiţi.

— De ce, măi băieţucă? l-a întrebat Gabor.

— Vreau să urmăresc cum operează mâna automată.

— Bine, bine, dacă ai asemenea plăcere, fie! Numai că tu vei fi operat la spate, aşa că nu prea văd cum ai să poţi urmări spectacolul.

—Nu s-ar putea aranja un sistem de oglinzi? stărui Angheluş. Uitaţi, în felul acesta. Şi fără să mai aştepte răspunsul, spiritul inventiv al lui Angheluş schiţă rapid pe hârtie sistemul pe care-l imaginase. Gabor examină desenul şi spuse:

— Cu toate că nu desenezi frumos, minte văd că ai destulă. Bine, băieţucă, o să-ţi facem voia. Numai să te ţii tare, să nu leşini cumva.

Aş! Ce să leşine! Angheluş era foarte absorbit de felul cum lucra B X 1 B X 2. Doar când şi când scrâşnea şi gemea.

— Bravo, băieţucă. Te-ai purtat voiniceşte! l-a mângâiat Gabor pe creştet.

Cu Sergiu lucrurile au mers, desigur, ceva mai greu. Ca să preîntâmpine durerile, Gabor a preferat ca Sergiu să fie menţinut în starea de inconştienţă în care a fost adus. Operaţia a fost de lungă durată. Trebuiau îndepărtate cu multă atenţie toate porţiunile arse şi fixate ţesuturi sănătoase. B X 1 B X 2 a executat cu multă precizie această operaţie complexă şi grea.

— Perfect! Perfect! a exclamat Gabor statisfăcut. Bebe a lucrat artistic! Duceţi bolnavul în salon.

În primele zile după operaţie, Sergiu s-a simţit destul de bine. „Generatorul de somn“ îi calma durerile, începuse să-i fie foame şi faptul că se afla cu Angheluş în aceeaşi cameră îi prilejuia o bună dispoziţie continuă. Când l-a zărit întâia oară în patul învecinat, a exclamat foarte surprins:

— Ce cauţi aici?

Angheluş, puţin jenat, i-a istorisit toată povestea. Când a terminat de povestit, Sergiu a observat puţin cam ironic, cum îi era firea:

— Cum s-ar spune, mă aflu în pielea ta! Şi, închipuieşte-ţi, mă simt foarte bine.

— O să te simţi mai bine la iarnă că pielea mea e groasă.

— De ce vorbeşti aşa?

— Dar cum ai vrea să fie pielea omului de Neanderthal?

— Ei, să uităm chestia asta... În orice caz, îţi mulţumesc, Angheluş. Dacă nu erai tu...

— Îţi spun şi eu acum: să uităm chestia asta!

Zilele treceau relativ uşor. Şi Sergiu şi Angheluş îşi descopereau reciproc şi încântați calităţi pe care nici nu şi le-ar fi bănuit vreodată. Erau colegi de atâta vreme şi nu se cunoşteau. Şi gândul fiecăruia se îndrepta spre Mira, care încercase în atâtea rânduri să-i apropie, fără să reuşească.

— Ştii, Angheluş, nu o dată mi-a vorbit Mira de tine. Îmi spunea că eşti altfel de cum te văd eu.

— Şi mie îmi spunea la fel despre tine. Dar drept să-ţi spun, Sergiule, n-am vrut s-o cred.

— Parcă eu eram mai bun? Acuma, însă, văd că m-am înşelat.

— Şi eu m-am înşelat!

După o asemenea discuţie rămâneau amândoi tăcuţi şi îngândurați. Dar tăcerea nu dura mult. Sergiu începea să recite din poeziile lui.

— Îţi place? întreba Sergiu, nerăbdător să afle părerea lui Angheluş.

— Unele îmi plac, altele nu! Îmi plac poeziile în care găsesc ce-aş fi vrut eu să spun dacă le-aş fi scris.

— Vorbeşte-mi despre poeziile care ţi-au plăcut mai mult.

— Îţi vorbesc, cu o singură condiţie: să-mi spui şi tu ce-ai căutat la duza electrică?

— Dacă mai stărui cu întrebarea asta, mă supăr de-a binelea pe tine şi cer să fiu mutat.

De câte ori încercase Angheluş să afle ce-a căutat

Sergiu la duza electrică, acesta întorcea vorba. În cele din urmă, Sergiu îl ameninţase că se supără pe el.

„Într-o zi tot am să aflu“, îşi spunea Angheluş.

Şi dacă renunţase să-l mai sâcâie direct cu întrebările, folosea diferite împrejurări să-l facă pe Sergiu să vorbească. Dar Sergiu se ţinea tare.

Gabor venea zilnic să-i vadă. Câteodată se amesteca în discuţia lor despre poezie, sfârşind prin a recita din propria-i creaţie poetică din îndepărtata lui adolescenţă. În general, se declara mulţumit de felul cum evoluează vindecarea lui Sergiu. Angheluş nu-i producea nici o îngrijorare. Cu firea lui robustă se refăcea mai degrabă decât se aşteptase.

— Bravo, băieţucă, eşti bun de carne. Te vindeci repede. Să ştii, dacă oi mai avea nevoie, te jupoi încă o dată, glumea profesorul cu el.

După vreo zece zile însă, în starea lui Sergiu a intervenit o bruscă înrăutăţire. Se părea că şocul suferit afectase sistemul cardio-vascular. Copilul avea spasme vasculare, se sufocă, pulsul abia se mai făcea simţit, iar chipul căpătase o culoare albăstrie. Numaidecât Sergiu a fost izolat, i s-a interzis orice efort, până şi cel de a vorbi, i-au fost administrate o serie de tonice cardiace. Gabor era neliniştit. Intră de câteva ori pe zi în camera în care se afla Sergiu.

— Ei, băieţucă, merge mai bine? Nu, nu vorbi, fă-mi semn cu capul. A, va să zică nici o schimbare.

Văzând că nu poate face faţă crizei în care intrase Sergiu, profesorul a chemat în ajutor un specialist, pe conferenţiarul Marinciu. Acesta, mult mai tânăr decât Gabor, îşi câștigase oarecare faimă prin folosirea unei terapii îndrăzneţe. De aceea îl şi preţuia Gabor. Într-o plenară profesională îl elogiase deschis pentru curajul cu care înfrunta rutina şi pe rutinieri:

— Bravo, Marinciule, îmi place că nu eşti încuiat. Dacă jumătate din medici ar fi ca tine, medicina ar face salturi uriaşe!

Adus la patul de suferinţă al lui Sergiu, tânărul conferenţiar, după o examinare minuţioasă, şi-a spus răspicat părerea:

— Situaţia e serioasă, dar nu disperată. Eu unul nu văd decât o singură cale pentru obţinerea unei vindecări radicale.

— Şi care-i această cale?

— O cură de imponderabilitate! Trebuie trimis urgent pe staţia „Salvator".

Era prima staţie interplanetară din lume, amenajată anume pentru vindecarea bolilor cardiovasculare. Pornind de la premisa că în condiţiile imponderabilităţii, sarcinile inimii şi ale întregului sistem circulator se reduc considerabil, ca urmare a dispariţiei greutăţii sângelui, pe de o parte, iar pe de altă parte din cauza scăderii necesităţilor metabolice, satelitul artificial „Salvator" a fost transformat într-un vast sanatoriu pentru cardiaci. Iar rezultatele obţinute în urma unei cure de imponderabilitate erau de-a dreptul spectaculoase. Oameni aduşi cu grave afecţiuni de inimă, consideraţi pierduţi, se refăceau văzând cu ochii şi se înapoiau pe pământ într-o stare înfloritoare.

— Rămâne de văzut dacă din punctul de vedere al arsurilor suferite, n-ar putea să-i prejudicieze cura de imponderabilitate, îşi manifestă o oarecare îndoială Marinciu.

— Dimpotrivă! exclamă Gabor. Se va vindeca mai rapid. De altfel, cred că a venit momentul să examinăm cu curaj dacă imponderabilitatea n-ar putea fi extinsă ca tratament şi în alte sectoare ale terapeuticii.

După plecarea lui Marinciu, profesorul Gabor intră numaidecât în legătură cu staţia „Salvator". Îi răspunse chiar conducătorul sanatoriului, un prieten al lui Gabor. În aceeaşi zi, Sergiu fu transportat în sanatoriu cu nava cosmică sanitară a staţiunii, trimisă anume pentru el. După primele douăzeci şi patru de ore, starea lui Sergiu se îmbunătăţi în mod simţitor. Dispăruseră cu

desăvârşire sufocaţiile, pulsul îşi recăpătase bătăile normale, în obraji apărură culorile sănătăţii.

— Vezi ce-nseamnă să ai curaj în medicină? exulta Gabor. Ştiinţa noastră medicală trebuie să folosească absolut toate noile cuceriri ale celorlalte ştiinţe! Da! Absolut toate!

Vorbea zilnic la videocosmofon cu staţia „Salvator“, cerând ştiri despre Sergiu.

— N-ai nici o grijă, colega. Pacientului nostru îi merge înfloritor, îl asigura şeful clinicii sanatoriale.

Totuşi, într-o duminică dimineaţa, urcă, spre disperarea familiei, într-o navă cosmică şi porni să-l vadă pe Sergiu. Profesorul se afla la primul său zbor interplanetar şi se bucura ca un copil. Deşi fusese prevenit că se călătoreşte excelent, se pregătise sufleteşte să suporte şi unele mici neplăceri din acest prim contact cu cosmosul. Dar nu se întâmpla nimic. Construcţia navei îi ferea pe călători de şocuri. Tot timpul Gabor s-a simţit foarte bine. Iar când vechiul lui coleg, conducătorul medical al staţiei, l-a îmbrăţişat încântat de revedere, Gabor era vioi de parcă tocmai coborâse din vagonul restaurant.

După patru săptămâni de cură în staţia „Salvator“, Sergiu se înapoia, pe deplin însănătoşit, în spitalul pentru tratamentul arsurilor.

— Arăţi minunat, băieţucă! exclamă entuziasmat profesorul când îl văzu. Inima s-a reparat, acum să controlăm dacă n-au rămas ceva urme de la peticile puse de Bebe. Nu, nu se mai vede nimic. Splendid! Parcă te-ai născut în pielea dăruită de Angheluş.

— Angheluş se mai află în spital? se interesă Sergiu.

— Da’ de unde! A ieşit de două săptămâni. De altfel, în curând îl vei urma şi tu!

Profesorul îi mai puse câteva întrebări privitoare la cura de imponderabilitate, când deodată, amintindu-şi parcă ceva, sări la altă chestiune:

— Ascultă, băieţucă, tu nu mi-ai spus încă niciodată

ce-ai căutat la duza electrică.

Băiatul rămase uimit. Nu se aşteptase la o asemenea întrebare. Îndată şi-a dat seama că Angheluş nu era străin de curiozitatea profesorului Gabor.

— Tovarăşe profesor, faţă de dumneavoastră nu mă pot ascunde. Am să vă spun adevărul. Însă, vă rog, daţi-mi voie să nu o fac chiar acum.

— Dar când?

— Ştiu că primiţi multe scrisori. Îngăduiţi-mi şi mie să vă scriu. În prima scrisoare pe care o veţi primi din partea mea, veţi afla răspuns la întrebarea dumneavoastră.

— Bine, băieţucă! Numai să nu uiţi!

— Chiar dac-aş vrea, un om ca dumneavoastră nu poate fi uitat niciodată.

IX

În şcoală se dădea marea bătălie a ultimului trimestru. Aveau loc colocviile recapitulative, se pregăteau tezele de sfârşit de an şcolar şi lucrările practice în laboratoare şi ateliere. Cu toată această febrilă activitate revenirea, întâi a lui Angheluş şi apoi a lui Sergiu, a fost salutată cu o explozie de bucurie. Angheluş avusese surpriza să constate că dispozitivul născocit de el fusese realizat şi folosit din plin. Rezultatele erau satisfăcătoare. Îşi dădu însă numaidecât seama că proiectului iniţial i s-au adus sensibile îmbunătăţiri.

— Măi Angheluş, îl luă Sfârlează deoparte, eu şiu c-ai să te superi pe mine. Dar să ştii că n-ai dreptate.

— De ce să mă supăr, Sfârlează?

— Din pricina dispozitivului.

— Dimpotrivă, mă bucur că a fost realizat.

— Da, dar n-ai observat că nu e chiar aşa cum l-ai gândit tu? Uite, când tu ai fost la spital, i-am arătat Mirei schiţele făcute de tine. Şi ea, împreună cu Ioachim dintr-

a treia, şi cu Jeni, i-au adus unele modificări. La-nceput m-am supărat, dar când am văzut că tovarăşul Barbu le-a găsit potrivite, mi-a trecut supărarea. Să ştii, Mira e o fată bună.

Auzindu-l lăudând-o pe Mira, Angheluş a fost cuprins de mirare. Şi, curios, l-a întrebat:

— De ce spui că-i fată bună?

— Să vezi de ce. La înregistrarea inovaţiei, Mira a ţinut morţiş să fie trecut numai numele tău.

Angheluş îşi simţi inima învăluită de căldură. Straşnică fată e Mira! Îi venea să chiuie de bucurie. Dar se mulţumi să zvârle un pumn zdravăn în spinarea lui Sfârlează.

— De ce dai? Ştiam eu c-ai să te superi.

— Nu, prostule, nu-s supărat! Dimpotrivă, sunt bucuros!

De data aceasta Sfârlează fu cuprins de mirare.

— Angheluş, nu glumeşti? Eşti cu adevărat bucuros?

— Da, Sfârlează, da! răspunse vesel Angheluş, şi-i dădu un al doilea pumn.

Şi Mira se temuse că Angheluş va fi supărat de modificarea adusă dispozitivului. Cât a fost în spital îi trimisese lui şi lui Sergiu o scrisoare în care, în numele întregului colectiv, le ura grabnică revedere în şcoală. Pe Angheluş îl felicita şi pentru spontana lui pornire de a se fi oferit ca donator. Totodată îl vestea că, dacă va fi nevoie şi de alţi donatori, întreaga clasă stă la dispoziţie. Scrisoarea de răspuns din partea lui Angheluş, în care-i vorbea mai mult de Sergiu, deocamdată oprit de la orice efort, o pusese pe gânduri. Mira îşi dădea seama că se petrece o schimbare în sufletul lui Angheluş. Cu toate acestea, aştepta cu emoţie întâlnirea cu el. De aceea rămase foarte surprinsă când Angheluş veni să-i mulţumească.

— De ce-mi mulţumeşti?

— Pentru că v-aţi ocupat de dispozitivul meu. De fapt, acum nu mai este al meu. E al nostru… Şi repede a adăugat, roşind: Mira, aş vrea să te rog ceva.

— Ce vrei, Angheluş?

— Să-nvăţăm împreună. Eu, ştii, cu spitalul... am rămas în urmă... Şi fără asta, nu prea eram chiar la zi cu toate lecţiile. Dar acum, mai ales...

Din clipa aceea între ei se reînnodă vechea prietenie. Erau aproape tot timpul împreună. Învăţau împreună, se plimbau, discutau, îi trimiteau lui Sergiu, la sanatoriu, scrisori ticluite împreună. Cu toate acestea, în şedinţa colectivului care trebuia să-i judece pe Angheluş şi Sfârlează pentru călcarea disciplinei şcolare şi prejudiciile aduse întreprinderii Mira şe arătă necruţătoare.

— Tovarăşi, ceru ea, trebuie să le aplicăm sancţiuni severe pentru ruşinoasa lor purtare. Poate că eliminarea din şcoală, pe care ar urma s-o cerem direcţiei, ar fi o sancţiune prea aspră, mai ales că unele comportări din ultima vreme ne îndreptăţesc să credem că se vor schimba. Dar votul de blam al colectivului e o sancţiune potrivită. Şi mai cer să nu beneficieze de excursiile organizate în vacanţă de şcoala noastră.

Colectivul îşi însuşi propunerile Mirei şi aplică sancţiunea propusă. Angheluş, galben ca ceară, începu să scrâşnească din măsele.

— Nu m-aşteptam la aşa ceva din partea Mirei, îi şopti lui Sfârlează.

Dar Sfârlează îi replică numaidecât:

— Păi, ce, n-are dreptate? Frumos ne-am purtat, nu?

Încet, încet, se potoli şi Angheluş, iar la sfârşitul şedinţei vorbi ca niciodată.

— Până acum m-am ferit să-mi iau angajamente, pentru că ştiam că nu le voi respecta. De data aceasta însă, ajutat de voi toţi, sunt sigur că le voi duce la îndeplinire.

Căută privirile Mirei şi găsi în ele o aprobare fierbinte. Îl necăjise întrucâtva faptul că nu va mai beneficia de excursiile din vacanţă. Încă în spital făcuse cu Sergiu numeroase proiecte în legătură cu vacanţa de vară. Hotărâseră ca împreună cu colectivul să-şi petreacă o

parte din timp în munţi, să colinde crestele ninse, iar apoi să se ducă la mare. Pentru ultimele trei săptămâni, aveau în proiect un itinerar artistic: vizitarea a numeroase muzee. Acum toate acestea vor fi amânate pentru anul viitor şi, fără îndoială, era întrucâtva mâhnit. Însă pe neaşteptate i se deschise o perspectivă luminoasă, îl căutase Ilarie Podaru, idolul lui.

— Am auzit că-ţi vei petrece vacanţa în şcoală, îl abordă tânărul inginer.

Angheluş îşi coborî privirile în pământ şi rosti în şoaptă:

— Da, am fost sancţionat.

— Lasă, că n-ai să te plictiseşti. Colectivul care a construit „Ultra-lumen 101“ şi-a propus construcţia unei alte maşini şi, uite, ne-am gândit că ai putea să participi la unele lucrări experimentale. Vrei?

Lui Angheluş îi venea să-i sară de gât şi să-l îmbrăţişeze. Auzi, dacă vrea!

— Nici vorbă, tovarăşe inginer! Ar fi cea mai mare fericire pentru mine să pot lucra alături de dumneavoastră.

— În viaţă te aşteaptă fericiri mai mari, răspunse Podaru zâmbind. Principalul e să-ţi însuşeşti tot mai temeinic cunoştinţele de specialitate.

— Am să mi le-nsuşesc. De altfel, puteţi s-o întrebaţi şi pe Mira…

— De ce pe Mira?

— Pentru că învăţăm împreună.

— Foarte bine! S-a nimerit foarte bine. Mira nu ţi-a pomenit nimic?

— Nu! Ce să-mi pomenească?

— A renunţat la vacanţă ca să participe şi ea la lucrările grupului nostru. În total vor fi şapte-opt elevi dintre cei mai buni.

Angheluş avu o vagă bănuială că Mira ar avea şi ea vreun amestec în alegerea făcută de Podaru. Apoi se gândi la Costea. Cu siguranţă Costea l-a propus. Era însă

atât de covârşit de emoţie că nu se putea concentra decât asupra faptului că va lucra cu Podaru. Repeta întruna:

— Voi lucra cu Podaru! Voi lucra cu Podaru!

Cam la trei săptămâni după întoarcerea lui Angheluş, se înapoie şi Sergiu. Arăta foarte bine, chiar mai bine decât înainte de accident. Primul lucru de care-i vorbi Angheluş a fost marea noutate: colaborarea cu Podaru!

— Îmi pare tare bine, i-a răspuns Sergiu. Mira mi-a scris că veţi lucra împreună.

Aşadar, Sergiu era informat despre tot ce se petrecuse în şcoală. De data aceasta, Angheluş căpătă certitudinea că Mira îl rugase pe Podaru să-l cheme şi pe el. Cu atât mai bine că Sergiu nu părea defel supărat. Revenirea lui Sergiu în şcoală a fost întâmpinată cu aceeaşi eruptivă bucurie. În spital, el primise numeroase dovezi de dragoste. Dar acum fiecare îl căuta să-i strângă mâna din toată inima: directorul, profesorii, colegii...

X

Mult Stimate Tovarăşe Profesor Gabor,

Vă rog să mă iertaţi că vă scriu cu oarecare întârziere. Dar aducându-vă la cunoştinţă anumite împrejurări, veţi putea înţelege mai bine cauza acestei întîrzieri. În nici un caz nu poate fi vorba de uitare. Repet, chiar dacă aş dori-o, mi-ar fi cu neputinţă să uit un om ca dumneavoastră.

Vă rog să mă credeţi că nu e o fantezie de poet. Este pur şi simplu expresia unor sentimente de admiraţie, stimă şi dragoste care mă stăpânesc. Şi acum, după această scurtă şi absolut necesară introducere, să vă povestesc ce s-a mai întâmplat cu mine de când am revenit în şcoală.

De bună seamă, ştiam că înapoierea mea va stârni bucuria colegilor şi profesorilor, a tuturor tovarăşilor din mijlocul cărora am lipsit atâta vreme. Dar să vă

mărturisesc cinstit, manifestările de dragoste şi prietenie au depăşit cu mult aşteptările mele.

Să încep cu cei mai apropiaţi: Mira, Jeni şi Angheluş. Aceşti trei dragi prieteni, de când am revenit în şcoală, nu s-au mai despărţit de mine. Chiar acum, pentru a vă putea scrie în linişte aceste rânduri, a trebuit să le-o spun răspicat să mă lase o după-amiază singur. Fetele s-au cam supărat, dar când Angheluş le-a vorbit din nou despre dumneavoastră, au priceput că stăruinţa mea de a fi singur spre a vă putea scrie, e perfect îndreptăţită. Tovarăşa Felicia Mateescu, conducătoarea şcolii noastre, pe care o socoteam mai puţin expansivă, oarecum mai rigidă, când m-a văzut, m-a luat de mână şi m-a dus la tovarăşul Coman, directorul uzinei, apoi m-a plimbat prin toată şcoala arătându-mă ca pe o adevărată minune.

Nu vă mai spun ce bucurie a fost pe dirigintele nostru, tovarăşul profesor Barbu, pe care, pare-mi-se, l-aţi cunoscut personal. Cred că vi-l amintiţi: tovarăşul Barbu venea aproape zilnic la spital să se intereseze de mine. Dar poate că cel mai bucuros dintre toţi, fără a o arăta cu ostentaţie, a fost tovarăşul Costea, secretarul organizaţiei. El a stat de vorbă cu mine şi m-a întrebat dacă voi putea face faţă cerinţelor pentru lucrările de sfârşit de an şcolar, s-a oferit să mă ajute şi la urmă mi-a făcut un dar: o ediţie bibliofilă a poeziilor lui Eminescu.

Şi ceilalţi, colegi, profesori, educatori au ţinut să-mi arate prin diferite mici atenţii ataşamentul lor. Ah, tovarăşe profesor Gabor, tare-i bine să ştii că te găseşti în mijlocul tovarăşilor tăi, să simţi dragostea şi prietenia lor.

Totuşi, în această atmosferă de căldură, de lumină, se strecoară o umbră care mă sâcâie: curiozitatea tuturor de a afla ce căutam la duza electrică. Vă rog să mă iertaţi, ştiu că şi dumneavoastră aţi manifestat aceeaşi curiozitate, totuşi nu vă pot ascunde că această stăruinţă mi-a provocat un sentiment de contrarietate. Nu-mi dădeam seama că însăşi ancheta întreprinsă în şcoală

cerea lămurirea acestei chestiuni. De aceea, când tovarăşul inginer Podaru, de care Angheluş v-a vorbit cu atâta entuziasm, m-a întrebat deschis, cu un ton prietenesc:

— I-ascultă, Sergiule, ce naiba ai căutat tu la duza electrică? i-am răspuns tăios şi, desigur, îmi dau seama, cu totul deplasat:

— Tovarăşe profesor, cred că nimeni n-are dreptul să facă presiuni asupra conştiinţei mele.

— Oho, mi-a replicat Podaru, cu acelaşi ton de mai-nainte, vorbeşti ca în tragediile antice. Ei bine, dacă nu vrei, n-ai decât să nu-mi răspunzi.

Şi chiar aşa hotărâsem. În afară de dumneavoastră, să nu afle nimeni această taină. Vedeţi, am şi ridicat o chestiune măruntă la rangul unui mister de roman poliţist. În fond, toată această atitudine a mea era de-a dreptul copilărească. Eram însă hotărât să nu mi-o schimb. Şi totuşi, am dezvăluit taina. Iar paradoxul constă în faptul că am făcut-o nu cu discreţie, ci în mod public.

Să vă arăt împrejurările. Organizaţia de tineret a uzinei a hotărât să-l invite la o şedinţă de lucru pe vestitul cosmonaut Tudoran. Maşinile folosite în ultimul său zbor au fost lucrate la noi.

Tudoran ne-a vorbit pe larg despre ultimul său zbor, dându-ne detalii în legătură cu modul desăvârşit în care funcţionau maşinile. Apoi, amintindu-şi că am fost oaspetele staţiei sanatoriale „Salvator“, m-a poftit să-mi spun impresiile. Întâi n-am vrut, dar stăruinţele tuturor m-au făcut să cedez. Inima a-nceput să-mi bată mai puternic. Noroc că fusese bine reparată pe staţia „Salvator“. În faţa mea se aflau sute de chipuri, aproape toate bine cunoscute. Nu ştiam, nu-mi dădeam seama ce să le spun. Am început să povestesc.

Şi, deodată, m-am pomenit vorbindu-le despre accident. Liniştea absolută care domnea în sală m-a făcut să înţeleg că trebuie să continui. Dacă aţi fi

participat şi dumneavoastră la această şedinţă, aţi fi aflat tot ce vă interesează. Cum însă aţi lipsit, vă relatez pe scurt ce le-am povestit: în duminica aceea rămăsesem în şcoală, fără să fiu de serviciu. Intenţionam să mai scriu un capitol din romanul meu „Frumoasa adormită“. Am lucrat vreo două ore apoi am dat o raită prin curte. Era o zi minunată de primăvară timpurie. M-am aşezat pe o bancă în scuarul din faţa atelierului, lăsându-mă uşor mângâiat de razele calde ale soarelui. Eram obsedat de întâmplările eroilor mei. „Frumoasa adormită“ fusese electrocutată şi trebuia să descriu cu precizie senzaţiile ultimelor ei clipe. Atunci, pentru a înfăţişa cu mai multă autenticitate aceste amănunte, m-am gândit să mă supun unor experienţe personale. Trebuia să găsesc numaidecât o modalitate care, fără a fi primejdioasă, putea să-mi asigure un minimum de elemente de care aveam nevoie. Curentul din atelier, la o anumită duză, putea fi încercat fără nici un risc. M-am gândit să-ncerc. M-am repezit într-acolo după ce suspendasem sistemul de alarmă. Deodată, aruncându-mi privirile înăuntru, am observat doi elevi. La-nceput nu i-am identificat, dar mai pe urmă am văzut că sunt Angheluş şi Sfârlează. Nu puteam pricepe ce căutau acolo. Alarma fusese suspendată de mine şi cei doi se-ndreptau tiptil spre maşina „Ultra-lumen 101“. Atunci mi-am amintit că Angheluş, încă de mult, manifestase o vie curiozitate pentru camera obscură (camera obscură este o piesă importantă a agregatului „Ultra-lumen 101“). Mi-am dat seama numaidecât că Angheluş şi Sfârlează ar putea să strice agregatul. Ba mai mult, necunoscând în amănunţime modul de reglare, ar putea fi grav accidentaţi. Trebuia acţionat fără întârziere. M-am apropiat de-o fereastră şi le-am strigat cât am putut de tare:

„Staţi!“.

Angheluş şi Sfârlează s-au oprit. Eram încredinţat că vor ieşi din atelier, iar eu mi-am văzut mai departe de

ceea ce mă interesa: am desfăcut duza electrică spre a cunoaşte, fără primejdie, ceea ce vroiam să descriu. Angheluş, neştiind că alarma-i oprită de mine, a-ncercat şi el s-o oprească. Folosind însă o schemă greşită, încurcase releele, declanşând astfel un curent c-o putere foarte mare. De aceea comoţia contactului a fost extrem de violentă şi arsurile provocate ar fi dus la un deznodământ fatal, dacă n-aţi fi fost dumneavoastră să mă salvaţi. Asta e tot... Modul în care s-a încheiat întâlnirea noastră cu Tudoran nu mai prezintă interes pentru dumneavoastră. Înţelegeţi, sper, ce m-a făcut să ascund mobilul faptelor mele, să rămân dator cu o explicaţie aşteptată de atâta lume: absurditatea actului meu de a încerca să cunosc pe propria-mi piele experienţele trăite de eroii mei.

Acum toate acestea sunt de domeniul trecutului... Şi dacă experienţa eroilor mei nu m-a îmbogăţit pe mine, fără îndoială, experienţa mea îi va îmbogăţi pe cititori...

Stimate tovarăşe profesor Gabor, aş mai avea încă multe să vă scriu. Dar trebuie să mă opresc. Şi aşa am înnegrit destulă hârtie. Este posibil ca pe vară, după ce mă voi înapoia de la munte, să fac parte dintr-o echipă de elevi care vor lucra împreună cu colectivul condus de tovarăşul Podaru, la o nouă maşină de mare importanţă industrială.

Aştept cu nerăbdare răspunsul dumneavoastră. Până atunci, primiţi respectuoasele mele urări de bine, al dumneavoastră „băeţucă“ (aşa-i că nu vă supăraţi?)

Sergiu

P.S. Îmi iau permisiunea să vă alătur ultimele mele poezii. Într-una din ele, „Marele prieten“, s-ar putea să recunoaşteţi pe omul pe care, chiar dacă ai dori, nu-l poţi uita niciodată...

Ploaia colorată

Când trenul aerian oprea în staţia Cireaşa, întotdeauna se găseau cel puţin patru, cinci călători care să coboare. Chiar peste drum de aerogară se înălţa o construcţie nouă în cinci etaje, către care se îndreptau aproape fără excepţie călătorii sosiţi. La intrarea în clădirea de peste drum de gară, o firmă mică, neagră, cu litere de aur, încunoştinţa că acolo se află „Administraţia Combinatului Agricol Luceafărul“. De data aceasta, pe lângă cei patru, cinci călători, coborâră încă şase. Ei alcătuiau grupul de elevi ai „Şcolii de agricultură nr. 17“ veniţi la Combinat să-şi facă practica. Deşi administraţia Combinatului se afla la doi paşi, totuşi, în întâmpinarea lor venise Virgil Manea, secretarul directorului. Savu, conducătorul grupului de elevi, se prezentă şi-şi prezentă şi colegii: Neagu, Calomfir, Ionuţ, Petre şi Stănică. Apoi porniră cu toţii spre căminul pentru oaspeţi al Combinatului. Aici le-au fost pregătite trei camere cu baie, frumos mobilate, având fiecare câte-un televizor în relief şi culori, precum şi câte-un videotelefon.

Strângându-le mâna, Manea adăugă:

— Nădăjduiesc să vă simţiţi bine la noi.

— Şi noi vă făgăduim să nu vă dăm motive de plângere împotriva noastră, răspunse Savu, conducându-l până în culoar, unde mai zăbovi de vorbă câteva clipe.

Când se întoarse, ca la comandă, băieţii se năpustiră pe el să vadă foile cu sectoarele de lucru unde fuseseră repartizaţi.

— Fain! Pe mine m-au trimis la staţia de pompare a laptelui, exclamă bucuros Neagu.

— Şi pe mine tot acolo! exclamă Ionuţ, fără să arate acelaşi entuziasm. Preferam staţia meteorologică. Tu, Calomfir, unde eşti repartizat?

— Tocmai unde ai fi vrut să fii tu! La staţia meteorologică.

— Împreună cu mine, arătă Stănică foaia lui de repartiţie şi pe chipul amândurora se putea citi o nespusă bucurie.

— Iar eu şi Viorel vom lucra la culturile de câmp, rosti Savu. Ce e, Viorele, nici ţie nu-ţi convine unde ai fost repartizat?

Viorel dădu din umeri şi răspunse în doi peri:

— Ba da, cum să nu...

La drept vorbind, Viorel nu prea era mulţumit. Dar nu pentru că ar fi preferat alt sector, ci pentru că fusese repartizat împreună cu Savu. Se cam temea de Savu, mai ales că avea şi motive: lui Viorel îi plăcea să chiulească, iar Savu nu-l slăbea din ochi.

— Trebuie să ştiţi că în aceste două luni cât vom rămâne aici, vom trece, prin rotaţie, prin toate sectoarele combinatului, îi informă Savu.

— Dar tu de unde ştii? întrebă Ionuţ, care era cu gândul la staţia meteorologică.

— Mi-a spus tovarăşul Manea când l-am condus.

— Ei, atunci se schimbă treaba, se veseli Ionuţ.

Şi, de bucurie, zvârli o pernă în capul lui Calomfir, ceea ce, fireşte, atrase o ripostă promptă. În mai puţin de un minut se dezlănţui, în cele trei încăperi, o amplă operaţie de luptă cu pernele aflate pe paturi. Acest vesel şi fulgerător duel ţinu până la epuizarea fizică a combatanţilor şi se termină fără învinşi şi fără învingători. Nu se înregistraseră nici măcar victime. Chiar pernele, folosite în mod necruţător, nu au avut de suferit nimic. Aceasta, mai ales, datorită materialului din care erau confecţionate şi care avea proprietatea de a nu se rupe şi de a nu se şifona. Câmpul de operaţii, respectiv cele trei încăperi devenite una, arăta, însă, ca după un adevărat cataclism.

— Băieţi, comanda la mine! strigă Savu, amintindu-şi făgăduiala făcută lui Virgil Manea cu puţin înainte. Hai, până-n cinci minute restabilirea ordinii în camere!

Repede, de parcă erau motorizaţi, băieţii se apucară

de treabă. Nu în cinci, ci numai în trei minute ordinea fu restabilită. Nimeni n-ar fi putut bănui că acolo avusese loc o crâncenă bătălie...

— Şi acum, să ne prezentăm tovarăşului director, iar apoi să vizităm Combinatul. Aşa prevede programul.

Ceea ce se îndeplini întocmai. La „Luceafărul“, fruntaş pe ţară aproape în toate sectoarele, se introdusese automatizarea. De pildă, muncile pe câmp erau făcute de pluguri, tractoare şi diferite alte maşini şi unelte agricole manevrate de la un post fix, unde se afla operatorul electronist cu pupitrul de comandă în faţă. Întinsele ogoare erau împărţite în diferite zone prevăzute cu asemenea posturi, legate de cabina dispecerului agronom printr-un sistem de televideo-comunicaţii. Praşilele se făceau pe cale chimică şi putinţa de a avea condiţiile climatoatmosferice cerute de împrejurări asigurau mai multe recolte pe an. Prepararea furajelor se făcea, de asemenea, cu maşini dirijate de la distanţă, ca şi servirea nutreţului în cavităţi anume amenajate în grajduri.

Iar dacă îngrijirea corporală a vitelor necesita prezenţa unui număr de zootehnicieni, mulsul era efectuat exclusiv în mod automat. În vecinătatea grajdurilor, într-o construcţie cu pereţii transparenţi, se afla staţia de pompare a laptelui. Laptele, muls de mulgătoare automate ajungea, prin ţevi de material plastic, direct în conductele subterane care legau Combinatul cu diferite centre de prelucrare ori consum. În felul acesta se realizau, pe lângă însemnate economii băneşti şi cele mai igienice condiţii de manipulare şi transport. Toate operaţiile erau dirijate de la tabloul de comandă aflat în construcţia cu pereţii transparenţi.

Dar dacă munca în diferitele sectoare se efectua în mod automat – „Luceafărul“, datorită instalaţiilor moderne electronice, dând mai degrabă impresia uneia vaste întreprinderi industriale decât aceea a uneia agricole – instalaţia staţiei meteorologice te

transpunea dintr-o dată în cu totul alt domeniu; prin amplasamentul rampelor de lansare amintea numaidecât de un cosmodrom.

Deocamdată „Luceafărul“ era singurul în toată ţara care poseda o astfel de instalaţie, iar inginerul Savu, directorul Combinatului, folosea orice împrejurare să amintească, nu fără mândrie, desigur, acest lucru.

Era, deci, firească atracţia pe care o exercita staţia meteorologică asupra tinerilor veniţi la practică. Toţi voiau, cu precădere, să lucreze aici. De fapt, denumirea de staţie meteorologică era improprie. Sarcinile unei staţii meteorologice sunt limitate: să culeagă date pentru a face previziuni asupra timpului. Or, staţia meteorologică a „Luceafărului“ nu se mulţumea să arate cum va fi timpul, fie şi cu certitudine şi nu cu un procent oarecare de probabilitate. Ea avea un alt obiectiv principal: producerea ploii şi a altor manifestări climato-atmosferice în funcţie directă de necesităţile culturilor de pe ogoarele Combinatului.

Sistemul de funcţionare al instalaţiei era uimitor de simplu. Apăsai pe un buton şi numaidecât, de pe una din rampele de lansare era proiectată în văzduh o rachetă cu o anumită încărcătură chimică. Dirijată de la sol, racheta îşi împrăştia încărcătura, care crea condiţiile necesare formării norilor de ploaie. La scurtă vreme după aterizarea rachetei, primii stropi se desprindeau din văzduh. Evident, intensitatea ploii era în funcţie de calitatea şi cantitatea încărcăturii.

Încă de la instalare, „fabrica de produs ploaie“ a fost dată în seama inginerului Vlada Drăgoi. Nu mai era tânără. Intrase, şi încă binişor, în perioada maturităţii, dar marea ei pasiune pentru tehnică nu scăzuse defel. Dimpotrivă, s-ar putea afirma că s-a intensificat. La început fusese tractoristă şi urmase cursurile fără frecvenţă ale Institutului Agrotehnic, luându-şi, cu succes, diploma de inginer.

Când maşinile electronice au înlocuit munca manuală,

Vlada Drăgoi s-a calificat printre primii ingineri operatori electronişti.

Înaltă, mătăhăloasă, îmbrăcată aproape permanent într-o salopetă albastră dintr-un material foarte fin, cu părul cărunt strâns la spate, Vlada Drăgoi rămânea de dimineaţă până noaptea târziu în staţie. Activitatea propriu-zisă de „fabricare“ a ploii nu avea loc decât ocazional, atunci când se simţea nevoia. Dar pentru pregătirea ei erau necesare o sumedenie de alte lucrări preliminarii, care se încadrau în cadenţa unei munci desfăşurate fără întrerupere. Legătura permanentă cu staţiile-satelit artificiale constituia unul din domeniile acestei munci. Staţiile-satelit transmiteau de câteva ori pe zi buletine cu privire la deplasarea maselor de aer, precum şi informaţii despre zonele de formare a norilor, despre structura lor şi altele. Numaiavând la îndemâna aceste date se putea provoca cu succes ploaia, fie prin însămânţarea norilor existenţi cu zăpadă carbonică şi orientarea lor într-o anumită direcţie, fie prin formarea pe cale sintetică a norilor. Tot lucrând la staţie, Vlada Drăgoi se gândise la o modalitate de hrănire şi îngrăşare a solului cu ajutorul ploii artificiale. Adică, în încărcătura containerului rachetei să fie adăugate şi câteva substanţe chimice specifice, care să se reverse pe pământ odată cu stropii de ploaie. Problema nu era încă pe deplin rezolvată şi în vederea unei soluţionări favorabile, Vlada Drăgoi petrecea în staţie ore îndelungate peste programul obişnuit de lucru.

Nespus de bine se simţeau băieţii în staţia meteorologică. Şi nu numai acei care îşi făceau practica aici, dar şi ceilalţi, cărora nu le venise rândul încă. De îndată ce-şi terminau treaba în sectorul lor de muncă, se repezeau glonţ spre staţie.

Vlada Drăgoi se dovedise nu numai un şef înţelegător şi dornic să le împărtăşească multe, cât mai multe cunoştinţe, ci şi o foarte bună gazdă. Le pregătea cu

regularitate mici gustări şi, la plecare, fiecare ducea sub braţ câte-o revistă ori o carte menită să le completeze şi să le consolideze datele ştiinţifice aflate în ziua respectivă. Pesemne de aceea băieţii nici nu i-au potrivit o poreclă aşa cum aveau obiceiul. I-au spus din prima zi „Tanti Vlada“. Iar tentativa lui Calomfir de a-i dă totuşi o poreclă, „dinosaurul“, inspirată de statura ei mătăhăloasă, a rămas fără succes. „Tanti Vlada“ s-a dovedit mai puternică în lupta cu preistorica făptură!

Când Ionuţ şi-a terminat perioada de practică la staţia de pompare a laptelui şi a fost repartizat să lucreze la Tanti Vlada, aproape nici una din tainele staţiunii meteorologice nu-i era necunoscută. Cu toate acestea s-a simţit foarte emoţionat în faţa pupitrului de comandă, de unde putea să declanşeze ploaia artificială. Împrejurarea făcuse ca în acele zile să se pună chestiunea eventualei alimentări cu apă a culturilor de porumb. Nu plouase de mai multă vreme şi se simţea nevoia umidităţii. Pe alocuri pământul începea să se întărească şi să prindă crustă. Atunci conducerea Combinatului a luat hotărârea să nu folosească irigaţiile cu pompe aspersoare, ci ploaia artificială. Desigur, această împrejurare a stârnit o mare emoţie în rândurile băieţilor. Cunoşteau cu toţii, în mod teoretic, sistemul de producere a ploii artificiale. Acum însă aveau, în sfârşit, prilejul să asiste la pregătirea şi la declanşarea ei. De aceea inginerul Savu a dispus ca în ziua respectivă toţi băieţii să participe la lucrările preliminare.

Ionuţ n-a primit această veste cu bucurie. Dimpotrivă, l-a nemulţumit. El se aştepta să fie singurul care să aibă un rol şi încă de seamă, în toată desfăşurarea pregătirilor. Şi când colo... Tanti Vlada a simţit din prima clipă nemulţumirea lui Ionuţ.

— Ce-i, Ionuţ, nu te bucuri că-ţi vin şi colegii să te ajute?

Ionuţ a dat din umeri şi a evitat să răspundă.

— Pesemne ai vrea să lucrezi de unul singur, ca apoi

să te făleşti în faţa băieţilor. Hm, treaba asta miroase a egoism şi înfumurare...

Din ziua aceea, Tanti Vlada şi-a schimbat atitudinea faţă de el. De unde până atunci îi îngăduia o oarecare libertate în manevrarea anumitor aparate, acum nu-l mai lăsa să lucreze decât în prezenţa ei. Ionuţ se simţea stingherit, dar căuta să nu arate. Îşi dădea seama că întreaga lui purtare era greşită, dar ambiţia, o ambiţie neînţeleasă, îl împiedica să recunoască. În toate manifestările lui străbătea însă o undă de amărăciune.

Calomfir, de care era mai apropiat, a observat schimbarea produsă în felul de a se purta al lui Ionuţ. Într-o dimineaţă a căutat să afle motivele.

— Ionuţ, ce e cu tine? Ţi-ai pierdut deodată voioşia. Ce s-a întâmplat?

— Nimic. Am dureri de cap, a bâiguit Ionuţ, căutând să scape de curiozitatea lui Calomfir.

Calomfir, însă, nu s-a dat bătut. Chiar în aceeaşi seară, înainte de culcare, a ridicat chestiunea lui Ionuţ în micul lor colectiv.

— Băieţi, voi n-aţi observat? Se întâmpla ceva cu Ionuţ.

— Nu se-ntâmplă nimic şi mai lăsaţi-mă-n pace, a protestat Ionuţ.

Dar băieţii nu i-au dat pace până nu le-a spus ce are pe inimă.

— Aşa! a rostit Sandu, Tanti Vlada şi-a pierdut încrederea în tine şi tu ce gândeşti? Are sau nu dreptate?

— Are! excalmă Ionuţ fără şovăire.

— Atunci de ce nu vorbeşti cu ea?

Această ultimă întrebare rămase, însă, fără răspuns.

Pregătirea containerului, adică umplerea lui cu amestecul de substanţe chimice care să determine formarea norilor de ploaie şi transformarea lor în picături, era o operaţie complexă. Cu toate acestea ea fusese lăsată pe seama grupului de elevi veniţi la practică. Vlada Drăgoi şi ajutoarele ei urmăreau pe cadrane şi pe

un mic ecran tot procesul de amestec şi trecerea lui în containere. Operaţiunile se executau automat de la un tablou cu numeroase manete şi butoane. Vlada Drăgoi nu le-a dat nici o indicaţie specială. Le-a spus că e nevoie de-o ploaie care să aibă o anumită intensitate şi i-a lăsat să calculeze punctul de condensare a vaporilor care să dea intensitatea respectivă. Înainte de a intra în laborator, Vlada Drăgoi le ceruse să aleagă un responsabil al operaţiunilor. După o scurtă şuşoteală, băieţii l-au desemnat pe Ionuţ.

— Pe Ionuţ? s-a mirat Tanti Vlada.

Şi din felul în care pusese întrebarea, se putea deduce că nu e prea mulţumită de alegere. Oricum, arăta foarte surprinsă.

— V-aţi gândit bine? Credeţi că Ionuţ va corespunde acestei sarcini?

— Da! răspunseră băieţii într-un glas.

— Bine, dacă aceasta e hotărârea voastră, eu nu pot decât s-o respect.

Operaţiunea s-a desfăşurat în bune condiţii. O singură dată Ionuţ era să-ntîrzie o comandă. Dar, prin megafonul instalat în laborator a răsunat glasul Vladei Drăgoi şi-a prevenit întârzierea:

— Ionuţ, atenţie la durată.

Şi întârzierea a fost evitată. Când încărcarea containerului a luat sfârşit, s-a pus din nou chestiunea desemnării unui operator la pupitrul de comandă, pentru lansarea rachetelor. Colectivul de elevi era din nou frământat: cine ar fi putut îndeplini această sarcină fără să greşească? Sigur, problema era ceva mai complexă, cu toate acestea ea ispitea pe fiecare. Auzi, să stai la pupitru, să declanşezi zborul rachetelor şi să urmăreşti pe indicator atingerea cu cea mai mare precizie a obiectivului, ehe, frumoasă treabă! În cele din urmă, la propunerea lui Savu, colectivul l-a desemnat din nou pe Ionuţ.

De data aceasta, Tanti Vlada s-a arătat mai puţin

surprinsă. Înţelegea că se petrece ceva deosebit. În sfârşit, când pentru a treia oară s-a pus chestiunea desemnării unui alt operator care să dirijeze de la distanţă descărcarea treptată a containerului în straturile înalte ale atmosferei, iar colectivul l-a indicat tot pe Ionuţ, Tanti Vlada a izbucnit în râs.

— Măi copii, mă bucur! Dac-o să mă întrebaţi de ce, am să vă răspund: c-am învăţat ceva de la voi!

Nori grei începură să se adune. De departe păreau o turmă de giganţi preistorici care, învălmăşiţi, înaintau ameninţători. Băieţii urmăreau pe ecran clipă cu clipă formarea acestor nori grei.

— Extraordinar! exclamă Savu entuziasmat. Rezultatele depăşesc orice închipuire.

— Da, nu m-aşteptam să se formeze atât de repede! spuse şi Calomfir. În curând va începe să plouă.

— În maximum douăzeci de minute! îi informă Ionuţ care, la pupitrul de comandă, privea atent tabloul cu semnalizări. Era fericit. Băieţii l-au ajutat şi el va putea să stea cu fruntea sus în faţa Vladei Drăgoi. Deodată simţi că i se taie respiraţia. Becul albastru se aprinse, clipi de câteva ori, pe urmă se reaprinse şi aşa rămase: aprins! Fără îndoială, greşise vreo manevră. Becul albastru aprins însemna grindină. Trebuia să acţioneze fără întârziere, să preîntâmpine dezastrul, dar nu ştia cum.

Neagu observă şi el becul aprins.

— Băieţi! Ionuţ a greşit. În loc de ploaie, vine grindină, s-a aprins becul albastru.

Toate privirile se îndreptară într-acolo şi pe neaşteptate se produse o mare zăpăceală. Vorbeau cu toţii şi fiecare spunea altceva.

— Eu sunt vinovat! Eu l-am propus, exclamă Savu, roşu de enervare.

Stănică se văita şi-şi frângea mâinile:

— Se prăpădeşte recolta!

Petre se agita strigând:

— Să facem ceva! Să facem ceva!

Iar Neagu şi Calomfir se învârteau pe lângă tabloul pe care ardea becul albastru şi căutau o soluţie fără s-o găsească. Se contraziceau, vociferau... Gel dintii care-şi reveni din zăpăceală fu Ionuţ.

— Băieţi, chemaţi-o pe Tanti Vlada.

Da, aşa e! Cum nu s-au gândit până acum? Nici vorbă, Tanti Vlada ar putea să acţioneze într-un fel ca să se evite dezastrul. Se repeziră cu toţii s-o cheme. Dar Tanti Vlada nu era de găsit nicăieri. Ea, care de obicei nu lipsea din staţie, acum parcă intrase în pământ. Şi nu numai ea. Dar toată lumea de acolo.

— Băieţi, trebuie să ne descurcăm singuri! rosti grăbit Savu. Şi fără zăbavă. Timpul trece, iar dacă nu acţionăm rapid, grindina va distruge o bună parte din recoltă.

— Primul lucru pe care trebuie să-l facem este să risipim norii, propuse Calomfir.

— Păi, d-abia s-au format... îşi exprimă parcă părerea de rău Stănică.

— Auzi, de ce-i pare lui rău! îl repezi Calomfir.

Şi pentru că el fusese primul care lucrase în staţie şi cunoştea, ori cel puţin aşa i se părea, mai bine decât ceilalţi rosturile pe acolo, se răsti la Ionuţ:

— Hai, dă-te la o parte! Am să lucrez eu.

Instalat în locul lui Ionuţ, Calomfir începu să cerceteze diverse butoane. Patru rachete de dimensiuni mai reduse urmau să ajungă în regiunea norilor de grindină şi să-i risipească prin iscarea unor puternici curenţi. Însă, după câteva clipe, tot el exclamă înciudat:

— E prea târziu! Norii nu mai pot fi împrăştiaţi! Până se formează curenţii începe grindina. Şi timpul trece...

— Ce ne facem?... Ce ne facem? exclamau băieţii deznădăjduiţi

— O singură soluţie aş vedea eu, spuse Viorel, într-o doară.

— Hai, dă-i drumul, îl zori Neagu.

— Să lansăm un fel de baraj, ceva care să întâmpine

grindina şi s-o oprească pe loc.

— Ha, ha! râse Calomfir, deşi nu prea era momentul de petrecere.

— Totuşi, soluţia e foarte bună! îl apără Ionuţ pe Viorel.

Atunci, spre stupefacţia lor, o auziră pe Tanti Vlada, care spunea foarte bine dispusă:

— E singura soluţie valabilă!

Ehe, cunoşteau ei cotloanele staţiei, dar nu chiar pe toate. Tanti Vlada şi asistenţii ei urmăreau tot ce se petrece în cabina de comandă. Auzea şi vedea totul şi nu intervenea decât atunci când socotise că e necesar.

— Unde eşti, Tanti Vlada? Întrebă Ionuţ.

— Nu interesează.

— Am greşit vreo manevră?

— Vom vedea. Deocamdată acţionează după cum îţi spun.

Calomfir îi cedă locul şi Ionuţ se reinstală la pupitru.

Atunci se auzi glasul lui Savu:

— Nu-l mai lăsaţi pe Ionuţ la pupitru!

Această neaşteptată intervenţie turbură parcă buna dispoziţie a Vladei Drăgoi.

— De ce? întrebă ea răstit.

— Păi, nu vedeţi, a încurcat...

— N-a încurcat nimic!

— Bine, dar vine grindina şi...

Vlada Drăgoi nu-i răspunse, ci i se adresă din nou lui Ionuţ:

— Ionuţ, cred că ştii ce ai de făcut?

Ionuţ ezită o clipă. În faţă, pe pupitrul de comandă avea nenumărate butoane. Oare pe care trebuia să apese?

Vlada Drăgoi îl zori.

— Ei, Ionuţ, ce aştepţi?

— Am să apăs pe butonul T! răspunse băiatul.

— Exact! Asta e mişcarea pe care trebuia s-o faci!

Ionuţ apăsă pe buton şi deodată un spectacol

nemaipomenit se înfăţişă înaintea ochilor. Sute de baloane multicolore se ridicară în văzduh şi când atingeau o anumită altitudine, pocneau, punând în libertate un gaz invizibil. La numai câteva minute după lansarea baloanelor, pe ecran se putea urmări cum începe să cadă grindina.

Dar ce grindină! Primele boabe erau cât o nucă, ba, poate chiar mai mari. Sigur, vor distruge toate semănăturile! Şi atunci se petrecu o minune. Grindina cădea, boabele parcă se fugăreau să ajungă mai repede pe pământ, însă... nu ajungeau! Erau oprite de barajul gazos. Cădeau abia după câteva clipe, dar transformate în picături de ploaie portocalie. Ploua... Ploua liniştit, cu stropi grei, mari, portocalii...

Tanti Vlada îşi făcu apariţia în mijlocul copiilor.

— Din cauza unor combinaţii chimice, ploaia a devenit portocalie. Ea nu e însă dăunătoare. Apoi, fără nici o tranziţie, începu să-i mustre: Cum se poate? Voi aţi avut încredere în Ionuţ şi dintr-o dată i-aţi retras-o, fără să cercetaţi măcar dacă e vinovat sau nu.

Calomfir crezu nimerit să întrebe:

— Tovarăşă inginer, dacă Ionuţ nu-i vinovat, cum de s-a format grindină în loc de ploaie?

Răspunsul nu se lăsă aşteptat:

— Uneori, în afara previziunilor noastre, în straturile înalte se produc condensări excesive şi picăturile îngheaţă. Aţi înţeles?

— Şi atunci, Ionuţ...

— Ionuţ a operat foarte corect. Iar Viorel a fost singurul dintre voi care s-a gândit la soluţia justă. Poate, dac-ar fi învăţat mai mult, ar fi formulat-o până la capăt...

Viorel simţi că i se aprind obrajii. Şi cu toate că aprecierea cuprindea şi o mustrare, îi făcu plăcere. Îşi simţi dintr-o dată inima fierbinte, fierbinte. Voi să rostească ceva, dar se opri.

Tăceau cu toţii.

Ploaia se înteţi. Se desfăceau lungi perdele de mărgele portocalii... Din staţia meteorologică, Tanti Vlada, împreună cu elevii veniţi la practică, priveau în tăcere cum plouă. Pe largi întinderi pământul însetat sorbea cu nesaţ revărsarea de apă colorată...

A treia soluţie!...

— Ei, copii, luna iunie a anului 2864 va rămâne nepieritoare în mintea şi sufletul multora dintre noi, cei de pe Hera.

Aşa îşi începu povestirea bunicul. Iar noi, nepoţii, şedeam cuminţi în jurul lui şi nu rosteam o vorbă. Ştiam că nu-i place să fie întrerupt.

— Pe vremea aceea ocupam un post de seamă în administraţia planetei Hera. Adică, la drept vorbind, nu chiar în administraţie, pentru că toate treburile de birou erau îndeplinite, ca şi la noi pe Pământ, de roboţii administrativi. Eu îndeplineam o muncă tehnică de control în bună funcţionare a legăturilor interastrale. Fără îndoială, o muncă de răspundere. Consiliul Cosmic Superior hotărâse să mi-o încredinţeze, după ce absolvisem cu succes Institutul ştiinţei din 01, cel mai de seamă așezământ de învăţământ superior de pe planetă. Făceam parte din prima promoţie de absolvenţi, întrucât părinţii mei, adică străbunicii voştri, se găseau în rândul celor dintâi pămînteni care s-au stabilit pe Hera.

Viaţa pe această planetă, pe vremea aceea îndepărtată, trebuia să se desfăşoare în linii mari cam la fel ca pe Terra. Totuşi, amplasarea ei în sistemul nostru solar îngreuna peste măsură condiţiile de existenţă. Nu aveau căldură, nici apă suficientă, iar aprovizionarea de pe alte planete, în cadrul cooperării interplanetare, întâmpina dificultăţi tehnice neprevăzute. Fireşte, cercetătorii ştiinţifici şi cetăţenii Herei s-au străduit să obţină prin mijloace proprii creşterea posibilităţilor de trăi la un nivel cât mai înalt. Dar rezultatele se lăsau aşteptate. Atunci Consiliul Cosmic Superior a luat o hotărâre îndrăzneaţă: a supus votului propunerea de a strămuta Hera în altă galaxie.

Toţi cetăţenii Herei, fără excepţie, au primit cu entuziasm propunerea şi au votat pentru strămutare.

Aci bunicul făcu o scurtă pauză, sorbi din sucul de plante marţiene două, trei înghiţituri şi apoi continuă:

— Desigur, vouă treaba asta vi se pare un lucru obişnuit. Toate câte vi le spun le învăţaţi încă din clasele elementare. Şi nu mai departe decât acum câteva zile aţi putut urmări pe ecranul cosmovizorului călătoria lui Venus în altă galaxie. Însă pe vremea aceea, dragii mei, o asemenea strămutare se făcea pentru întâia oară. Trebuiau, deci, întreprinse minuţioase studii şi pregătiri ca încercarea să nu dea cumva greş. Guvernământul planetei a numit o comisie de oameni de ştiinţă care să examineze hărţile tuturor galaxiilor cunoscute şi să găsească locul cel mai potrivit pentru strămutare. Concomitent cu această lucrare, au început studiile pentru găsirea celor mai practice posibilităţi de transport. Conducătorul suprem al expediţiei fusese numit inginerul Martin, un mare cărturar şi om de acţiune. Din comisia care studia problema transportului făceam parte şi eu. Ţin minte ca astăzi zbuciumul nostru pentru găsirea unei soluţii cu adevărat potrivite. Au fost zeci şi zeci de păreri, zeci şi zeci de propuneri.

— Ai făcut şi matale propuneri? întrebă Costel, cel mai mic dintre noi.

— Nici vorbă, răspunse bunicul zâmbind, am făcut şi eu, dar numai cu toţi laolaltă am putut găsi calea cea bună. Astfel, am hotărât că nu putem folosi nici o navă cosmică, oricât de mare i-ar fi fost capacitatea. Aveam doar de-a face cu ditamai planeta! Şi pentru că nu puteam folosi nici o navă, am socotit că însăşi planeta noastră să servească drept navă cosmică, urmând a fi propulsată printr-un sistem de rachete fotonice, reglabil chiar de pe Hera.

— Aşa cum a fost şi la Saturn! exclamă George, fratele lui Costel.

— Exact! încuviinţă bunicul. Soluţia noastră a rămas valabilă şi azi, numai că de atunci şi până acum i s-au adus numeroase îmbunătăţiri. Aşadar am început

lucrările pentru montarea unor rachete de proporţii uriaşe în diferite puncte ale planetei şi la data fixată Hera şi-a luat zborul. Consiliul Cosmic Superior, în plenul lui, urmărea cu regularitate la cosmovizor evoluţiile Herei şi membrii Consiliului se arătau entuziasmaţi. Această goană planetară spre altă galaxie n-avea nimic apocaliptic, ci dimpotrivă, prezenta o măreţie unică! Noi, cei care formam comandamentul suprem, în frunte cu inginerul Martin, aveam simţământul că suntem conducătorii unei uriaşe corăbii care înainta liniştită pe valurile universului, acoperind clipă cu clipă drumul dinainte stabilit. Deodată, în cabina de receptare a comunicaţiilor de pe staţiile astrale s-a aprins becul portocaliu şi a început să vuiască alarma.

Numaidecât ne-am adunat cu toţii acolo şi ne-a fost dat să auzim următoarele:

— „Aici Ganimede 2! Aici Ganimede 2! Atenţiune, Hera! În punctul V6XB se observă apariţia unei mase uriaşe, alcătuită din antiparticule! Luaţi măsurile de rigoare!"

Aceasta era comunicarea transmisă de staţia „Ganimede 2" şi pe care am ascultat-o îngroziţi. Desigur, comunicarea era de natură să ne zăpăcească. Ciocnirea cu masa alcătuită din antiparticule ar fi însemnat pulverizarea pentru totdeauna a planetei Hera. Cum de se ivise această primejdie în calea noastră? Iată o întrebare care ne sfredelea mintea.

— Dar dacă cei de pe „Ganimede 2" s-au înşelat? rosti careva dintre noi.

Şi această simplă întrebare umplu sufletele de speranţă. Într-adevăr, dacă s-au înşelat? Toate comunicările anterioare, toate investigaţiile noastre arătau drum liber în calea zborului de strămutare. De altfel, Consiliul Cosmic Superior ne confirmase data fixată, respectiv ziua de 7 iunie şi autorizase zborul numai atunci când toate aceste măsuri preliminare au fost cu prisosinţă îndeplinite. Şi acum, poftim! Masă

alcătuită din antiparticule... De unde au putut să apară? Nu, fără îndoială, era o eroare la mijloc. Din păcate, numeroase mesaje grabnic transmise de alte staţii au întărit şi completat prima comunicare.

Iar atunci când însuşi Consiliul Cosmic Superior ne-a făcut cunoscute cauzele apariţiei neaşteptate ale masei de antiparticule şi ne-a ordonat să luăm măsuri în consecinţă, speranţele noastre s-au spulberat. Primejdia ne pândea pe drum. Cum de s-a ivit această primejdie? Cum a putut să apară masa de antiparticule? Datorită unui fenomen pe care nici până azi ştiinţa, cu toate marile ei descoperiri, nu-l poate prevedea.

Bunicul făcu o nouă pauză. De data aceasta, strategică. Aştepta ca noi toţi să sărim să-l întrebăm: care-i acest fenomen?

Dar noi am hotărât să tăcem chitic, nu cumva să se supere de-a binelea. El a continuat mulţumit:

— Acest fenomen este acela al erupţiilor solare. Fluxurile de plasmă emise în timpul erupţiilor pot determina în diferite feluri apariţia antiparticulelor. Aşa s-a întâmplat şi acum. Pe neaşteptate s-a produs o puternică explozie solară. Absolut neprevizibilă. Cunoaşterea cauzei care a provocat apariţia antiparticulelor avea o covârşitoare importanţă spre a putea determina, chiar aproximativ, direcţia lor de mişcare şi viteza cu care înaintau. În foarte scurtă vreme, chiar aparatele aflate pe Hera au înregistrat prezenţa lor pe parcursul itinerariului nostru. Se punea, deci, problema unei rezolvări extrem de urgente. Maşinile electronice indicau ciocnirea peste aproximativ 30 de zile.

Spun aproximativ deoarece, după cum aţi învăţat şi voi, viteza antiparticulelor este uneori inconstantă. Şi nu numai viteza, dar şi direcţia. De aceea, s-ar fi putut foarte bine ca până la sosirea noastră în punctul V6XB, masa de antiparticule să fi trecut în altă zonă şi ca atare ciocnirea să fie evitată. Dar cine se putea bizui pe

această probabilitate? Noi trebuia să luăm cele mai grabnice, dar totodată şi cele mai sigure măsuri pentru evitarea catastrofei. Membrii comandamentului suprem au fost convocaţi de inginerul Martin în cabinetul lui, unde a avut loc o dezbatere dramatică.

În faţa noastră se aflau două soluţii destul de complexe. Prima soluţie, mai simplă în aparenţă, însemna pur şi simplu cale întoarsă. A doua, devierea itinerariului pe o altă traiectorie, care să ocolească masa antiparticulelor. Amândouă soluţiile implicau riscuri mari. Precipitata înapoiere presupunea ciocnirea posibilă cu alte corpuri cereşti. Vorba ceea, fugeam de antiparticule şi nimeream cine ştie unde, pulverizându-se eventual două planete în loc de una singură... Devierea traiectoriei cuprindea şi acest risc pe lângă acela de a nu cunoaşte cu precizie datele unui itinerar deviat. Problema epuizării combustibilului atomic îngreuna şi ea, într-o anumită măsură, adoptarea soluţiei a doua, cu toate rezervele de combustibil de care dispuneam.

Într-adevăr, prelungirea duratei de zbor putea duce la situaţia de a alimenta din nou rachetele folosite, ba chiar şi de a pune în funcţiune toate rachetele de rezervă. În conformitate cu normele în vigoare, Consiliul Cosmic Superior ne lăsase libertatea să alegem soluţia, urmând s-o aprobe sau s-o respingă. Unii susţineau şi argumentau valabilitatea primei soluţii. Alţii, în număr mult mai mare, pledau pentru a doua. Chiar şi acei care susţineau prima soluţie începură să şovăie. Fără să fi fost o prealabilă înţelegere între cei de faţă, se simţea parcă plutind în aer hotărârea fiecăruia de a nu ne întoarce, ci dimpotrivă, de a merge dârji înainte, cu orice risc.

— Şi aţi mers? nu m-am putut eu stăpâni şi l-am întrebat pe bunic.

— Voi ce-aţi fi făcut? mi-a întors el întrebarea.

Atât a fost de-ajuns ca fiecare din noi să exclame fără şovăire.

— Am fi mers înainte!

— Ehe, uşor de spus, am fi mers înainte! Gândiţi-vă numai că Hera număra o populaţie de aproape o sută de milioane de oameni, a căror viaţă depindea de priceperea şi curajul nostru. Nu, nu puteam merge chiar aşa în vânt!

— Va să zică, v-aţi înapoiat? întrebă decepţionat Marin.

— Da’ de unde! Am mers înainte!

— Foarte bine! aprobarăm cu toţii.

George avea însă o nedumerire.

— Şi cum aţi făcut să vă ajungă combustibilul, dacă aţi deviat traiectoria?

— Păi, n-am deviat-o!

— Nu? făcurăm toţi în cor.

Gata. Disciplina noastră, hotărârea de a nu-l mai întrerupe pe bunic se dusese de râpă. Prea ne fierbea şi el cu povestea lui.

— Dar dumneata ai spus singur că aţi mers înainte, îl încolţi George.

— Sigur, aşa am spus, pentru că aşa s-au şi petrecut lucrurile. Dar vedeţi, între timp s-a ivit.. o a treia soluţie! spuse liniştit bunicul, savurând din plin surpriza pe care o citea pe chipurile noastre. Asta le-ntrecea pe toate! A treia soluţie! Nici unul din noi nu s-a gândit la aşa ceva şi acum nu mai prididеam cu întrebările.

— Care soluţie?

— Cine a dat-o?

— Cum s-a desfăşurat zborul mai departe?

Bunicul zâmbea şi aştepta să ne potolim.

— Să-l lăsăm să povestească şi să nu-l mai tot sâcâim cu întrebările, vorbi Măriuca în numele nostru.

Nimeni n-a mai suflat o vorbuliţă. Eram numai ochi şi urechi.

— Inginerul Martin, continuă bunicul, comandantul suprem al zborului de strămutare era, după cum v-am spus, o mare autoritate ştiinţifică. Nu întâmplător tocmai el fusese delegat să conducă această nemaiîntâlnită

operaţie. În timp ce toţi ne perpeleam ca pe jăratec, văzând că timpul trece fără ca noi să fi adoptat vreo hotărâre, odată îl auzim pe şeful nostru că ne spune:

— Ce-aţi spune voi, copii, dacă am înconjura planeta cu o centură protectoare de sateliţi? Asta ne-ar îngădui să ajungem la ţintă fără a mai fi nevoie de vreo deviere de pe orbită.

Ideea ni se păru tuturor atât de ingenioasă şi de simplă totodată, încât pentru moment ne-a luat piuitul. Apoi, dintr-o dată am izbucnit în urale şi l-am purtat pe Martin sus pe braţele noastre. Desigur, nu prea era momentul potrivit pentru asemenea efuziuni zgomotoase şi sentimentale. Şi tot Martin a fost acela care ne-a trezit la realitate.

— Să ne punem pe treabă! Soluţia trebuie realizată cu maximum de urgenţă. Da, chiar aşa. Cu maximum de urgenţă. Altfel, orice eforturi vor fi zadarnice. Cu mijloacele de care dispunem nu vom putea face faţă. Trebuie să cerem ajutorul Consiliului Cosmic Superior, ca fiecare staţie astrală să ne trimită câţiva sateliţi artificiali.

Zis şi făcut!

Martin a vorbit cu membrii Consiliului. Cu toţii au aprobat soluţia şi au luat măsurile necesare. Ceilalţi din comandament, sub directivele mele, care mă ocupam cu legăturile interastrale, au intrat în comunicare directă cu staţiile respective. Ei, măi copii, voi citiţi şi vi se vorbeşte în şcoală despre înălţătorul sentiment de solidaritate cosmică. Acest sentiment, format de-a lungul timpului, odată cu noua noastră civilizaţie cosmică, este calitativ altceva decât trăirile sufleteşti anterioare. Şi în luna iunie a anului 2864, am putut să-i înţelegem încă o dată măreţia. Atunci am simţit ce înseamnă a fi cetăţean al universului cosmic. Atunci mi-am dat seama de superioritatea noastră morală.

Din toate părţile au pornit, de îndată, sute de sateliţi. Viteza maximă obţinută prin autoreglajul care funcţiona

cu o precizie matematică, le-a dat putinţa să ajungă la timp şi să se alinieze pe o supra-traiectorie a celei pe care o străbătea Hera. Era un tablou extraordinar această escortă de sateliţi, sortiţi cu bună ştiinţă pieirii. Dar şi mai extraordinară a fost promptitudinea răspunsului acestuia concret, salvator, venit de pretutindeni. Vă daţi seama? Urmau să se prăpădească sute şi sute de sateliţi, care însumau o imensă valoare materială, iar guvernămintele astrale nu pregetau să le sacrifice pentru ca noi să ne putem continua zborul. Nicicând nu s-a pomenit o asemenea faptă măreaţă! Întregul cosmos era o mare familie! Şi dacă s-a întâmplat ca un membru al familiei să se afle în greu impas, iată, toţi ceilalţi fraţi şi surori săreau ca unul singur să-l ajute. Autoreglajul moral funcţionase ireproşabil!

O nouă pauză punctă povestirea. Bunicul sorbi din nou din sucul de plante marţiene, îşi drese glasul şi istorisi în continuare:

— Şi acum am ajuns la sfârşitul întâmplărilor. Fără îndoială sunteţi curioşi să ştiţi cum s-a încheiat călătoria noastră de strămutare. Cu alte cuvinte, să aflaţi cum s-a desfăşurat cea mai interesantă parte, după socoteala voastră, a acestei povestiri. Bine, să vă povestesc ce-a mai fost. Aşadar, ne-am continuat drumul nostru către o altă galaxie, protejaţi de barajul mobil al sateliţilor artificiali. Zilele treceau... Una şi încă una şi încă una... Toate calculele noastre indicau că peste cinci zile barajul va trebui să suporte şocul cel mare.

Deşi măsurile de apărare au fost luate conform programului, undeva, într-un colţ de suflet parcă mai pâlpâia o îngrijorare. Fără să vorbim despre această îngrijorare, de câte ori eram împreună, ea se putea citi pe chipul nostru, al acelora care alcătuiau Comandamentul Suprem al zborului. Pe neaşteptate, cu trei zile înainte de întâlnirea cu masa de antiparticule, ne pomenim convocaţi de urgenţă în cabinetul inginerului Martin.

— Ce-o fi?

— Ce s-a întâmplat?

Aceste întrebări erau pe buzele tuturor. Din felul cum ne primise Martin, n-am putut să ne dăm seama pentru ce ne convocase de urgenţă. Era un om care ştia să fie stăpân pe el în orice împrejurare. Aşteptam, deci, cu nerăbdare, s-auzim din gura lui motivul convocării.

— Copii – aşa ne spunea tuturor, deşi nu era mult mai vârstnic decât noi – iată de ce v-am adunat aici: După cum ştim cu toţii, peste trei zile, după calculele tuturor institutelor de specialitate, va trebui să se producă ciocnirea. Distanţa între baraj şi Hera va face ca urmările ciocnirii să nu se repercuteze asupra noastră. Dar...

Aici Martin făcu o pauză destul de lungă, dând posibilitatea ca în mintea noastră să se încrucişeze tot felul de ipoteze. Ce s-o fi ascunzând oare sub acest „dar“ atât de misterios? Întrebarea brăzda toate conştiinţele şi stârnea răspunsurile cele mai năstruşnice. Când Martin văzu că-ncepem să ne foim, că nu mai avem răbdare, socoti că ne-a ţinut destul pe cărbuni aprinşi.

— ... Dar, continuă el, ciocnirea nu se va produce!

Surpriza, faţă de această neaşteptată întorsătură, făcu ca bunicul să fie din nou asaltat de întrebările noastre.

— Şi, cum, chiar n-a mai avut loc nici o ciocnire?

— De data aceasta chiar că ar fi fost foarte bine dacă nu m-aţi fi întrerupt. Mă tem să nu-mi pierd şirul şi să nu vă pot da toate amănuntele, răspunse bunicul. Aşadar, Martin ne-a spus:

— Ciocnirea nu va mai avea loc. O să mă întrebaţi de unde ştiu? Ei bine, chiar adineaori, însuşi preşedintele Consiliului Cosmic Superior mi-a comunicat că, după toate datele culese de serviciile de observaţie, masa de antiparticule şi-a schimbat direcţia de mişcare.

— Bine, i-am răspuns eu, dar e oare posibil ca întreaga masă de antiparticule să se deplaseze în timp util, încât să nu stânjeneasca itinerariul nostru?

— Indiscutabil! De pe acum a şi început să se depărteze din drumul Herei. Astfel că până mâine seară se va afla în întregime la o apreciabilă distanţă.

Este inutil să vă mai povestesc bucuria cu care a fost întâmpinată vestea dată de comandantul nostru. Şi lucrurile s-au petrecut chiar aşa. Peste trei zile treceam pe la punctul V6XB, fără nici o dificultate. Şi exact în termenul prevăzut, am sosit în locul dinainte stabilit, însoţiţi de escorta noastră de sateliţi.

— Cum, nu s-au întors când s-a aflat că nu mai e nici o primejdie? a întrebat Viorel.

— Nu! Ne-au însoţit până la capătul călătoriei noastre! Şi de atunci s-a statornicit obiceiul, devenit lege, ca a treia soluţie a lui Martin să fie aplicată ori de câte ori se produce vreo strămutare dintr-o galaxie în alta. Cum, de altfel, aţi şi văzut la cosmovizor, cu prilejul strămutării lui Venus, şi-a terminat bunicul povestirea.

Sumar

Lector: VINICIU GAFIŢA
Tehnoredactor: FL. WEIDLE
Dat la cules 21. IX.1976.
Bun de tipar 16. IX.1976.
Apărut 1976. Comanda nr. 1330.
Tiraj 19 500. Broşate 19 500.
Coli de tipar 11.
Comanda nr. 60 508
Combinatul Poligrafic „Casa Scânteii",
Bucureşti — Piaţa Scânteii nr. 1,
Republica Socialistă România